

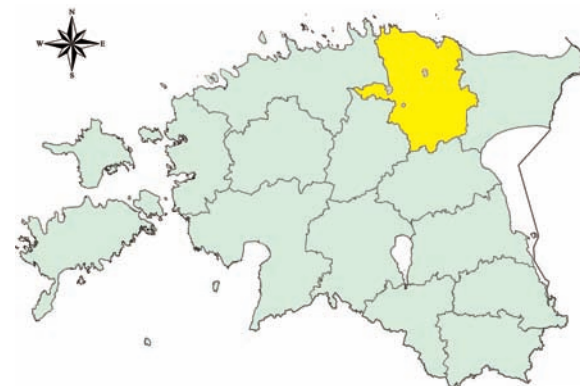
Lääne-Viru Maavalitsus

Aastaraamat 2012

Lääne-Viru Maavalitsuse aastaraamat 2012

Lääne-Viru Maavalitsuse

aastaraamat 2012

Rakvere 2013

Lääne-Viru Maavalitsus

F. R. Kreutzwaldi 5, Rakvere 44314, Lääne-Virumaa

Tel 325 8001, faks 325 8003

E-post: maavalitsus@l-virumv.ee

<http://laane-viru.maavalitsus.ee>

Koostanud: Lääne-Viru Maavalitsus

Korrektuur: Reet Piik

Fotod: Garry Pavlovi (OÜ Rakvere Invent) kogust, Katrin Koha, Kaire Kullik, Heili Nõgene, Kairi Voosalu,

Lääne-Viru Maavalitsus, Marek Lillemaa ja Märt Lõhmus

Esikaanel Urmas Uustali joonistus Lääne-Viru Maavalitsuse hoonest (värvipliats)

Lääne-Viru Maavalitsus

Makett: AS Kuma, 2013

Trükk: Kuma Print. Paide, 2013

SISUKORD

8	Eessõna <i>Einar Vallbaum, Lääne-Viru maavanem</i>				
10	Preface <i>Einar Vallbaum, Lääne-Viru County Governor</i>				
KANTSELEI					
12	Maavanema järelevalvefunktsioon <i>Tarmo Mikkal, maasekretär</i>				
15	Finantsvaldkond <i>Riina Kaptein, finantsnõunik</i>				
16	Siseaudit <i>Tiit Hallikma, siseauditi nõunik</i>				
17	Perekonnaseisutoimingud <i>Anneli Riim, perekonnaseisuametnik-juhtivspetsialist</i>				
17	Aastal 2012 tehtud perekonnaseisutoimingud arvudes				
18	Tabel 1. Korduvad tõendid ja arhiivitöö 2012. aastal (arvuliselt)				
21	Rahvusvahelised suhted <i>Heili Nõgene, avalike suhete peaspetsialist</i>				
21	Tabel 2. Lääne-Viru Maavalitsuse sõpruspiirkonnad 2012. aastal				
		HARIDUS- JA SOTSIAALOSAKOND			
		27	Haridus- ja sotsiaalosakond <i>Marge Lepik, haridus- ja sotsiaalosakonna juhataja</i>		
		28	Tabel 3. 2012/2013. õppeaastal maakonnas tegutsevad õppe- ja lasteasutused		
		29	Haridus		
		29	Tabel 4. Õpilasi omavalitsuste kaupa		
		29	Alusharidus		
		30	Täiskasvanu-, kõrg- ja kutseharidus		
		30	Eriharidus		
		30	Tabel 5. Kutse- ja kõrgharidus		
		30	Tabel 6. Täiskasvanute koolitus		
		31	Nõustamiskomisjon <i>Merike Trumm, nõustamiskomisjoni sekretär</i>		
		32	Riiklik järelevalve <i>Maaja Valter, inspektor</i>		
		33	Õpitulemustest Lääne-Virumaa üldhariduskoolides		
		37	Noorsootöö <i>Merle Maimjärvi-Mirka, vanemspetsialist</i>		
		37	Noorsootöötajate tunnustamine		
		38	Avatud noortekeskused		
		39	Noorte nõustamine ja teavitamine		
		40	Huviharidus		
		40	Tabel 7. Huvikoolide õppekavad ja õpilased 2012. a sügise seisuga		
		41	Noorte karjäärinõustamine <i>Tiina Halling, haridusspetsialist, karjäärikeskuse koordinaator</i>		
		42	Maakonna alaealiste komisjon <i>Siiri Rannamäe, alaealiste komisjoni sekretär</i>		
		43	Tabel 8. Alaealiste komisjoni töö		
		44	Konkurss „Lääne-Virumaa aasta õpetajad” <i>Maaja Valter, inspektor</i>		
		47	Sport <i>Kaili Sirge, vanemspetsialist</i>		
		47	Lääne-Virumaa spordinõukogu		
		47	Lääne-Virumaa Spordiliit		
		47	Aasta sportlased, võistkond, treenerid		
		49	Riigieelarveline toetus sporditegevusele		
		49	Kultuur <i>Pilvi Lepiksoo, kultuuritöö vanemspetsialist</i>		
		49	Kultuuriauhinnad ja auhinnad kultuurivaldkonna tegijatele		
		49	Aastapreemiad		

50 Rahvakultuur
 52 Välissuhted
 52 Rahvamajad
 53 Rakvere Teater
 54 Raamatukogud
 54 Tabel 9. Raamatukogude kasutamine 2012. a
 56 Muuseumid

57 **Tervishoiuvaldkond**
Marge Lepik, haridus- ja sotsiaalosalakonna juhataja

57 **Terviseedendus**
Olga Boitsov, terviseedenduse spetsialist

59 **Sotsiaalhoolekanne**
Tiiu Kuus, sotsiaalvaldkonna peaspetsialist

59 Riiklik järelevalve
 60 Tehnilised abivahendid
 60 Riiklik sotsiaalhoolekandevaline statistika
 60 Tabel 10. TTT väljamaksed elaniku kohta
 60 Toimetulekutoetuste väljamaks 1 elaniku kohta 2011. a ja 2012. a Lääne-Viru maakonnas
 61 Toimetulekutoetused
 61 Tunnustamine

61 **Lastekaitse**
Helbe Jaanimägi, sotsiaalvaldkonna nõunik

61 Riiklik järelevalve
 62 Lapsendamise
 62 Asenduskoduteenus
 62 Riigi rahastatav lapsehoiuteenus

ARENGU JA PLANEERINGUOSAKOND

65 **Arengu- ja planeeringuosakond**
Mati Jõgi, arengu- ja planeeringuosakonna juhataja

67 **Planeerimisalase tegevuse korraldamine**
Jaan Kangur, planeeringuspetsialist

67 Planeeringute järelevalve

68 Tõukefondidest 2004–2012 rahastatud projektide eelarvete kogusumma maakonniti

68 Regionaalarengutoetused (SiM/EAS) 1 elaniku kohta eurodes 2012. aastal

69 Rahastamine Euroopa Liidu tõuke- ja siseriiklikest regionaalarengu fondidest

69 Tabel 11. Regionaalarenguprogrammide toetused (SiM/EAS) 2012. aastal maakonniti

70 **Lääne-Viru Maavalitsuse menetletud regionaalarengu meetmed**
Moonika Aruvainu, arenduspetsialist
Kaire Kullik, peaspetsialist
Mati Jõgi, arengu- ja planeeringuosakonna juhataja

70 Euroopa Liidu „Maaelu arengukava 2007–2013” meede 1.1 „Koolitus- ja teavitustegevus”

73 Hajaasustuse veeprogramm

73 Tabel 12. Meetmes „Koolitus- ja teavitustegevus” toetust saanud taotlejad

74 Tabel 13. Hajaasustuse veeprogrammi perioodi 2008–2012 taotluste andmed omavalitsuste lõikes

74 Maakondliku arendustegevuse programm

75 Tabel 14. Maakondliku arendustegevuse programmi raames toetatud projektid

77 Kohaliku omaalgatuse programm

77 Tabel 15. Kohaliku omaalgatuse programmi 2012. a registreeritud ja toetatud projektid omavalitsuste lõikes

78 **Turism**
Kaire Kullik, arengu- ja planeeringuosakonna peaspetsialist

78 Tabel 16. Olulisemad turismivaldkonna tegevused 2012. aastal

79 Tabel 17. Majutamine Lääne-Virumaal aastal 2012

79 Tabel 18. Ametlike turismiinfopunktide statistika

80 Tabel 19. Majutatud elukohariigi järgi Lääne-Virumaal 2010, 2011, 2012

80 Tabel 20. Ööbimised reisi eesmärgi järgi 2012. aastal

83 **Ühistransport**
Martin Keskküla, maavalitsuse ühistranspordi vanemspetsialist

83 Kohalikud autobussiliinid

83 Tabel 21. Avaliku teenindamise lepinguga vedajad maakonnas 2012. aastal

84 Tabel 22. Avaliku teenindamise lepinguga vedajate liinimaht ja reisijate osakaal maakonnaliinidel 2012

84 Tabel 23. Rongikasutajad Lääne-Virumaal 2012 AS Edelaraudtee liinidel

85 Reisijate vedu raudteel

85 Järelevalve

85 Tabel 24. Järelevalve numbrites jaanuar-detsember 2012. a.

- 87 **Maatoimingud**
Sirje Kurik,
maatoimingute talituse juhataja
- 87 Riigi Maa-ameti maakatastris registreeritud maa osatähtsus maakondade lõikes seisuga 31.12.2012
- 88 Tabel 25. Maaomand kohalike omavalitsusüksuste kaupa (ha) seisuga 31.12.2012
- 90 Tabel 26. Katastris registreeritud maa (ha) jagunemine sihtotstarbe liigi järgi kohalike omavalitsusüksuste kaupa seisuga 31.12.2012
- 92 Tabel 27. Maakatastris registreeritud katastriüksused kõlvikulise koosseisu järgi (ha) seisuga 31.12.2012
- 93 Lääne-Viru maakonnas registreeritud pind (ha) 1993–2012
- 93 Lääne-Viru maakonnas registreeritud katastriüksused (tk) 1993–2012
- 94 Lääne-Viru Maavalitsuse struktuur ja töötajad 2012
- 98 Brief summary
- 100 Lääne-Viru Maavalitsuse sõpruspiirkonnad 2012

Rakvere Kolmainu kirik

HEA AASTARAAMATU LUGEJA!

Einar Vallbaum, Lääne-Viru maavanem

Mul on hea meel esitleda järjekordset Lääne-Viru Maavalitsuse aastaraamatut. Traditsiooniline väljaanne, mida Te käes hoiate, võtab kokku maavalitsuse tegevuse perekonnamoimingutes, finantsvaldkonnas, välissuhete, turismi ja noorsootöö alal, haridusvaldkonnas, karjäärinõustamises, kultuuri, spordi ja tervishoiu valdkonnas, terviseedenduses, sotsiaalhoolekandes, lastekaitstes, ühistranspordis, maatoimingutes, järelevalve teostamises, planeerimis- ja regionaalse arengu alasel.

2012. aasta oli Lääne-Viru maakonnale stabiilne ja rahulik, kuid möödus siiski pideva arengu, koostöö, erinevate kultuuri- ja spordisündmuste tähe all. Asjad toimusid, toimus edasimineku ning see ongi kõige tähtsam.

Lääne-Virumaa on maakond, mis ühendab – meil on hea taristu mitmekesiseks ettevõtlus- ja elukeskkonnaks ning laiapõhjaline haridusvõrgustik hüppelauaks ellu.

Suurt tähelepanu pälvis meie tegemistes maakonna ettevõtluse soodustamine ning avaliku sektori tugi sellele. Kaasasime oma head partnerid Lääne-Viru Omavalitsuste Liidu ja SA Lääne-Viru Arenduskeskuse, samuti välispartnerid Soomest, Rootsist, Lätist ja Norrast ning koostasime pro-

jektitaotlused nii Põhjamaade Ministrite Nõukogu ettevõtluse-mobiilsuse programmi kui ka Euroopa Liidu programmi haldusvõimekuse suurendamiseks, mis mõlemad said ka rahastuse.

Oluliseks peame koostöös SA Lääne-Viru Arenduskeskusega noortele suunatud ettevõtliku hariduse programmi käivitamist ja seoses sellega kevadise ideede laada teokssaamist. Noorte ettevõtlikkust arendav programm jätkub Lääne-Virumaal koolituste, infopäevade ja konkurssidega.

Traditsioonid, pikaajalised kogemused ning järjepidev tegutsemine ettevõtluses on mõneti meie rahvuslik uhkus ja pärand, kummutades müüdi kiiresti tekkivatest ja kaduvatest ettevõtetest ning tõstes pisut ka ettevõtluskultuuri ja võimaldades edasi anda oskuseid ning mõttelaadi teatud ettevõttesektoris ja valdkonnas. Teist korda tunnustasime Lääne-Virumaa ettevõtluspäeval pikaajalise ettevõtja rinnamärgiga neid firmajuhte, kes on edukalt juhtinud ettevõtet 10, 15 või 20 aastat. Pidev ja tõhusalt toimiv koostöö ettevõtjate ja põllumeestega on meie maakonna arengu tugisammas. Meil on, mida säilitada, väärtustada ja edasi arendada – seda tõestavad ka maakonda suunatud uued investeeringud.

Üks aastat läbiv märksõna oli koolivõrk ja selle ümberorganiseerimise arutelud. Riigi eesmärki koolivõrku korrastada ei ole mõistagi midagi uut. Suurim probleem on õpilaste arvu vähenemine

väljarände ja rahvastiku vananemise tõttu, mis tingivad vajaduse hariduse korraldamise muutmiseks ning tõhusamate lahenduste leidmiseks. Esimesse klassi minejate seekordne suurenenud arv annab siiski hea indikatsiooni ja lootuse demograafilise olukorra paranemisele.

Kahtlemata on vaja tendentsile tähelepanu pöörata ning tekkinud olukorraga kohanduda. Suur tänu kooli- ja omavalitsusjuhtidele, kes on sellega hakkama saanud ning keerulistes oludes endast parima andnud. Palju tähelepanu pöörati möödunud aastal ka õpikeskkonnale ning renoveeritud või remonditud said mitmed koolimajad.

Pole juhus, et just õpetajate päeval avati Lääne-Virumaal Haljalas õpetajatele, õppimisele, haridusele ja haritusele pühendatud Eesti õpetaja autähis. Märk kogu Eesti ja miks mitte ka maailma jaoks!

Haridusreformi kõrval olid tõmbetuultes ka omavalitsused ja maavalitsused. Haldusreformi teemat on juba paarkümmend aastat põrgutatud valimistest valimistesse, aruteludest aruteludesse ja erinevatest ametisasutustest ning omavalitsustest teistesse asutustesse ja tagasi poliitistesse ringkondadesse. Selle kõrval on alati olnud laual ka maavalitsuste vajalikkuse ja ülesannete küsimus. On fakt, et reformid puudutavad alati paljusid inimesi. Kahtlemata eeldab reformide teostamine aga optimaalseima lahenduse väljatöötamist, et kaasnähud oleksid võimalikult valutud ja tulemuseks

oleks alguspunktist parem olukord. Maavalitsuste puhul on tähtis, et kaduma ei läheks maakonna tasandile koondunud oskusteave ning riigi ülesandeid täidetak otstarbekalt. Lisaks seaduses viidatud ülesandele tagada maakonna terviklik ja tasakaalustatud areng, olen maavanemat ikka maakonna müügimeheks pidanud. See on väljakutse, mida ma pühendunult täidan.

Aastaid kestnud arutelud ja plaanid Kotka–Kroonlinna–Kunda laevaliinil on hakanud suuresti viimase aasta jooksul tugevamat ja jõulisemat suunda ning vormi võtma, jõudes augustis Eesti-Vene-Soome ühiste kavatsuste protokolliga allkirjastamiseni. Kokkulepe annab võimaluse vahetada kogemusi ja potentsiaali transpordiloo ja turismi valdkonnas, aidates kõigil pooltel suurendada oma piirkonna võimekust. Aasta lõpul koostati maavalitsuse eestvedamisel Eesti poolel kauba- ja reisijateveo potentsiaali käsitlev uuring.

Aasta vältel jätkasime teabeürituste, semina-

ride, parlamendi- ja valitsusliikmetega kohtumiste korraldamist, mille eesmärk on lähendada riigiasutusi ning kohalikku tasandit. Aktiivset ja kaasavat joont hoidsime ka suhetes sõpruspiirkondade ja teiste välispartneritega, et tõestada end arvestatava partnerina.

Väiksemate paikade kokkuhoidmine, identiteeditunne ning oma asjale truuks jäämine loovad inimestele tugeva baasi ja pagasi ette võtta uusi asju ning korda saata midagi silmapaistvat. Seda tõestavad maakonna suvised ja talvised suursündmused, mis nii väärtustavad olemasolevat kui ka kutsuvad ellu midagi uut. Seda tõestavad meie hingelt suured inimesed oma suurte tegudega.

Lääne-Viru maakonna kuldse vapimärgiga tunnustasime 2012. aastal viit silmapaistvat inimest, kes on andnud olulise panuse meie riigi ja maakonna eriliseks muutumise ning arengusse. Pikaajalise pühendumuse ja antud panuse eest pälvisid vapimärgi omavalitsusjuht Peep Vassiljev, meditsii-

nitöötaja Sirje Kiisküla, põllumajanduse edendaja Ülo Niisuke, spordivaldkonna arendaja Erich Petrovits ja kultuuritegelane Olaf Leps.

Koos EELK Rakvere Kolmainu koguduse ja Rakvere Karmeli kogudusega korraldasime Lääne-Viru maakonnas esimest korda austamisvastuvõtu pikka aega ühist eluteed jaganud väarikatele abielupaaridele, kel 2012. aastal täitus 50 abieluaastat või Saastase sammuga kuldpulmadele järgnevad tähtpäevad – 55, 60, 65, 70 jne. Loodame, et sellest sünnib ilus ja pikaajaline traditsioon, väärtustamaks pikaajalist abielu ning juhtimaks tähelepanu pereväärtustele ja pikaajalise abielu võimalikkusele.

Seda kõike avavad järgnevad leheküljed, mis annavad piltide, tabelite ja ametnike värvikate kirjutiste kaudu ülevaate 2012. aastast maavalitsuse töös ning riigi antud funktsioonide täitmisega seotud valdkondades.

Nauditavat lugemist ja kaasamõtlemist!

DEAR YEARBOOK READER,

Einar Vallbaum, Lääne-Viru County Governor

I am proud to present the latest version of the annual yearbook of the Lääne-Viru County Government. The yearly publication you are holding in your hands at the moment sums up the work of the county government in the following areas: civil status, finance, foreign relations, tourism, youth work, education, career counselling, culture, sports, healthcare, health promotion, social welfare, child welfare, public transportation, land procedures, monitoring activities, planning and regional development.

The year 2012, despite being quite stable and quiet for Lääne-Viru County, was also characterized by ongoing development, cooperation and different cultural and sporting events. Everything worked as expected and we were constantly moving onwards, which is, after all, the most important thing.

Lääne-Viru County is a county that connects – we have a good infrastructure ready to accommodate a diverse business and living environment, and a broad education network, which gives young people a boost towards a better life.

The promotion of our county's business activities and the support given to enterprises by the public sector gained a lot of attention. Together with our excellent local partners from the Association of Local Authorities of Lääne-Viru County and the Lääne-Viru Development Centre and our

foreign partners from Finland, Sweden, Norway and Latvia, we put together applications for the Nordic Council of Ministers' mobility programme for business and industry as well as the European Union programme for increasing the administrative capacity. We managed to receive funding for both endeavours.

One of our most important achievements was the launch of an enterprising education programme directed at young people and the resulting "idea fair" organized this spring, both achieved in cooperation with the Lääne-Viru Development Centre. We shall continue the programme promoting entrepreneurship in young people via trainings, information days and different contests.

Traditions, long-term experience and consistent business activities can be seen as our national pride and heritage, disproving the myth of rapidly emerging and disappearing businesses and improving our business culture, making it possible to pass on skills and ways of thinking in any given business sector and field of activity. During the entrepreneurship day of Lääne-Viru County, we recognized long-term entrepreneurial efforts for the second year in a row by giving out honorary badges to business managers who have successfully managed their companies for either 10, 15 or 20 years. A continuous and efficient cooperation with businessmen and farmers is the pillar

supporting the development of our county. We have something worth saving, valuing and developing – this is also proved by new investments drawn into our county.

One of the most important key concepts for last year was the school network and discussions of the reorganization thereof. There is naturally nothing new in the state's wish to improve the school network. Our biggest problem lies in the fact that the number of students is rapidly decreasing due to emigration and the aging of our population, bringing about the need to reorganize the education system and find more efficient solutions. However, the number of first grade students did increase this year, which can be seen as a good indicator and gives us hope that the demographic situation will improve.

Nevertheless, we must pay attention to this tendency and adapt to the situation. I would like to thank all heads of schools and local government units who have managed to do just that and done their best to cope with the tricky circumstances. We also gave a lot of attention to the learning environment and managed to renovate or repair several schools.

It is not a mere coincidence that the opening ceremony of a memorial dedicated to the Estonian teachers, learning and education, which was erected in Haljala, Lääne-Viru County, took place on

the World Teachers' Day. This is a symbol important to Estonia – and why not even the whole world?

In addition to the education system reform, local governments and county governments got a whiff of the winds of change as well. The idea of an administrative reform has been bounced back and forth for a couple of decades – from election to election, from negotiation to negotiation, from different administrative agencies and local government units to other institutions, then back to the political circles. In addition to such reforms, the necessity and functions of county governments have always been openly questioned as well. It is a well-known fact that reforms affect many people. Therefore, the implementation of such reforms requires the development of an optimum solution, so that the "side effects" of the changes would be as painless as possible and the result better than the original situation. In case of county governments, it is important to ensure that the know-how concentrated at county level would not be lost and that the duties of the state would be performed in a rational way. In addition to the legal obligation to ensure that the development of the county is comprehensive and balanced, I have always thought of the county governor as the salesperson of the county. This is a challenge I am fully committed to.

The possibility of setting up a ferry link between Kotka, Kronshtadt and Kunda has been

talked about for years. The plans have started to become more concrete and vigorous, mostly during last year, reaching their culmination in August when Estonia, Russia and Finland signed a protocol of intent. This agreement allows us to share our experience of and potential for transport logistics and tourism, thus helping all parties to increase the capacity of the relevant territories. At the initiative of the county government, a survey analysing Estonia's potential for the carriage of goods and passengers was conducted at the end of the year.

During the whole year, we carried on the tradition of organizing information events, seminars and meetings with members of the Parliament and Government, aiming to bring state agencies closer to the local community. We also adopted an active and more inclusive approach to relations with our twin regions and other foreign associates in order to underline our value as a partner.

It seems that smaller regions tend to have a strong sense of togetherness and common identity and be determined to stay true to their values, which helps the inhabitants of such regions take on new endeavours and do something spectacular. This is proved by various major events organized in our county in summer as well as winter, which value what we already have and always give rise to something new. It is also proved by our big-hearted people capable of doing great deeds.

We decided to award five extraordinary people

the golden Order of the Lääne-Viru County coat of arms in 2012 for an important contribution to the development of our county and Estonia and for helping to make our home a special place. The people honoured for their long-term commitment and contribution included Peep Vassiljev, rural municipality mayor; Sirje Kiisküla, medical worker; Ülo Niisuke, promoter of agriculture; Erich Petrovits, sports activist, and Olaf Leps, promoter of choral music.

Together with the Rakvere Kolmainu congregation of the Estonian Evangelical Lutheran Church and the Rakvere Karmeli congregation, Lääne-Viru County gave the first reception for married couples who have lived together for an unusually long period of time and, in 2012, celebrated either their 50th wedding anniversary or an even more significant landmark – the 55th, 60th, 65th or 70th anniversary, etc. Hopefully, this will lay the foundation for a beautiful tradition honouring lasting marriages and drawing attention to family values and the possibility of a long-term partnership.

All of the above shall be more thoroughly discussed on the following pages, which, with the help of pictures, tables and colourful pieces of writing produced by our employees, give an overview of the year 2012 in the Lääne-Viru County government and describe our activities in areas connected with the functions established by the state.

I hope you shall enjoy the read and find time to think along with us.

MAAVANEMA JÄRELEVALVEFUNKTSIOON

Tarmo Mikkal, maasekretär

Maavanema järelevalve pädevus on üks olulisemaid maavanema funktsioone.

Seadus näeb ette, et kui maavanem leiab, et kohaliku omavalitsusüksuse haldusakt või selle andmata jätmine on õigusvastane ja rikub avalikku huvi, võib ta 30 päeva jooksul haldusakti andmisest või sel-

lest keeldumisest teada saamisest arvates teha kirjaliku ettepaneku tunnistada haldusakt kehtetuks, viia see õigusnormidega vastavusse või anda nõutav haldusakt välja. Silmas tuleb pidada, et maavanema järelevalvel on raamid ning järelevalve ei ole kohtumenetlus. Viimaste seadusemuudatuste kohaselt saab maavanem, kui ta leiab, et kehtetuks tunnistatud haldusakti õigusvastased tagajärjed rikuvad avalikku huvi, teha kolme aasta jooksul haldusakti andmisest arvates kirjaliku ettepaneku kõrvaldada haldusakti tagajärjed. Oluline on see, et maavanem hindab, kas avalikku huvi on rikutud või ei. Pöördumiste arv maavanema poole järelevalve teostamiseks ei ole suur, kuigi see on inimesele tasuta. Tihti pööratakse maavanema poole järelevalvesooviga küsimustes, mis ei ole maavanema pädevuses. Selliseks viimasel ajal korduvaks näiteks on teedeküsimus, kus erinevate maal asuvate kinnistute juurdepääsuteed on mõõdetud teiste kinnistute sisse. Iga lõik teed on eraomand ning siin oleks pidanud kohalik omavalitsus olema

omal ajal tähelepanelikum selliste olukordade välitimisel, sest nüüd saab asja lahendada lõppetapis ainult kohus, juhul kui oma naabritega kokkuleppele ei saada.

Lisaks järelevalvele haldusaktide üle teostab maavanem tulenevalt eriseadustest järelevalvet hariduse, sotsiaal-, planeeringute ja ühistranspordi valdkonnas. 2010. aastast seoses perekonnaseisutoimingute seaduse kehtimahakkamisega teevad perekonnaseisuametnikud siseministeriumi

ettepanekul järelevalvet ka kohalike omavalitsuste perekonnaseisutoimingute üle.

Tulenevalt seadusemuudatustest lõppes 2012. aastaga maavanema järelevalve perearstide tegevuse üle, millega alates 2013. aastast tegeleb Terviseamet.

Erinevates järelevalveküsimustes on alati võimalik maavanema poole pöörduda ning vajaduse korral selgitatakse menetluse käigus välja vastused küsimustele, mis pöördujat huvitavad.

Lääne-Viru Maavalitsus Rakveres F. R. Kreutzwaldi 5

Lubja näidispõletamine Tamsalu lubjapargis 2012. a mais

Käsmu Vihula vallas

FINANTSVALDKOND

Riina Kaptein, finantsnõunik

Maavalitsuse ülalpidamiskulude eelarve suuruse määrab igal aastal Siseministeerium. Lisaks sellele eraldavad erinevad institutsioonid maavalitsusele sihtotstarbelisi toetusi seadusjärgsete ülesannete täitmiseks.

2012. a maavalitsuse ülalpidamiskulude eelarve maht oli 659 300 eurot. 2/3 sellest moodustavad personalikulud, ülejäänud 1/3 majanduskulud, mida kasutatakse hoonete ülalpidamiseks, administreevimiseks, IT kuludeks ja inventari soetuseks, koolitusteks, lähetusteks, autode ülalpidamiseks jms.

2012. a suvest loodi meie maavalitsuse juurde siseaudiitori ametikoht, mis teenindab ka Ida-Viru Maavalitsust.

2012. a jooksul koondati kolm ametikohta ning aasta lõpuks oli maavalitsuse koosseisus 38 ametikohta, lisaks 1,3 koosseisuvälisest ametikohta. Mitmed haridus- ja sotsiaalosakonna ametnikud töötavad osalise tööajaga.

2012. a saadi Siseministeeriumilt kolmel korral täiendavaid rahalisi vahendeid kokku 5760 eurot, mida kasutati IT kulude katmiseks, sh uue VOIP telefonisüsteemi paigalduseks.

Erinevad ministeeriumid ja riiklikud ametid eraldasid maakonna vajadusteks aasta jooksul sihtotstarbeliste toetustena ligi 2 969 000 eurot. Suuremad projektid olid dotatsioon bussiettevõtetele

ühistranspordi korraldamiseks; Sotsiaalministeeriumi eraldatud toetused laste riiklikuks hoolekandeks, lapsehoiuteenuseks ning puudega lapse hooldajatoetuseks, puudega inimestele tehniliste abivahendite toetuseks; Eesti Noorsootöö Keskuselt avatud noortekeskustele nõustamiseks ja teavitamiseks, alaealiste komisjonide tegevuseks; Kultuuriministeeriumist toetus tervisespordile ning koolidele ujumise algõpetuse toetuseks; Tervise Arengu Instituudilt südame- ja veresoonkonnahaiguste ennetamise programmiks; veeprogramm maapiirkondadele joogivee kvaliteedi parandamiseks ning paljud muud väiksemamahulised projektid.

Maavalitsuses sõlmitakse lepinguid riigimaade erastamiseks järelmaksuga, tasumistähtajaga kuni 50 aastat. Kantselei ja maatalituse spetsialistid peavad arvestust kõikide sõlmitud lepingute, laekumiste ja võlgnike üle. Seisuga 31.12.2012 oli järelmaksunõudeid arvel 13,15 mln euro ulatuses, töös on 2096 toimikut. Tähtajaks tasumata summa 2012. aasta lõpu seisuga oli 0,50 mln eurot (444 lepingut). 2012. a jooksul mõistis Lääne-Viru Maavalitsus maa järelmaksu võlgnikelt kohtu kaudu välja (maksekäsu kiirmenetluses ja hagi menetluses) 139 755.54 eurot.

Riigi esindajana osaleb maavanem maaparandusühistute koosseisus kohustusliku liikmena, kuna ühistu tegevuspiirkonda kuuluvad ka riigimaad. Maaparandusühistute peamine eesmärk on maaparandushoiutööde tegemine, et tagada

maaparandussüsteemide toimimine ja maade sihtotstarbeline kasutamine. 2012. a lõpu seisuga on maavalitsus esindatud 11 Lääne-Viru maakonnas registreeritud maaparandusühistus.

Riigi esindamisega kaasnevate kulude finantseerimine maaparandusühistutele toimub riigieelarvest maavalitsuse vahendusel (liikme- ja osamaksud ning PRIA toetuse omaosalusmaksed).

Kohalike omavalitsuste eelarvete täitmise aruannete alusel koostati maavalitsuses kvartaalsed koondaruanded ning esitati Rahandusministeeriumile vabariikliku koondülevalde saamiseks.

Finantsiline järelevalve toimub kõigi sihtotstarbeliste toetuste eraldiste, eelarvetest kinnipidamise ja sihtotstarbelise kasutamise üle.

SISEAUDIT

Tiit Hallikma, siseauditi nõunik

Alates 2012. aasta maikuust on Lääne-Viru Maavalitsuse struktuuris jälle siseauditi nõuniku ametikoht, mille eesmärk on rahvusvahelistest siseauditi standarditest (IIA) lähtuvalt auditite teostamine Lääne-Viru ja Ida-Viru maavalitsuses ja nende hallatavates

asutustes, et anda sõltumatu hinnang:

- 1) maavalitsuse ja tema hallatavate asutuste sisekontrolli süsteemide piisavusele ning tõhususele riskide maandamisel;
- 2) maavalitsuse ja tema hallatavate asutuste finants- ja tegevusaruannetele, finantsjuhtimisele, juhtimis- ja finantsarvestusele;
- 3) ressursside kasutamise seaduslikkusele, sihipärasusele, otstarbekusele ja säästlikkusele maavalitsuses ja tema hallatavates asutustes;
- 4) maavalitsuse ja tema hallatavate asutuste tulemuslikkusele (säästlikkusele, tõhususele ja mõjususele).

Lääne-Viru Maavalitsuse siseauditi 2012. aasta tööplaani hõlmas kahte suurt maavalitsuse tegevusvaldkonda:

1. Riigimaale kasutusvalduse seadmise korraldamine.
2. Ühistranspordi sihtotstarbelise eraldise kasutamise Lääne-Viru Maavalitsuses.

Siseauditi muude tegevuste all on maavanimale seadusega pandud järelevalvefunktsiooni toetamine, nõustamine ja konsulteerimine.

Rakvere Turu plats

PEREKONNASEISUTOIMINGUD

Anneli Riim, perekonnaseisuametnik-juhtivspetsialist

2012. aasta möödus maavalitsuse perekonnaseisuametnikel juba harjunud rütmis. Igapäevaseks tööks on ikka olnud nende inimeste teenindamine, kes meie uksest vastuvõtuaegadel sisse astuvad ja soovivad registreerida kas sünni, surmajuhtumit, esitada aval-

dust abiellumiseks, lahutamiseks või hoopis nime muutmiseks. Samuti satuvad meile suguvõsaurijad. Eraldi grupi ja kahjuks väga suure, moodustavad need, kes soovivad ingliskeelsele plangil tõendit või rahvastikuregistri väljavõtet põhiliselt Soome Vabariiki esitamiseks. 40-tunnisest töönalast on uksest vastuvõtuks avatud 23 tundi. Ülejäänud ajal sõlmime abielusid, täidame Kodakondsus- ja Migratsiooniameti, notarite ja teiste asutuste tellimusi ja sisestame vanadelt perekonnaseisudokumentidelt rahvastikuregistrisse neile oma toimingute tegemiseks vajalikke andmeid.

Maavalitsuse perekonnaseisuametnikud peavad registriste kandma ka kõik meile Eesti kohtu- test saadetud kohtuotsused, millega muudetakse inimese perekonnaseisu, hooldusõiguse kuuluvust, määratakse või muudetakse eestkostet ja teovõimet, tuvastatakse põlvnemist ja muud perekonnaõigust puudutavad otsused.

Meie ülesanne on vastu võtta ja kanda registriste andmed välisriigis koostatud perekonnaseisudokumentidelt, kui need vastavad seaduses

kehtestatud tingimustele. Aasta-aastalt nende arv suureneb, kuna suur hulk Eesti Vabariigi kodanikke elab välismaal.

Kõige suurema osa ajast aga võtab Siseministeeriumiga sõlmitud lepingu täitmine rahvastikuregistri kvaliteedi parandamiseks. Sisuliselt tähendab see aja jooksul kogu perekonnadokumentide arhiivandmete ülekandmist andmebaasi ja isiku elektroonilise sugupuu koostamist kolmenelja põlve ulatuses. Inimese jaoks teeb see asjaajamise riigiasutustes lihtsaks, sest kui registris on vajalikud andmed tema ja ta esivanemate sünni, abielu, laste või teiste sündmuste kohta olemas, ei tohi temalt nõuda paberandjal dokumendi esitamist. See hoiab kokku aega ja raha, mis muidu kulus dokumentide taastamise peale. Vähem tähtis pole seegi, et andmed on niimoodi kergesti leitavad, sest sageli ei mäletata, kus keegi suri, sündis või abiellus.

Aastal 2012 tehtud perekonnaseisutoimingud arvudes

Sünnid ja surmad

Maakonna elanike arv on seisuga 01.01.2013 rahvastikuregistri andmetel 63 574. Maakonnakeskuses Rakvere linnas on 01.01.2013 seisuga rahvastikuregistri andmetel 16 640 elanikku.

2012. aastal registreerisid maakonna ametnikud 606 sünni ja 753 inimese surma. Maakonnas

on 14 omavalitsust, kus saab sünni ja surma kirja panna, ja umbes 2/3 toimingutest tehaksegi omavalitsustes. Maavalitsuses koostati 203 sünni- ja 263 surmakannet. Alla 1 aasta vanuseid lapsi ei surnud, kuid suri 1 tütarlaps ja 1 poiss, kelle vanus jäi alla 18 aasta.

Kokku koostati 308 sünnikannet tüdrukute ja 298 poiste kohta ning 385 surmakannet naiste ning 368 meeste kohta.

Aasta oli eriline selle poolest, et sündis 12 paari kaksikuid. Viimati sündis nii palju kaksikuid 12 aastat tagasi. Registreeriti ka kolmikute sünd. Sellist toimingut tehti viimati 11 aastat tagasi. Kolmikute vanemad viisid koju kaks tüdart ja ühe poja, kaksikute vanematest kolm said perre kaks poissi, nelja koju viidi haiglast kaks tüdrukut ning viiel korral olid sündinuteks poiss ja tüdruk.

Enamik lastest (378) sündis vanemate kooselust, 184 beebi vanemad olid abielus ning 44 lapsel oli ainult ema. Pärast lapse sünni võeti isadus omaks 16 korral, kuid need lapsed olid põhiliselt vanuses 3–10 aastat, üks isegi täisealine.

Noorim sünnitaja oli 14- ja vanim 44-aastane.

Tüdrukutele pandi kõige rohkem eesnimeks Mirtel (7 korda), Sandra 6, Melissa ja Mirell 5 korda ning Laura ja Mia 4 korda. Harvaesinevatest või võõrnimedest valiti tüdrukutele nimeks Christel, Ronja Legandra, Demi Petra, Darina, Brianna, Alexa-Alexandria, Beatrice.

Poisinimede edetabel: juhü Rasmus (7 korda), Kristjan, Markus, Oliver, Romet 6 korda, Karl 5

ning Hendrik, Kaspar, Kristofer, Marten, Mirko, Oskar, Robin 4 korda.

Võõrnimedest või harvaesinevatest eesnimedest pandi poistele Simon-Arvon, Serko Tuljo, Roven Ren, Nikolas-Claude, Ivory-Egert, Breneth-Steff, Indro-Illimar.

Abielu ja lahutus

Abielu sõlmimise õigusega ametnikud sõlmisid maakonnas kokku 205 abielu, neist 174 maavalitsuses, 13 vaimulik ja 18 notar.

Üle poolte maavalitsuses kirja pandud paaridest sõlmivad oma abielu suvekuudel: juunist septembrini käis meil 90 paari.

12 paari jätsid abiellumise päeval kohale tulemata ja nende avaldus muutus kehtetuks.

Noorim pruut oli 18-aastane ja peig 20 aastat vana, vanim pruut aga 74- ning peig 84-aastane.

Meie arhiivis ei säilitata notarite sõlmitud abieluavaldusi, seega nende juures tehtud varasuhte valikuid maavalitsus ei tea, kuid vaimulike ja perekonnaseisuametnike juures on endiselt populaarne valik ühisvara. Lahusvara kasuks otsustati 38 korral ja vara juurdekasvu tasaarvestus valiti varasuhtena 13 korral.

Abiellumiseks välismaal andsime abieluvõime-tõendi välja 16 inimesele, aasta varem 8-le.

Välisriikidest oli populaarseim koht abiellumiseks Soome (9 tõendit). Egiptuses soovis abieluda kaks naist, Albaanias, Küprosel ja Alžeerias igaihes aga üks naine.

Meile tuli abielluma kodanikke Ukrainast, Venemaalt, Rootsist, Valgevenest, Moldovast, Egiptusest, Saksamaalt, Austraaliast ning Aserbaidžaanist.

Maavalitsuses lahutati 106 abielu ning notari juures 1 abielu. Kohtus lahutatud abielude kohta maavalitsuses info puudub.

7 paari ei tulnud lahutama, loobusid avaldusest.

3 abielu kestsid alla aasta, 5 paari olid abielus olnud lahutamise hetkeks üle 30 aasta. 20 paari elasid koos 3–5 aastat, ülejäänute abielu kestis 10–15 aastat.

Nime- ja hooldusõiguse muutmine

Avaldusi nime muutmiseks esitati kokku 49 ning 40 neist menetles maavalitsus, 9 aga regionaalminister.

Valdavalt muudeti perekonnanime, kusjuures sooviti tagasi kas abielueelset või esivanemate nime (39 avaldust). Isikunime muudeti 6 korral ning 4 korral ainult eesnime.

Ühise hooldusõiguse muutmiseks esitati aasta jooksul avaldusi ainult 5. Hooldusõiguse kuuluvust muudeti küll rohkem, kuid siis oli tegemist kohtuvaidlusega.

Perekonnasündmuse korduvad tõendid	308
RR-i andmetest väljavõtte isiku kohta	292
Kohtulahendite kandmine RR-i	109
Välisriigi dokumentide kandmine RR-i	171
Notarite ja KMA päringutele vastamine	615
Suguvõsauurijad	124
Paranduskanded RR-i	3048
Arhiivsete aktide sisestamine RR-i kvaliteedi tõstmiseks	8870

RR = Rahvastikuregister

Tabel 1. Korduvad tõendid ja arhiivitöö 2012. aastal (arvuliselt)

Rakke

Lääne- ja Ida-Viru maavanemate ühine ümarlaud 2012. a novembris Vihula mõisas

RAHVUSVAHELISED SUHTED

Heili Nõgene, avalike suhete peaspetsialist

Lääne-Viru Maavalitsuse 2012. aasta lepingulised sõpruspiirkonnad on toodud tabelis 2.

Plöni kreisiga Saksamaa Liitvabariigist on Lääne-Virumaal sõprussuhted 1989. aastast alates.

Seoses Lääne-Viru maakonna ja Saksamaa Plöni kreisi partnerluse saabuva 25. aastapäevaga 2014. aastal alustas Lääne-Viru Maavalitsus koos Saksa-Eesti sõprusühingu ja Plöni kreisivalitsusega kroonika kavandamist. Varasemalt on kroonika avaldatud partnerluse esimese kümne aasta kohta, 25. aastapäevaks on kavas koostada sellele jätk, mis kajastaks ajavahemikku 1999–2014. Ettevõtmisesse kaasatakse kõik, kellel on maakondlikust partnerlusest välja kasvanud oma sidemed ja koostöö Plöni kreisiga – omavalitsused, koolid, seltsid, asutused, ettevõtted, eraisikud.

2012. a septembris külastas Lääne-Virumaad delegatsioon Plönist. Visiidil olid kõne all nii noorsootöötajate kui ka muusikakoolide õpilaste vahetus. Küllastati Rakvere Muusikakooli ja Rakvere Ametikooli, Sõmeru keskusehoonet ja noortekeskust. Käsitleti vabatahtliku töö ja e-riiginduse teemat ning tehti plaane sõprussuhete 25. aastapäeva ettevalmistamiseks ja partnerluse kroonika koostamiseks.

Piirkond	Riik
Plöni kreis	Saksamaa Liitvabariik
Kuopio linn	Soome Vabariik
Vest-Agderi maakond	Norra Kuningriik
Dobele suurvald	Läti Vabariik
Jönköpingi kommuun	Rootsi Kuningriik
Konini maakond	Poola Vabariik
Jász-Nagykun-Szolnoki omavalitsus	Ungari Vabariik
Criuleni rajoon	Moldova Vabariik

Tabel 2. Lääne-Viru Maavalitsuse sõpruspiirkonnad 2012. aastal

Kuopio linnaga Soome Vabariigist kehtib koostööleping alates 1994. aastast.

Novembris käis Lääne-Viru maavalitsuse, omavalitsuste liidu ja arenduskeskuse delegatsioon eesotsas maavanem Einar Vallbaumiga Kuopios õppereisil. Õppereis leidis aset maavalitsuse eestvedamisel projekti „Avaliku sektori roll ettevõtluskeskkonna arendamisel” raames ning Euroopa Sotsiaalfondi meetme „Avalike teenistujate, kohalike omavalitsuste ja mittetulundusühingute töötajate koolitus ja arendamine” toel. Reisi eesmärk

Plöni delegatsioon Lääne-Virumaal tutvumas Sõmeru keskusehoonega

Vest-Agderiga koostöölepingu uuendamine

Lääne-Virumaa uuendas koostöölepingut Dobelega

oli tutvuda põhjanaabrite näidetega, kuidas kohalikku ja piirkondlikku arengut kohalike, piirkondlike ning riiklike esinduste ja organisatsioonide koostöö abil suunata. Õppereisile kaasatus maavalitsuste, omavalitsuste ja arenduskeskuse tasandilt oli kavandatud eesmärgiga, et koostöö, mida ka Lääne-Virumaal omavahel tehakse, oleks veelgi sihipärasem ning et valitseks ühine arusaam probleemide ja väljakutsete lahendamise võimalustest. Sama projekti „Avaliku sektori roll ettevõtluskeskkonna arendamisel” osaks on 2013. aasta õppereise teise Lääne-Viru sõpruspiirkonda Vest-Agderisse Norras.

Vest-Agderi maakonnaga Norra Kuningriigist on Lääne-Virumaal koostööleping alates 1995. aastast.

Septembris viibisid maakonnas külalised sõprusmaakonnast Vest-Agderist. Oluline osa visiidist kulus koostöölepingu sisu ja edasise rakendamise arutelule, mis kulmineerus uuendatud leppe piduliku allkirjastamisega Lääne-Viru maavanema Einar Vallbaumi ja Vest-Agderi maakonna omavalitsusjuhi Terje Dammani poolt Palmse mõisas. Sel puhul oli kohal ka parlamendiliige Marko Pomerants, kes 1995. aastal Lääne-Viru maavanemana ametis olles Vest-Agderiga esimese koostöölepingu sõlmis. Visiidi käigus käsitleti sotsiaalhoolekande, hariduse, turismi, ettevõtluse, väikesadamate arenduse ning maakonna rannikuala arenduse teemat. Kohtumisel jõuti otsusele korraldada 2013. aastal Norras Vest-Agderi kunstistipendiumi 2009. aasta laureaadi Riho Hüti klaasikunsti külalishäädus.

2012. aastal pälvis Vest-Agderi kunstistipen-

diumi noor mitmekülgne kultuuritegelane, Rakvere kultuurikeskuse direktor Keio Soomelt, kes on end näidanud suurepärase projektide algataja ja elluviija, muusiku ja mitme koori juhina ning on edendanud maakonna kultuuri omanäoliste projektidega. Viiendat korda antud stipendiumi eesmärk on kaitsta ning edendada kultuuri- ja kunstikeskkonda maakonnas, anda kunstnikule võimalus end loominguliselt edasi arendada.

Dobeles suurvallaga Läti Vabariigist on maakonnal koostööleping alates 2001. aastast.

Maikus viibis Dobeles Lääne-Viru maavanem Einar Vallbaum, kes allkirjastas Dobeles suurvaldaju Andrejs Spridzānsiga kahe piirkonna vahelise uuendatud koostöölepingu. Koostöölepingu täiendustega seati muu hulgas eesmärgiks toetada ettevõtluse arendamist ja ametnike kvalifikatsiooni tõstmist ühisprojektide abil. 2012. aasta oktoobris viiski Põhjamaade Ministrite Nõukogust rahastuse saanud ühisprojekt Lääne-Viru ja Dobeles esindajad õppereisile Jönköpingisse. Dobeles-visiidi käigus oli arutlusel vastastikune huvi ja potentsiaal koolidevaheliseks koostööks.

Jönköpingi kommuniga Rootsi Kuningriigist on partnerlusleping sõlmitud 2003. aastal.

Oktoobris leidis aset Lääne-Viru maakonna omavalitsusjuhtide, arendustöötajate ning kõrg- ja ametikooli esindajate ettevõtlusalane õppereis sõpruspiirkonda Jönköpingisse Rootsi Kuningriigis. Reis toimus koos Lääne-Viru teise sõpruspiirkonna, Läti Vabariigi Dobeles valla esindajatega ning teoks sai see Põhjamaade Ministrite Nõukogu ettevõtluse ja tööstuse mobiilsusprogrammi

toel. Õppereisi eesmärk oli vahetada kogemusi ning teadmisi, tutvuda Jönköpingi praktikaga ettevõtlusaladel ja ettevõtluskeskkonna arendamisel, saada uusi teadmisi ettevõtluskeskkonna arendamiseks ning tugevdada koostööd sõpruspiirkondadega.

Jönköpingi stipendiumi otsustas Rootsi-Eesti Selts 2012. aastal anda Lääne-Virumaa noorele balletitantsijale Mehis Saaberile. Rootsis Lääne-Virumaa sõpruspiirkonnas Jönköpingis tegutsev Rootsi-Eesti Selts annab igal aastal Eesti taasiseseisvumispäeva puhul stipendiumi ühele lootustandvale Lääne-Virumaa noorele kultuuri või spordi alal. Mehis Saaber on ainuke õpilane Lääne-Virumaalt, kes Tallinna Balletikoolis käib. Ta on laialdaste kultuurihuvidega ja võimekas noor, kes õpib ka jaapani keelt, kitarrimängu ja Jaapani võitluskunsti aikidot.

Koostööleping **Konini maakonnaga** Poola Vabariigist kehtib alates 2006. aastast.

Konini delegatsioon Poolast külastas Eestit juunikuus, ühendades sellega Poola suursaatkonna kutse Poola päevadele ja Lääne-Viru maavanema Einar Vallbaumi kutse külastada Lääne-Virumaad. Kohtumise läbivad teemad olid haridus, sport, maakonna arendus ja turundus ning LEADER programmi rakendamine. Visiit oli 2011. aastal maavanemaks valitud Małgorzata Waszakile ametisoleku aja esimene külaskäik Eestisse.

Novembris osalesid Lääne-Viru Maavalitsuse sotsiaalvaldkonna peaspetsialist Tiiu Kuus ja Rakvere Linnavalitsuse sotsiaalosakonna juhataja Lea Kivipõld Poolas Konini maakonnas II

rahvusvahelisel konverentsil „Puuetega inimene kohalikus kogukonnas”. Konverentsi peateema oli sotsiaalpoliitika rakendamine Euroopas kohalike omavalitsuste, valitsusasutuse ja valitsusväliste organisatsioonide koostöös.

Jász-Nagykun-Szolnoki omavalitsusega Ungarist kehtib koostööleping 2006. aastast. 2012. aastal visiite ei toimunud.

Koostööleping **Criuleni rajooniga** Moldova Vabariigist sõlmiti 2011. aastal.

Maikuu käisid Lääne-Virumaa kultuuritöötajad koos maavanem Einar Vallbaumiga õppereisil

Criuleni rajoonis. Õppereisi korraldas Lääne-Viru Omavalitsuste Liit.

Maikuu tutvusid Lääne-Virumaaga inimesed Moldova regionaalministeeriumist ja regionaalarengu ametist. Visiidi eesmärk oli tutvuda maakonna strateegilise arenguga ja objektidega, mis on valminud erinevate maaelu arendamise programmide toel. Visiidi korraldaja oli Moldova suursaatkond Eestis.

Detsembris käisid Lääne-Virumaal maakonna-visiidil Moldova suursaadiku Victor Guzuni juhitud Moldova teleajakirjanikud ja blogipidajad. Visiidi raames andis maavanem Einar Vallbaum Moldova suursaadikule maavalitsuses üle 360 helkurit, mis saadeti Moldova lastele. Moldova suursaadik Eestis Victor Guzun korraldas moldovlaste

Maavanem Einar Vallbaum andis Moldova suursaadikule Victor Guzunile üle Moldova lastele kogutud helkurid

liiklusohutusealaste teadmiste suurendamiseks helkurite kogumise kampaania. Üleskutsega liitus ka Lääne-Virumaa, kus helkureid annetasid maavalitsus, Vihula vald, Vaeküla Kool, Rakvere Reaalgümnaasium, Maanteeamet ja Rakvere politsei ja oskond.

2012. aastal lükati hoog sisse **Kotka–Kroonlinna–Kunda** laevaliini kavandamisele.

Augustis kohtusid Venemaal Kroonlinnas Lääne-Viru maavanem Einar Vallbaum, Kymenlaakso liidu tegevdirektor Juha Haapaniemi Soome Vabariigist ja Peterburi Kroonlinna rajooni administratsiooni ülem Aleksandr Goroško Vene Föderatsioonist ning allkirjastasid kokkuleppe ühiste kavatsuste kohta seoses Kotka-Kroonlinna-Kunda marsruudil laevaihenduse organiseerimisega. Lääne-Virumaa, Kymenlaakso ja Peterburi Kroonlinna piirkonna huvid langevad paljuski kokku ja

Kotka–Kroonlinna–Kunda laevaliini käivitamisest on huvitatud kõigi kolme riigi esindajad. Sõlmitud kokkulepe annab võimaluse vahetada kogemusi ja potentsiaali transpordiloo ja turismi valdkonnas, aidates kõigil pooltel suurendada oma piirkonna võimekust.

Oktoobris sõlmis Lääne-Viru maavanem Einar Vallbaum koostöölepingu AS-ga Kunda Nordic Tsement ning lepingu OÜ-ga KT Europroject Management Kotka, Kroonlinna ja Kunda sadamat ühendavatel suundadel kaubaveo ja reisilaevaliikluse potentsiaali käsitleva uuringu koostamiseks.

Vene Föderatsiooni ja selle erinevate piirkondadega Lääne-Viru Maavalitsusel sõpruslepingud puuduvad, kuid aktiivne koostöö idanaabritega toimib.

2012. aastal sõlmisid Lääne-Viru Maavalitsuse eestvedamisel kontakti Lääne-Virumaa Puuetega Inimeste Koda ja Venemaa Puuetega Noorte Assotsiatsioon Apparel.

Juunikuus esindas Lääne-Virumaa Puuetega Inimeste Koja neljaliikmeline delegatsioon Appareli kutsel Eestit Ukrainas toimunud rahvusvahelisel puuetega inimeste maratonil "Koostöö", mille eesmärk oli testida puuetega inimeste jaoks erinevate kultuuri- ja spordirajatiste kättesaadavust. Eestlaste maratonil osalemist toetasid Lääne-Viru Maavalitsus, Rakvere Linnavalitsus, Lajos AS, OÜ Viru Reklaam ja Rakvere Lions klubi.

Oktoobrikuus viibisid Lääne-Virumaal maakonnaviisiil Venemaa Puuetega Noorte Assotsiatsiooni Apparel liikmed Moskvast ja Peterburist. Kohtumisel arutati koostöövõimalusi sotsiaalvaldkonnas, tutvuti liikumisvõimaluste ning asutustele

Kotka–Kroonlinna–Kunda ühiste kavatsuste protokoll allkirjastamine Kroonlinnas

ja objektidele ligipääsetavusega Eestis. Visiit leidis aset Lääne-Virumaa Puuetega Inimeste Koja korraldamisel ning Lääne-Viru Maavalitsuse ja Rakvere Linnavalitsuse toetusel.

Maikuu viibis Lääne-Virumaal maakonnaviisiidil Venemaa Leningradi oblasti delegatsioon eesotsas Leningradi oblasti asekuuberneriga põllumajanduse ja kalakasvatuse alal Sergei Vasiljevich Yakhnyukiga. Külastati Lääne-Virumaa põllumajandus- ja kalandus- ning tootmisettevõtteid. Maavalitsuses toimunud kohtumisel andis maavanem Einar Vallbaum ülevaate Lääne-Virumaa arengutest ja tulevikusuundadest ning võimalikest koostööprojektidest. Eesti visiit leidis aset Põllumajandusministeeriumi ja Lääne-Viru Maavalitsuse korraldamisel ning Peterburi ärikontaktikeskuse Bizkoni kaasabil. Asekuuberner kutus Lääne-Viru maakonna, põllumeeste ja tootjate esindajaid vastuvisiidile.

Detsembris käis Lääne-Virumaa põllumajandustootjate ja maavalitsuse esindus Leningradi oblastis vastuvisiidil. Visiidi eesmärk oli külastada Leningradi oblasti ettevõtteid ja arendada põllumajanduslikke kaubandussuhteid. Toimusid kohtumised Leningradi oblasti asekuuberneriga, põllumajanduse ja kalanduse komisjoni esindajate ning põllumajandustootjatega.

Lääne-Viru Maavalitsuse koostööpartneri Peterburi ärikontaktikeskuse Bizkoni eestvedamisel tutvusid maastikuspetsialistid Peterburi linnast ja Leningardi oblastist mõisate ja mõisaparkide poolest rikka Lääne-Virumaaga. Tiheda programiga visiidil keskenduti mõisatele, mõisaparkidele, maastikukujundusele, aiandusele, kultuuriturismile, loodus- ja kultuuripärandi kaitsele. Visiiti ning Palmse mõisas toimunud seminari aitasid

korraldada Lääne-Viru Maavalitsus ja SA Lääne-Viru Arenduskeskus.

Lisaks mainitud partnerlussuhetele on Lääne-Viru maakond üks osapooli Eesti ning Soome nelja maakonna – **Põhja-Savo, Ida-Virumaa, Järvamaa ja Lääne-Virumaa** vahelises noorsootöölases koostöös, mis sai alguse 1997. aastal.

Märtsis tutvusid Ida-Viru ja Järva maakonna ning Soome Põhja-Savo noorsootöötajad

Lääne-Virumaa haridus- ja noorsootöösutuste ettevõtmistega noortes ettevõtlikkuse ja ettevõtluse arendamisel. Visiit Lääne-Virumaale oli üks osa 2011. aastal sõlmitud koostöölepingust, millega planeeriti 2012.–2013. aastateks ühiselt käsitletavateks teemadeks lisaks ettevõtlikkuse arendamisele noorte suunamine, toetamine ja nõustamine tööturule astumiseks, multikultuursus noorsootöös, sidusvaldkondade koostöö erinoorsootöös. Üks koolitus leidis aset 2012. aastal ka Soomes.

Lääne-Virumaa delegatsioon Peterburis kohtumisel Leningradi oblasti asekuuberneriga

Äntu-Nõmme looduse õpperada

HARIDUS- JA SOTSIAALOSAKOND

Marge Lepik, haridus- ja sotsiaalosalakonna juhataja

Osakonna eesmärk on kujundada maakonnas regionaalset ja riiklikku haridus-, kultuuri-, spordi-, noorsoo-, tervishoiu-, sotsiaalhoolekande- ja rahva tervise poliitikat ning korraldada maavalitsuse ülesannete täitmist nendes valdkondades, tagamaks maakonnas hariduse, noorsootöö, kultuuri, spordi, sotsiaalhoolekande, tervishoiu ja terviseedenduse tervikliku ja tasakaalustatud arengu koostöös tegevuse sihtrühmadega.

Osakonna prioriteet oli maakonna institutsioonide, organisatsioonide ja asutuste kooskõlastatud tegutsemise, eelkõige järgmistes suundades:

1. Aktiivne osalemine õpetajaameti parema maine kujundamises (tunnustussüsteemi arendus, Õpetaja autähis ja haridusfoorum, „100 aastat pedagoogide ettevalmistusest Rakveres”)
2. Programmi „Ettevõtlik haridus” käivitamine noortes loovuse arendamiseks ning loodusteaduste ja tehnoloogiahariduse populariseerimine
3. Spordinõukogu ja -liidu tõhusama koostöö tugevdamine spordivaldkonna arendamisel
4. Noorte kaasamine ühistegevusse ja otsustusprotsessidesse maakonna tasandil ning noortekogude kaudu omavalitsustes

5. Kultuuriasutuste, -tegelaste ja -ühenduste kaasamine vaimse kultuuripärandi väärtustamisel ning Virumaa pärimuskultuuri programmi elluviimisel
6. Maakondliku koolivõrgu arendamine eesmärgil, et kõigile oleks tagatud võimete kohase ja kvaliteetse hariduse kättesaadavus
7. Sotsiaaltöötajate ja sotsiaalteenuste osutajate koostöö parendamine abivajajate aitamise eesmärgil
8. Perearstiteenuse kättesaadavuse tagamiseks uute perearstide leidmine koostöös erinevate osapooltega

Osakond täitis antud ülesanded. Eriti head meelt tegi uute ideede elluviimiseks uute partnerite leidmine erinevatele projektidele, samas laabus koostöö ka endiste partneritega. Aasta oli märkimisväärne oma juubelite poolest: 100 aastat gümnaasiumiharidust maakonnas, 100 aastat pedagoogide koolitusest Rakveres, 415 aastat esimesest koolist Rakveres ning 325 aastat esimese rahvakooli rajamisest Haljalas. Rakveres toimus üleriigiline lasteaiatöötajate konverents. Oktoobris avati Haljalas nelja-aastase koostöö tulemusel Eesti õpetaja autähis.

Hariduse valdkonnas oli erilise tähelepanu all koolivõrk, sealhulgas erikoolide ja gümnaasiumide võrgustik maakonnas, osakonna koostatud analüüsi tutvustati koolipidajatele, noortele ning avalikkusele. Toimusid aktiivsed ümarlaud

koolijuhtide ja omavalitsuste esindajatega, kohtumised poliitikutega ja ministeeriumi esindajatega, samuti konverents „100 aastat gümnaasiumiharidust”.

Sel aastal renoveeriti ka suurel hulgal koolihooneid – Rakvere Gümnaasium, Rakvere Reaalgümnaasium, Rakvere Põhikool, Tamsalu Gümnaasium, Rakke Gümnaasium, Väike-Maarja Gümnaasiumi algklasside maja, Rakvere Ametikool.

Noorsootöö valdkonnas oli edukaim üritus koostöös SA Lääne-Viru Arenduskeskusega korraldatud „Ideede laat”, kus koolid, lasteaiad, noortekeskused ja noored tutvustasid avalikkusele noorte projekte ning leiutisi, innustades ka eakaaslaseid tegelema uuenduslike projektide ja leiutistega.

2012. aasta sügisel alustasid tegevust huvijuhitide ja avatud noortekeskuste ainesektsioonid, et paremini koordineerida koolitusi, üritusi ning kogemuste vahetamist.

Sügisel alustati taas koostööd Euroopa Komisjoni Eesti esindusega Euroopa Liidu teemalise teabematerjali vahendamisel, sh noortele ja noorsootöötajatele. Esitati projekt teabekeskuse avamiseks maavalitsuse juures.

Kultuurivaldkonnas oli võrreldes laulu- ja tantsupeoaastaga rahulikum periood, kuid rohkesti oli kohaliku tähtsusega juubeleid – 100-aastaseks said Väike-Maarja seltsimaja, Lääne-Virumaa keskraamatukogu, Kadrina raamatukogu, Rakke

raamatukogu. 23. oktoobrist 3. novembrini leidis Tapal aset Priit Pärna 1. animafilmifestival.

Spordis oli suurim sündmus U-19 jalgpalli Euroopa MV Rakveres. Eesti Spordiselts Kalev tähistas oma 95. aastapäeva võimlemisfestivaliga.

Sotsiaalhoolekandes paranesid erihoolekande teenused – avati psüühilise erivajadusega inimestele mõeldud peremajade süsteemil põhinev Tapa Kodu.

Projekti toel renoveeriti Väike-Maarja hooldekodu.

Tervise edendamise valdkonnas teostatud projektid erinevate koostööpartneritega said maakonnas väga hea vastuvõtu, osalus oli suur („Isade päev”, „Ohutud jõulud”, südamenädal).

2012. aasta suuremad probleemid:

1. Perearstide puudus, asendusrstide leidmine
2. Koolivõrgu reformi puhul oli tähelepanu enam küsimusel „Miks?”, kuid vähem „Kuidas ja millal?”, arutelu arenguvariantide üle puudus
3. Selguse puudumine 2013. a noorsootöö ja spordi rahastamise osas, polnud selge, kas raha laekub maavalitsusele või mujale, sellest tulenevalt leidsid aset ka muudatused töötajate töökoormuse osas

Osakonna eesmärgid 2013. aastal:

1. Programmi „Ettevõtlik haridus” jätkamine ja edasiarendamine noortes loovuse arendamiseks ning loodusteaduste ja tehnoloogiahariduse populariseerimine
2. Omavalitsuste nõustamine koolivõrgu korraldamisel
3. Spordinõukogu ja -liidu tõhusama koostöö tagamine spordivaldkonna arendamisel
4. Noorte kaasamine ühistegevusse ja otsustusprotsessidesse maakonna tasandil ja omavalitsustes noortekogude kaudu
5. Kultuuriasutuste, -tegelaste ja -ühenduste kaasamine vaimse kultuuripärandi väärtustamisel, et inimesed teadvustaksid kultuuripärandit kõikjal enda ümber ning mõistaksid, et seda tuleb koos hoida, sest kultuuripärand on meie identiteedi osa ja alus. Kultuuripärandi aasta 2013 juhtlause on: „Pärijata pole pärandit”
6. Sotsiaaltöötajate ja sotsiaalteenuste osutajate koostöö parendamine abivajajate aitamise eesmärgil
7. Nõustamise tagamine teavet küsivatele klientidele sotsiaalteenuste ja -toetuste osas

Lasteaiad/üldhariduskoolid	Arv	Laste arv sügis 2012
Lasteaedu (<i>sh lasteaed-alkoolid ja lasteaed-põhikoolid</i>)	31	2760
neist eralasteaedu	2	178
Põhikoole 1.–6. klassini	5	183
neist lasteaed-alkoole	3	155
Põhikoole 1.–9. klassini	17	1230
neist lasteaed-põhikoole	10	515
Erikoolid	5	260
sh erakoolid	2	45
Õpilaskodusid üldhariduskoolide juures	6	75
neist riiklikult toetatud kohti munitsipaalkoolide juures	4	60
Kutseõppeasutused	Arv	Õppurite arv sügis 2012
Keskkoole, gümnaasiume	13	5237
neist eragümnaasiume	1	337
neis õhtuse ja kaugõppeosakondi	2	30
neist täiskasvanute gümnaasium	1	144
Huvikoole	10	1708
neist munitsipaalkoole	6	1068
neist erakoole	4	640
Rakenduskõrgkoole	1	1197
sh kutsekeskharidust omandamas		383
Üli-/kõrgkooli filiaale	2	292
Kutsekoole	3	1125

Allikas: Eesti Hariduse Infosüsteem (EHIS) ja koollide andmed märts 2013

Tabel 3. 2012/2013. õppeaastal maakonnas tegutsevad õppe- ja lasteasutused

HARIDUS

Kõikides haridusasutuste tüüpides oli laste või õpilaste arvu jätkuv vähenemine. Haridusasutuste võrgus olulisi muudatusi ei olnud, tegevuse lõpetas ainult Vihula Lasteaed-Algkool.

Õpilaste arv üldhariduskoolides on omavalitsuste loikes jätkuvalt kahanenud, 1999. aastaga võrreldes ligi poole võrra, aga viimase nelja aasta jooksul üle 1000 õpilase, s.o 15%, seejuures on üle 20% langus olnud kahes vallas ja alla 10% langus samuti kahes.

Samas on õpetajate arv viimase viie aasta

jooksul suhteliselt vähe muutunud: 842-lt (2008. a) 802-le (2012. a).

Alusharidus

2012. a sügisel oli 18 lasteaias ning 13 lasteaed-põhikoolis kokku 3090 (2011. a 3090, 2010. a 2961 ja 2009. a 2712) lasteaiakohta, kuid lasteaias oli Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) andmetel 2775 (2011. a 2811, 2010. a 2663 ja 2009. a 2670) last. Kokku oli asutustes 147 rühma, sh 22

sõime-, 33 liit-, 3 sobitus-, 2 tasandus- ja 1 arendusrühm. Sõimerühmades oli kokku 286 last, samas ka kõige suurem kohtade puudus.

Lasteaias käivate laste arv suurenes 2012. a 11 lasteaias (2011. a 12, 2010. a 7, 2009. a 8 ja 2008. a 11). Lasteasutustes viibis 2012. a 80,6% (2011. a 70,0%, 2010. a 74,6%, 2009. a 57,3% ja 2008. a 49,4%) maakonna 2–6-aastastest lastest.

Lasteaedades töötas 354 (2011. a 394, 2010. a 369 ja 2009. a 341) pedagoogi, neist õpetajatena 272 (2011. a 291, 2010. a 273, 2009. a 279), 17

KOV		1999	2009	2010	2011	2012
1.	Rakvere linn	3516	2761	2656	2512	2359
2.	Haljala vald	623	358	345	298	298
3.	Tapa vald	1161	1052	1002	960	876
4.	Kadrina vald	1020	680	642	598	567
5.	Vinni vald	989	565	504	465	469
6.	Väike-Maarja vald	973	529	511	483	452
7.	Kunda linn	703	411	384	361	364
8.	Sõmeru vald	462	269	260	257	241
9.	Rakke vald	326	225	202	179	162
10.	Tamsalu vald	740	464	451	430	432
11.	Laekvere vald	270	151	144	128	124
12.	Viru-Nigula vald	133	114	102	88	103
13.	Rakvere vald	162	111	95	87	87
14.	Rägavere vald	121	70	71	67	60
15.	Vihula vald	227	66	63	61	58
		11 300	7826	7432	6974	6652

Allikas: Lääne-Viru Maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakond EHS-e andmete põhjal, 2012. a sügis

Tabel 4. Õpilasi omavalitsuste kaupa

Rakvere lasteaed Triin pälvis konkursil „Ideede laat” tiitli Ettevõtlik koostöö 2012 ning auhinnaks oli jäätisehommik maavalitsuses

juhatajat, 9 juhataja asetäitjat, 22 muusikaõpetajat (2011. a 31, 2010. a 26 ja 2009. a 27), 13 liikumisõpetajat (2011. a 20, 2010. a 17 ja 2009. a 19), 15 logopeedi (2011. ja 2010. a 17 ja 2009. a 18), 1 defektoloog.

Täiskasvanu-, kõrg- ja kutseharidus

Täiskasvanuhariduse valdkonnas oli olulisim sündmus **täiskasvanud õppija nädal**

(TÕN), elukestvat õpet propageeriv üritus. 12.–19. oktoobrini 2012 toimus XIV täiskasvanud õppija nädal juhtmõttega „Õige aeg on õppida“, mida maakonnas koordineeris Lääne-Virumaa Keskraamatukogu peaspetsialist Lea Lehtmets.

Traditsiooniliselt on toimunud avalikud loengud kõrgkoolide juures, kuid sel aastal oli erinevaid üritusi ka ametikoolis ning raamatukogudes ja seltsides.

Maakonna tasandil valiti vastavalt üleriigilisele reglemendile juba juunikuus

- **aasta õppijaks** Liidia Talve, Jäneda kooli inglise ja vene keele õpetaja
- **aasta koolitajaks** Jule Käen-Torm, Rakvere Loovuskeskuse juhataja/koolitaja
- **aasta koolitussõbralikumaks organisatsiooniks** Puhastuseksper OÜ
- **aasta koolitussõbralikumaks omavalitsuseks** Laekvere vald

Kui 2012. a omandasid 180 õppurit põhi- ja keskharidust õhtuses ja kaugõppes, siis võrreldes eelmiste aastatega on olnud vähenemine märkimisväärne (2011. a 205, 2010. a 273, 2009. a 306). Suurim langus on olnud just Rakvere Täiskasvanute Gümnaasiumis, kus 2012. a õppis õhtuses või kaugõppes, eksternina või üksikaineid kokku 136 õpilast (2011. a 167, 2010. a ja 2009. a 197).

Süsteemaatiline täiendus- ja ümberõpe toimub maakonnas kutse- ja kõrgkoolide juures.

Eriharidus

Erivajadustega õpilastele on loodud maakonnas riigi- ja erakoolid, kus vastavalt erivajadusele õpetatakse lihtsustatud õppekava (LÕK) või toimetuleku riikliku õppekava (TÕK) alusel.

Maakonnas on viis erikooli: Mihkli Kool (28, 2011. a 35 õpilast), Rakvere Lille Kool (17, 2011. a 20 õpilast), Vaeküla Kool (98, 2011. a 117 õpilast), Porkuni Kool (80, 2011. a 70 õpilast) ja Tapa Erikool (37, 2011. a 43 käitumisraskustega õpilast), neist kolm viimast on riigikoolid. Õpilaste arv erikoolides on kümnekond aastat olnud ikka üle 300, 2012. a langes esimest korda alla selle.

Kokku oli erikoolides 260 õpilast, seejuures hooldusõppel (HÕK) 15, toimetulekuõppel

Kool	Õpilaste arv			Riiklik tellimus		
	2012	2011	2010	2012	2011	2010
Rakvere Ametikool	765	846	943	923	918	323
Lääne-Viru Rakenduskõrgkool	1231	1197	1185	452	407	408
sh kõrgharidus	848	837	845			
sh kutseharidus	383	360	340			
Väike-Maarja Õppekeskus	147	185	200	128	x	172
TLÜ Rakvere Kolledž	224	231	254	36	36	12
SKA Päästekolledži Päästekool	72	78	83	89	84	81
Eesti Ettevõtluskõrgkool Mainor (Rakvere Õppekeskus)*	68	69	88	0	0	0

Allikas: kutse- ja kõrgkoolide küsitlus ja HTM, 2013. a märts

* Rakvere Õppekeskuses ei toimu enam vastuvõttu
x andmed puuduvad

Tabel 5. Kutse- ja kõrgharidus

Kool	7. klass	8. klass	9. klass	Gümnaasium			Kokku
				1. aasta	2. aasta	3. aasta	
Rakvere Täiskasvanute Gümnaasium		9	24	30	29	44	136
Tapa Gümnaasium				5		3	8
Väike-Maarja Gümnaasium				6	17	7	30
Kokku							180

Allikas: EHIS, 2012. a sügis

Tabel 6. Täiskasvanute koolitus

(TÕK) 13, lihtsustatud õppekavaga (LÕK) õppis 117, HÕK koos LÕK 15, TÕK koos LÕK 59, LÕK koos liitpuudega 4 ja kasvatusraskustega 37 õpilast. Kusjuures 260 õpilasest on pikendatud õppel kokku 32 õpilast Porkuni (12), Mihkli (11) ja Lille koolis (9).

2012. aastal selgus, et Vaeküla kooli edasi ei renoveerita. Kool leidis lisaks Vinni-Pajusti Gümnaasiumi hoonele vanema kooliastme tarvis lisapinnana ruumid Näpil. Toimused arutelud kooli ümberkorraldusest, kuid otsust kooli edasise saatuse kohta ei ole.

Viimastel aastatel on riigis võetud suund kaasavale haridusele ehk erivajadustega laste õpetamisele tavakoolis. Meie maakonnas on 15% LÕK/TÕK õpilastest tavaklassis, 61% riigi erikoolis, teised kas eraerikoolis või eriklassides. Neljas munit-sipaalkoolis on õpiraskustega õpilaste klassid, kahes väikeklassid ning ühes käitumis- ja kasvatusraskustega õpilaste klass.

HTM seisukoht on selline, et erikoolides õppivate LÕK-õpilaste arv peaks vähemalt poole võrra vähenema.

Üldhariduskoolides on kokku 1617 (2011. a 1914) haridusliku erivajadusega õpilast, s.o 24,3% (2011. a 25,8%, 2010. a 25,7%) õpilastest.

Maakonnas on väga kõrge intellektipuudega õpilaste (LÕK) osakaal, võrreldes riigi keskmisega (5,3% vrd 2,6%). Uuringuid põhjuste väljaselgitamiseks ei ole toimunud, kuid need on võetud 2013. a tegevuskavasse.

Hariduslike erivajadustega lastele osutasid peale oma kooli tugispetsialistide abi VIROLi juures tegutsev õppenõustamiskeskus ja maavalitsuse juures loodud nõustamiskomisjon.

Nõustamiskomisjon

Merike Trumm,
nõustamiskomisjoni sekretär

Vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele tegutseb maakondlik erivajadustega laste nõustamiskomisjon maavalitsuse juures. Maavanema kinnitatud komisjoni koosseisu kuulub viis liiget: eripedagoog, logopeed, psühholoog, sotsiaaltöötaja ja maavalitsuse esindaja.

Komisjon töötab aastatööplaani alusel, istungid toimuvad reeglipäraselt kord kuus, kevadel ka enam (kokku 16 istungit).

Aasta jooksul nõustati 120 last (2011. a 168, 2010. a 135), seejuures õppekava määrati 47 korral (2011. a 56, 2010. a 67, 2009. a 59), erikooli või -klassi suunati 28 (2011. a 61, 2010. a 53) ning erirühma 17 korral, koolipikendust anti 17 lapsele (2011. a 28, 2010. a 23), 3 lubati alustada koolikohustuse täitmist enne koolikohustuslikku iga. Riiklikus õppekavas sätestatud õppemahu vähendamist soovitati 3, õppeainest vabastamist 1 ja ühele õpilasele keskendatud õppe rakendamist 1 õpilasele.

Toimused ümarlauad õppenõustamiskeskuse, eripedagoogide, sotsiaalpedagoogide ning HEV koordinaatoritega, töökoosolek maakonna psühhiaatritega tekkinud probleemide aruteluks. Kohtuti Harju maakonna nõustamiskomisjoni esindajatega, korraldati väljasõit Jõhvi OÜ

Corrigosse Jõhvi Noorukite ravi- ja rehabilitatsioonikeskusesse ning kaks õppepäeva (Tallinna Ristiku Põhikoolis, „ATH laste toetusvõimalused Lääne-Virumaal” Kunda Ühisgümnaasiumis).

Koostöö erinevate partneritega muutus ladusamaks.

Riiklik järelevalve

Maaja Valter, inspektor

Riiklik temaatiline järelevalve teostati 2012. aastal Väike-Maarja Õppekeskuses, Uhtna Põhikoolis ja Tamsalu Gümnaasiumis ning Vinni lasteaias Tõruke, Tamsalu Sääse lasteaias ja lasteaias Vikerkaar Tapal.

Kutseõppeasutuses oli järelevalve teema "Praktikakorraldus, erivajadustega õpilaste toetamine ning täiskasvanute koolituse korraldamine". Väike-Maarja Õppekeskuses tehtav kuulub üleriigiliselt parimate praktikate hulka.

Riikliku temaatilise järelevalve, mille teema oli "Pedagoogide kvalifikatsioon, atesteerimise korraldus ja täienduskoolituse võimaldamine", käigus selgitati **üldhariduskoolides** välja, kuidas on tagatud pedagoogide kvalifikatsiooninõuetele vastavus, korraldatud pedagoogide atesteerimine ja täienduskoolituse võimaldamine, kontrolliti pedagoogide kvalifikatsiooni, atesteerimise ning täienduskoolituse kohta esitatud andmete õigsust Eesti Hariduse Infosüsteemis.

Järelevalves olnud Tamsalu Gümnaasiumis ja Uhtna Põhikoolis ei vastanud kvalifikatsiooninõuetele ainult üks pedagoog, ametijärkude määramine vastas nõuetele ning pedagoogide täienduskoolitus oli hästi korraldatud.

Lasteaedades oli järelevalve teema „Lapse arengu toetamine”. Järelevalve käigus selgitati

välja, kas õppekava rakendamiseks ja lapse erivajaduse toetamiseks on olemas kvalifikatsioonile vastavad tugispetsialistid; kuidas on korraldatud lapse arengu analüüsimine ja hindamine lähtuvalt lasteasutuse õppekavas sätestatust, kas erivajadusega lapse arenguvajaduste toetamiseks on tehtud muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas või rühma tegevuskavas; kuidas toimub eesti keel teise keelena õppe läbiviimine; kas lasteasutuses toetatakse erineva keelelise ja kultuurilise taustaga peret lapsele oma keele ja kultuuri tutvustamisel ning eesti keele ja kultuuri väärtustamisel, kas märgatakse ja toetatakse lapse keelelist erivajadust; kuidas on lasteasutuse arengukavas ja tegevuskavas määratud kindlaks tervise edendamise eesmärgid ja tegevused, lähtudes lasteasutuse keskkonna riskianalüüsi ja sisehindamise tulemustest ning õppekavast.

Järelevalved näitasid, et maakonna kolmes lasteaias on tegevus laste arengu toetamisel ja turvalisuse tagamisel hästi korraldatud.

Pikemaid kokkuvõtteid **koolide ja lasteaedade järelevalvest** saab lugeda Lääne-Viru Omavalituste Liidu (VIROL) infoportaalist.

Lisaks teostati riiklik **järelevalve üksiküksimustes** Rakvere Eragümnaasiumis ja Rakvere Vanalinna Koolis. Eesmärk oli kontrollida koolitusloa taotlemisel esitatud dokumentide kooskõla tegeliku olukorraga. Järelevalve käigus selgus, et koolides tegutsetakse vastavalt kinnitatud põhimäärusele, arengukavale, arengukava

tegevuskavale ja õppeaasta üldtööplaanile. Ettekirjutused tulid üksikute õpetajate kvalifikatsiooninõuete täitmatajätmise pärast.

Õpitulemustest Lääne-Virumaa üldhariduskoolides

Õppetöö koolis toimub riiklike õppekavade alusel koostatud kooli õppekavade järgi. Riiklikes õppekavades ette nähtud õpitulemuste omandatust kontrollitakse üleriigiliste tasemetöödega 3. ja 6. klassis, põhikooli lõpueksamitega ja gümnaasiumi riigieksamitega.

3. ja 6. klasside tasemetööde maakonna keskmised tulemused (keskmine sooritusprotsent, edukus ja kvaliteet) on olnud riigi keskmistest tulemustest tavaliselt madalamad. Samas aga olid 2012. aastal nii 3. kui ka 6. klassis eesti keeles ja inglise keeles maakonna pooltes koolides tulemused üle riigi keskmise ja matemaatikas ligikaudu kolmandikus koolides üle riigi keskmise. Igal aastal on ka mõni töö läinud paremini ja maakonna keskmine tulemus on riigi keskmisel tasemel. 2012. aastal oli selleks 6. klassi eesti keel.

Põhikooli eksamite statistika näitab samu tendentse, mis tasemetööde oma. Kahjuks on aga põhikooli lõpueksamil koole, kus tulemus oleks riigi keskmisest kõrgem, vähem kui tasemetööde puhul.

Kuna riigieksamite valik on eelkõige noore inimese enda teha, siis maakonna keskmine tulemus huvi ei paku. Küll aga võib vaadata, millistel koolidel, millistel eksamil on kooli keskmine tulemus riigi keskmisest kõrgem. Võrrelda võib nii riigi üldkeskmisega kui ka päevaste gümnaasiumide keskmisega. Kui seda teha viimati mainitud näitajaga, siis võib öelda, et 2012. aastal oli Rakvere Reaalgümnaasiumil kõigis ainetes (kümme ainet, kus

eksaminande oli rohkem kui viis) riigi keskmisest kõrgem keskmine punktisumma, Rakvere Gümnaasiumil viies aines (kaheksast aineist), Haljala Gümnaasiumil viiest aineist kolmes; Kadrina Keskkoolil seitsmest aineist neljas; Vinni-Pajusti Gümnaasiumil kuuest aineist viies. Rahul võivad oma kooli 2012. aasta eesti keele eksami tulemusega olla Haljala Gümnaasium ja Vinni-Pajusti Gümnaasium (punktisumma 114% riigi keskmisest). 8% riigi keskmisest kõrgema tulemuse said Haljala Gümnaasium matemaatikas ja Kadrina Keskkool inglise keeles.

Kindlasti analüüsitakse koolides sisehindamist tehes õppetöö tulemusi mitme kandi pealt. Haridus- ja sotsiaalosakonnas nähakse, kui palju antakse gümnaasiumilõpetajatele välja kuld- ja hõbemedaleid väga hea ja hea õppimise eest. 2012. aastal anti maakonna koolides kokku kaheksa kuld- ja üheksa hõbemedalit, mis on seitsme medali võrra vähem kui eelmistel aastatel. Neli medalisti (kaks kuld- ja kaks hõbemedalit) oli Tapa Gümnaasiumis ning kolm medalisti Haljala Gümnaasiumis (üks kuld- ja kaks hõbemedalit).

Koolides tehtavast õppe- ja kasvatustööst annavad pildi nende õpilaste osalemised mitmesugustel maakondlikel olümpiaadidel, konkurssidel ja üritustel.

Näiteks osalesid eelmisel õppeaastal väikese Kiltsi Põhikooli õpilased ainukesena maakonnast üleriigilisel füüsikavõistlusel. Võistlulugemisel „Hansenist Tammsaareni” Järvamaal

Albus paistsid silma õpetaja Aili Teedla õpilased Anett Pullerits, Janet Öunapuu, Arni Omler ja Ringo Ramul Rakvere Gümnaasiumist. Üleriigilisel jutukonkursil „Hea Eesti ajalugu” märgiti ära Tapa Vene Gümnaasiumi õpilase Varvara Iljina töö. Üleriigilisel koolinoorte XXIV etluskonkursil Alatskivil Liivi muuseumis esindasid Lääne-Virumaad Lisett Liblekas Vinni-Pajusti Gümnaasiumist ja Jane Napp Rakvere Reaalgümnaasiumist. Jalgrattavõistlusel „Vigurvänt” esindasid Ida regiooni finaalis edukalt maakonda Väike-Maarja Gümnaasiumi võistkonnad. Üleriigilisel ühiskonnaõpetuse meistrivõistlusel saavutasid koha esikümnes Väike-Maarja Gümnaasiumi õpilane Joosep Vainult ja Tapa Gümnaasiumi õpilane Taniel Paju. XVIII Virumaa matemaatikavõistlusel saavutasid koha esikuuikus Vinni-Pajusti Gümnaasiumi põhikooli õpilased. Rakvere Gümnaasiumi õpilased õpetaja Maie Põdramägi juhendamisel saavutasid 2. koha Münchenis televiktoriinil „1, 2 oder 3?”.

Üleriigiliste olümpiaadide lõppvoorudes osales Lääne-Virumaalt kümne kooli õpilasi. Kõik lõppvoorus osalenud õpilased, neid juhendanud õpetajad ja nende koolide juhid olid palutud õppeaasta lõpus Lääne-Viru Omavalitsuste Liidu ja Lääne-Viru Maavalitsuse ühisele tunnustamisüritusele. Tunnustusüritusel jagasid preemiaid ja meened mitmed maakonna ettevõtted ning asutused: puidufirma Artiston OÜ, uksi valmistav firma Jeld-Wen, ajaleht Virumaa Teataja, maakondlik

tervise- ja spordikompleks Vinni Spordikeskus, Rakvere Teater, puidufirma Aru grupp, Sagadi Looduskooli, Keskkonnaameti Viru regiooni Lääne-Viru Rakenduskõrgkool, TLÜ Rakvere Kolledž.

Kõige enam kordi (17) pääses õpilane olümpiaadi lõppvooru Kadrina Keskkoolist. Vinni-Pajusti õpilased pääsesid olümpiaadide lõppvooru 13 korral, Rakvere Gümnaasiumi õpilased 12 korral, Tapa Gümnaasiumi ja Rakvere Reaalgümnaasiumi õpilased 4 korral, Haljala Gümnaasiumi, Kunda Ühisgümnaasiumi, Tamsalu Gümnaasiumi ja Tapa Vene gümnaasiumi õpilased 2 korral ning Kiltsi Põhikool 1 korral. Üleriigilisse vooru saatis oma õpilased 4 korral õpetaja Liivi Heinla, 3 korral Siret Pung, 2 korral Siiri Seljama, Maie Nõmmik,

Arvutijoonestamise võistlus CADrina Kadrina Keskkoolis

Mare Hirtentreu, Janne Jõeots, Anneli Särg, Lee Mets, Marina Klimentko, Evelin Tiiter.

Üleriigiliste olümpiaadide esikümnesse tulnud õpilasi juhendasid õpetajad Siiri Seljama, Maie Nõmmik, Anne Albert, Kati Hiir, Janne Jõeots, Kadri Marksoo, Eve Kasekamp, Reet Bobõlski, Kalle Lina, Katri Lehtsalu, Mare Pärenson, Maarika Veski, Erika Saaren, Aino Põldaasa ning Margarita Leok.

Üleriigilistel olümpiaadidel tuldi 1.–10. kohale kokku 29 korral (eelmisel aastal 24, 2010. aastal 16 korral). Vinni-Pajusti Gümnaasiumi 8. klassi õpilane Laura Laks ja 11. klassi õpilane Maali Tamm olid esikümnes kahes õppeaines. Tapa Gümnaasiumi õpilane Taniel Paju ja Rakvere Gümnaasiumi õpilane Mari Kangur osalesid samuti kahes aines ning olid esikümnes vastavalt geograafia-olümpiaadil ja inglise keele olümpiaadil.

Üleriigilise olümpiaadi esikoha tõi Lääne-Virumaale Tapa Gümnaasiumi õpilane Karin Leevald soome keeles.

Emakeeleolümpiaadil sai 2. koha Rakvere Gümnaasiumi õpilane Jane Liis Kaasik, inglise keele olümpiaadil 3. koha Rakvere Gümnaasiumi õpilane Mari Kangur.

Üleriigilisel saksa keele olümpiaadil 7.–8. koha saanud Rakvere Gümnaasiumi õpilane Olga Kiss esindas Eestit rahvusvahelisel saksa keele olümpiaadil.

Kokkuvõtteks võib öelda, et 2011/2012. õppe-

aasta oli Lääne-Virumaa õpilastele olümpiaadide vallas suhteliselt edukas. Endiselt on meie maakonna õpilaste tulemused tagasihoidlikud reaaliainetes, samas väga head bioloogias, geograafias. Meeldiv üllatus tuli sel aastal soome keeles, kus varasematel aastatel on harva osaletud. Kahe tasemegrupi kohta tuli kolm esikümnekohta. Sealjuures ei ole soome keel üheski koolis kohustuslik õppeaine.

Traditsiooniliselt tuuakse häid kohti maakonda eesti keeles ja inglise keeles.

Õpilaste edu tagab ühest küljest koolides õpetajate tehtav töö, aga ka maakonna õpetajate aineseksioonide korraldustöö. Ainekonkursside ja olümpiaadide korraldamine toimub õpetajate vabatahtlikkuse alusel. Riigi tasandil valmistatakse küll ette ülesanded piirkonnavoodeks, kuid võistluse korraldamine ja tööde parandamine jääb maakonna õpetajatele. Lisaks korraldavad eesti keele, matemaatika ja inglise keele aineseksioon olümpiaade ka noorematele õpilastele. Väljaspool olümpiaade korraldavad ainevõistlusi eesti keele, matemaatika, keemia, vene keele ja saksa keele aineseksioon.

Täpsemad ülevaated tasemetöödest, põhikooli lõpueksamitest, riigieksamitest, aineseksioonide tegevusest, tunnivälisest ainealasest tööst, sealhulgas olümpiaadide tulemuste analüüsi leiab haridus- ja sotsiaalosakonna elektroonilisest aasta- raamatust.

2012. aasta sügisel avati Lasila Põhikooli algklasside maja Rakvere vallas

NOORSOOTÖÖ

Merle Maimjärv-Mirka, vanemspetsialist

Maavalitsus koordineerib noorsootöö riiklike programmide elluviimist maakonnas, kohaliku omavalitsuse ülesanne on aga korraldada noorsootööd oma haldusterritooriumil.

Noorsootöös osalemise võimalused olenevad ennekoike sellest, mida elukoha lähedal pakutakse ning milliseid vorme ja võimalusi eelistatakse. Need valikud on omavalitsustes väga erinevad. Nii näiteks on Rakveres kuus huvikooli, üks noortekeskus ja muid seltsides-klubides tegutsemise võimalusi. Samal ajal Sõmeru vallas puuduvad huvikoolid, kuid tegutseb kuus noortekeskust, kus ühe noortekeskuse kohta on ligikaudu 170 noort, mis on maakonna parim näitaja. Huvikoolid ja noortekeskused puuduvad viies omavalitsuses, valdavalt toimub noorsootöö siis koolides klassivälise tegevuse kaudu või külakeskuste, rahvamajade ja seltside juures.

Loomulikult ei saa noorsootöösutuste arvu põhjal järeldada, et ühes või teises omavalitsuses on noorsootöö halvasti korraldatud, sest võimalusi saab luua ka vähemate institutsioonidega, eeldusel, et asutustevaheline koostöö on hästi korraldatud ja on loodud head transpordivõimalused. Asutuste olemasolu ei näita teenuse tegelikku kvaliteeti, mistõttu oleks igale omavalitsusele kasulik hinnata, mida, kui palju ja kuidas nad noortele

pakuvad. Omavalitsuste arengukavade hindamisel võib küll öelda, et mitmetes neist noorsootööd kui valdkonda ei ole planeeritud arendada.

Noorsootöö spetsialistid on meie maakonnas vaid kolmes kohalikus omavalitsuses (Rakvere linnas, Sõmeru ja Vinni vallas). Ülejäänud piirkondades tegeleb noorsootööalaste küsimustega kas haridusnõunik, kultuuri- või lastekaitsespetsialist.

Statistikaameti andmetel oli 1. jaanuari 2013. a seisuga maakonnas 13 532 noort (2012. a 13 908, 2011. a 18 087, 2009. a 19 050) vanuses 7–26 aastat, s.o 23% elanikkonnast (2012. a 23,2%, 2011. a 27,1%, 2010. a 27,8% ja 2009. a 27,5%). Viimase viie aastaga on noorte arv maakonnas vähenenud ligi 5500 võrra (s.o 29%), samal ajal kogu elanikkonna arv 8345 inimese võrra (s.o 12,4%).

Noorsootöötajad on omavalitsuste ametnike kõrval avatud noortekeskustes ja koolides.

2012. ja 2011. a oli avatud noortekeskustes kokku 29 töötajat ja 20 koolis (2011. a 29-s) huvijuht. Viimasel viiel aastal on noorsootöötajate arv vähenenud kolmandiku võrra.

Noorsootöötajate tunnustamine

2008. aastast korraldatakse maakonnas aasta noorsootöötaja konkursi. Kaks aastat on toimunud ka üleriigiline konkurs erinevates kategooriates.

Noorsootöötajate konkursi eesmärk on tunnustada maakonna inimesi, kes on saavutanud silmapaistvaid tulemusi noorsootöö arendamisel ning noorte teadmiste, oskuste, vilumuste ja käitumisnormide kujundamisel maakonnas ja/või üleriigilisel ja/või rahvusvahelisel tasandil.

Maakonna aasta noorsootöötaja kandidaadiks võis esitada inimese, kes on olnud noorsootöö valdkonnas aktiivselt tegev vähemalt viis aastat, algatanud ja arendanud koostööd kohalikul või maakondlikul tasandil ning kelle panus aasta jooksul on olnud tulemuslik ja märkimisväärne. Konkursile võis esitada noorsootööga tegelevaid töötajaid koolidest, kultuuri- ja noorsooasutustest ning mitmesugustest ühendustest, sealhulgas omavalitsuse noorsootöötajaid, ringijuhte, huvijuhte, noortekeskuste ja laagrite töötajaid ning noorteujuhte.

2012. aasta maakonna noorsootöötaja tiitli pälvis Sõmeru kooli aktiivne huvijuht Lemme Mäe.

Maavanema tunnuskirja sai ka Väike-Maarja noortekeskuse juhataja Meeli Veia, kel on vaatamata vähestele tegevusaastatele märkimisväärne

panus maakonna lõunaregiooni noorsootõtajate koostõosse.

Üle-eestilisele konkursile esitas komisjon edasi kandideerima meie noorsootõtajad kahes kategoorias: enim silmapaistnud noorsootõtaja kategoorias Sõmeru valla noorsootõtaja Piret Laidroo, aasta koostõo noorsootõos kategoorias

Haljala Gümnaasiumi projektijuhi ja valla noorsootõtaja Greete Tomingu.

Aasta teo kategoorias kandidaati sel aastal ei esitatud. Üleriigilisel tunnustusõritusel Tallinnas nimetati enim silmapaistnud noorsootõtaja kategoorias õheks laureaadiks Piret Laidroo, kes osutus ka noorte lemmikuks.

Toole ordulinnuse varemed Vihulas vallas

Avatud noortekeskused

2012. aastal tegutses maakonnas 20 avatud noortekeskust (edaspidi ANK), neist 8 MTÜ-na ning 12 kohaliku omavalitsuse struktuuriüksusena. Kõige enam noortekeskusi maakonnas on Sõmeru vallas, kus tegutseb 6 noortekeskust (Sõmeru, Ubja, Roodevälja, Näpi, Vaekõla ja Uhtna). Ka Vinni vallas tegutseb mitu noortekeskust/tuba, tõpsemalt 4 (Kadilas, Vinnis, Viru-Jaagupis ja Roelas). Noortekeskused puuduvad Kadrina, Tamsalu, Rakvere, Viru-Nigula, Vihula ja Rõgavere vallas.

Avatud noortekeskuste projektikonkursi maakondlikud prioriteedid 2012. aastal olid:

- noorte ettevõtlikkuse arendamine (konkurentsivõimelisus tõoturul/ tõõhõivele kaasa aitamine)
- sallivuse juurutamine (erinevuste mõistmine ja austamine / sotsiaalse tõrjutuse vähendamine / kultuurilise mitmekesisuse mõistmine)
- keskkonnasõbralike eluviiside kinnistamine
- noorte omaalgatuslike ja tõtkusuutlike ideede toetamine (s.h maakonna eri piirkondade noorte omavahelise koostõo toetamine)

ANK projektikonkursi kaudu rahastati maakonna noortekeskuste tegevust 13 881 euro ulatuses. Projektikonkursile laekus esimesel taotlusperioodil 24 projekti, millest rahastust sai 17, ja täiendavale projektikonkursile 16 taotlust, millest rahastust sai 14. Kahjuks ei laekunud õhteegi taotlust kaheksalt noortekeskuselt/toalt.

Aktiivsed projektikirjutajad olid Rakke ja Sõmeru noortekeskused. Rakke kuuest projekti-

konkursile esitatud projektist said rahastuse viis ning Sõmeru Noortekeskus sai rahastuse kõigile neljale esitatud projektile. Samuti olid tublid projektkirjutajad Haljala Noortekeskus, Kunda Noortemaja, Roodevälja Noortekeskus ja Väike-Maarja Noortekeskus.

2012. aasta projektikonkursi prioriteetidid väljendusid erinevates käsitööprojektides, samuti soetati mitmeid ühist ajaveetmist võimaldavaid mänge ning teostati silmaringi avardavaid ja harivaid projekte. Mitmes käsitööprojektis pöörati erilist tähelepanu noorte keskkonnasõbralikkuse ning taaskasutusealasele teavitusele.

Noorte nõustamine ja teavitamine

Noorte teavitamise valdkonnas oli olulisemaks ettevõtmiseks koostöös SA Lääne-Viru Arenduskeskusega maakondlik programm „Ettevõtlik haridus”, millesse kaasati haridusasutused ja noortekeskused. Edukaim üritus oli koostöös erinevate partneritega ideede laat.

Maavalitsuse juures töötab üks maakondlik teavitamis- ja nõustamiskeskus noorteinfo valdkonnas, arendades ja levitades infot noortele ja noortega tegelevatele töötajatele. Aktiivseim koostöö oli koolide huvijuhtide ja noortekeskuste juhtidega. Maavalitsus korraldas 21 infopäeva nii noortele kui ka noortega töötavatele spetsialistidele. 2010. a koolitatud infospetsialistid moodustasid koostöövõrgustiku noortele info edastamiseks ja arendamiseks – noorte karjäärikeskuses, raamatukogudes, haridusasutustes, noorte- ja külakeskustes.

Juba 2011. a moodustatud koostöövõrgustik noortele info edastamiseks ja arendamiseks arenes edasi, koos käidi kolm korda aastas, arutleti ühistegevuste üle, hinnati keskuse tööd noorteinfo arendamisel. Jätkati võrgustikutööd ka noorte karjäärikeskuse ja teiste nõustamiskeskustega, valdade raamatukogude, haridusasutuste, noortekeskuste, külakeskuste ja rahvamajadega. Esimest korda kaasati infopäevade kaudu ka pereõdesid ja sotsiaaltöötajaid. Regulaarselt vahetati infot erinevate nõustamiskeskustega. Aktiivseim koostöö oli

sel aastal tervisedenduse spetsialistiga, noorte karjäärikeskuse spetsialistidega ning arenduskeskusega. Keskus tegi koostööd kõigi nendega üksikute ürituste korraldamisel ning korraldas aktuaalsetel teemadel kord kvartalis ümarlaudu erinevate osapooltega. 2012. a korraldati ka kaks õppereisi erinevatesse noorsootööasutustesse.

Noortega suhtlemiseks loodi Facebookis Lääne-Viru noorte leht, maakonna portaalis uuendati kodulehte. Enam pöörati tähelepanu noorteinfopunktide võrgustikule. Üleriigilisse registrisse on meie maakonnast kantud seitse infopunkti.

Jätkus koostöö nelja maakonna, s.o kolme Eesti maakonna ning Ida-Soome noorte ja noorsootöötajatega noorteinfo teemadel (kodanikualgatus ja noorte kaasatus, ettevõtlikkus ja noored). 2012. a toimus kaks koolitust: üks Lääne-Viru maakonnas ja üks Soomes. Koostööküsimusi arutati ka Gävleborgi lääni (Rootsi), Plöni kreisi (Saksa) ja Criuleni maakonna (Moldova) delegatsiooniga, et arendada noorte kaasatust, noorte omavahelist koostööd erinevates riikides ja vahendada kogemusi noorsootöö valdkonnas järgnevatel aastatel.

Järgides viimaste aastate traditsioone, kaardistati ka 2012. aastal noortele suunatud küsitluse abil nende eelistused teemade kaupa info, nõustamise ning ürituste ja koolituste osas. Kui senini on olnud eesmärk kaasata noori oma ideede elluviimiseks, siis 2012. a lõpul võeti suund sellele, et anda noortele enam võimalusi keskuse abiga oma ideid ellu viia.

Noortele suunatud info on kättesaadav maakonna infoportaalil <http://www.virol.ee/noorteinfo>, Facebookis (Lääne-Viru Noored), kodulehtedel www.teejuht.ee ja www.virunoortekogu.ee ning avatud noortekeskuste kodulehtedel.

Huviharidus

Eesti Hariduse Infosüsteemi andmetel tegutses Lääne-Virumaal 2012. aastal kümme huvikooli, viis neist Rakveres. Muusikaerialasid saab õppida kuues huvikoolis, kunstierialasid kahes, erinevaid tantsustiile saab harrastada kahes huvikoolis ning üks huvikool pakub treeningute ja võistluste näol süvendatud spordiõpet.

Tantsu- ja kunstikool Athena pakkus võimalust õppida nelja erineva õppekava alusel. Õpilasi oli 2012. a sügise seisuga huvikoolil kokku 121. Kõige populaarsem oli kunstiõpe 102 õpilasega, sellele järgnes nukuteater 12 õpilasega ning filmiõpe 7 õpilasega.

Esteetika- ja tantsukoolis oli 2011/12 kõige

populaarsem tantsuõpe, milles osales 307 last. Mängukoolis käis 16 osalejat.

Rakveres tegutsev **muusika- ja kunstikool Kaur** pakkus kokku 15 õppekava. Populaarsemad olid klassikaline tants, kus õppis 52 õpilast, ning klaveri eriala, kus oli 33 õpilast, ja kunst 25 õpilasega. Kokku oli sügise seisuga huvikoolil 130 õpilast.

Väike-Maarja Muusikakoolis oli valida 28 õppekava vahel. Kõige rohkem õpilasi oli klaveri põhiõppes, sel õppekaval oli 24 õpilast. Klaveri huviõpe oli 11 õpilasega ning viiuli põhiõpe 8 huvilisega. Kokku oli õpilasi muusikakoolil 63.

Tapa Muusikakoolis oli 2012. a sügisel

Kooli nimetus	Õppekavu kokku	Õpilasi kokku
Tantsu- ja kunstikool Athena	4	121
Esteetika- ja tantsukool	5	323
Muusika- ja kunstikool Kaur	15	130
Väike-Maarja Muusikakool	28	63
Tapa Muusikakool	26	107
Rakvere Spordikool	8	508
Kunda Muusikakool	16	62
Kadrina Kunstidekool	24	118
Rakvere Muusikakool	18	210
Muusikakool Rajaots	7	66
Kokku	151	1 708

Allikas: HTM statistika, 2013 märts

Tabel 7. Huvikoolide õppekavad ja õpilased 2012. a sügise seisuga

võimalik õpinguid alustada 26 õppekaval. Populaarsemad olid klaveri süvaõpe (29 õpilasega) ja flöödi õpe (12 õpilasega).

Rakvere Spordikoolil oli kokku 8 õppekava ning 508 õpilast. Kõige rohkem õpilasi oli kergejõustiku õppekaval – koguni 131 õpilast. Peaaegu sama populaarne oli korvpall 128 õpilasega. Võrkpalli harrastas 104 õpilast.

Kunda Muusikakool pakkus 2012. a sügisel 16 õppekava. Huvikooli 62 õpilasest oli enim valinud klaveri õppekava, mis oli vaieldamatult populaarseim õppekava kõigis maakonna muusikakoolides. Sellele järgnes kitarr õppekava 11 õpilasega.

Kadrina Kunstidekoolis sai valida 24 õppekava seast. Kokku oli õpilasi sügise seisuga 118, kellest 33 osales kunstiringis, 17 õpilast oli nii klaveri kui ka kunsti põhiõppel.

Rakvere Muusikakoolil oli valikus 18 õppekava, mis olid jaotunud 210 õpilase vahel. Populaarsemad neist: klaveri õppekava 42 õpilasega; laulustuudio 36 õpilasega; viiuli õppekava 31 õpilasega ning flöödi, kitarr kui ka saksofoni õpe 13 õpilasega. Vaid kaks õppekava olid ilma õpilasteta.

Rakveres tegutsev **muusikakool Rajaots** pakus kokku 7 õppekava. Huvikoolis õppis sügise seisuga kokku 66 õpilast. Kõige rohkem õpilasi oli kitarr õppekaval – 22. Järgmine oli 14 õpilasega kõlaansambel. 17 õpilast õppisid pop-jazz klaverit ning 10 pop-jazz löökpille.

Noorte karjäärinõustamine

*Tiina Halling, haridusspetsialist,
karjäärikeskuse koordinaator*

Muutuva tööturu tingimustes on oluline olla kursis haridusmaastikul ja tööturul toimuvaga – see annab võimaluse oma karjääri teadlikult planeerida. Edukaks toimetulekuks on tulevikus üha enam vaja head kohanemisvõimet. Uute kompetentside omandamine peab saama elustiiliks, sest

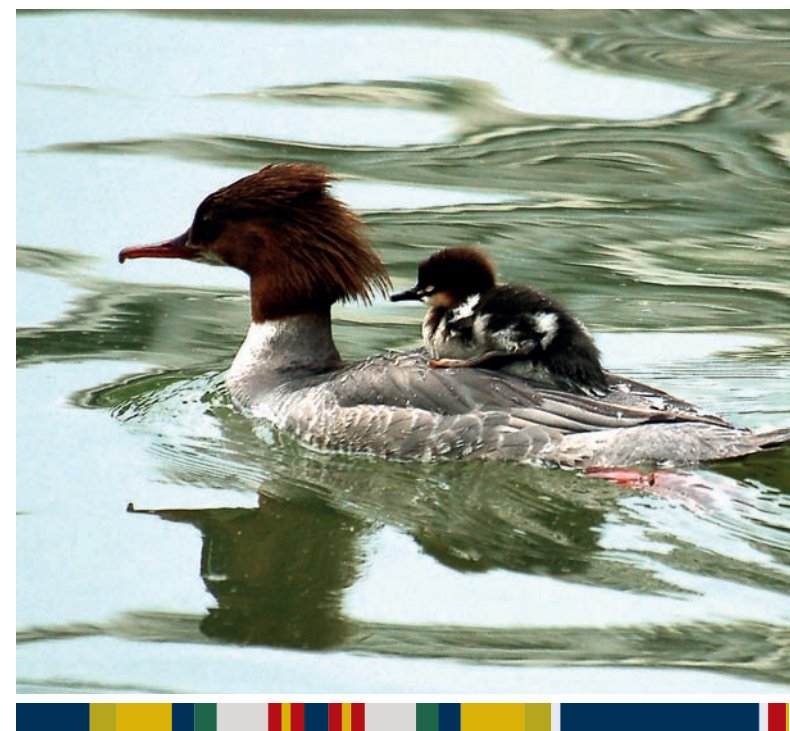
kord koolis õpitu ei taga konkurentsivõimet kogu eluks.

Karjääriplaneerimiseks on vaja tundma õppida iseennast, seejärel haridus- ja töövõimalusi ning langetada iseenda jaoks antud hetkel sobilik valik.

ESF programmi „Karjääriteenuste arendamine 2009–2013” raames korraldab ja arendab meie maakonnas karjääriteenuseid Lääne-Viru karjäärikeskus, mis asub Rakveres Rohuaia tänaval. Keskus on avatud 20 tundi nädalas, seal töötab kaks karjäärinõustajat, kes aitavad suurendada teadlikkust iseendast, hariduse ja tööturu võimalustest, püstitada eesmärged ning kavandada tegevusi nende eesmärkide saavutamiseks.

2012. aastal korraldasid karjäärinõustajad maakonna koolides kokku 2645 nõustamist – 1094 noormehele ja 1551 neiuale. Enamasti toimub nõustamine individuaalvestluse vormis, kuid sageli töötatakse ka gruppidega. **Individuaalsel nõustamisel** tegeleb nõustaja ühe kliendiga, **gruppilisel** mitme sarnaste vajadustega kliendiga.

Lisaks nõustajatele töötab keskus ka karjääriinfospetsialist, kelle ülesanne on koondada, vahendada ning luua tööturu- ja haridusteemalist infot. Lisaks teavitab ta avalikkust karjääriteenustest ning toetab teisi karjäärispetsialiste (karjäärinõustajat, kooli karjäärikoordinaatorit) karjääriinfoga. Samuti organiseerib ta maakonnas karjääriteemalisi üritusi. Populaarsed on kevadel põhikooli õpilastele korraldatud ideede laat ja sügisel abiturientide karjäärikonverents.

Maakonna alaealiste komisjon

Siiri Rannamäe, alaealiste komisjoni sekretär

Alaealiste komisjoni ülesanne on vastavalt alaealiste mõjutusvahendite seadusele 7–18-aastaste laste õiguserikkumiste arutamine ja neile mõjutusvahendite kohaldamine.

7-liikmelisse alaealiste komisjoni kuuluvad haridus-, sotsiaal- ja tervishoiualaste töökogemustega isikud, politseiametnik, kriminaalhooldusametnik ja maavalitsuse koosseisuline teenistuja, kes on alaealiste komisjoni sekretär.

Alaealise õiguserikkumise arutamise aluseks on taotlus. Esitatud taotluste arv on võrreldes eelmiste aastatega vähenenud. Oluliselt on vähenenud politseiametnike esitatavate taotluste arv alla 14-aastaste laste osas, kes on toime pannud väärtegusid (alkoholi tarvitamine, vargused kauplustest, avaliku korra rikkumised, liiklusalased süüteod). Samas on viimasel kolmel aastal kasvanud prokuröri poolt komisjoni saadetud taotluste

arv alaealiste osas, kes on toime pannud kuriteo – valdavalt varguse või vägivallateo eakaaslase suhtes.

Mõjutusvahenditest kohaldas komisjon kõige enam hoiatust – 76 korral – ja üldkasulikku tööd – määrati 38 korda (2011. a 57), kuid osalemist rehabilitatsiooniteenusel või spetsialistide juurde vestlusele suunamist kohaldati 3 korral, see on väikseim arv viimase 3 aasta kohta.

Kolme (2011. a 7) õiguserikkuja kohta esitas komisjon taotluse Viru Maakohtule loa saamiseks nende paigutamiseks kasvatus eritingimusi vajavate õpilaste kooli (Tapal ja Kaagveres). Erikooli suunatakse õiguserikkujad, kes vaatamata kohaldatud mõjutusvahenditele ei käitu seaduskuulekalt.

Juba kolm aastat ei arutatud komisjonis koolikohustuse mittetäitmisega seotud taotlusi ega kohaldatud koolikorralduslikke mõjutusvahendeid. Uus põhikooli- ja gümnaasiumiseadus andis koolile ja kohalikule omavalitsusele kohustusi ja õigusi tegelemiseks koolikohustust mittetäitvate õpilaste ja nende vanematega.

1. Lääne-Viru maakonna alaealiste komisjonis:	2010	2011	2012
- arutatud alaealiste õigusrikkumiste asju	250	197	186
- tüdrukute toime pandud õigusrikkumiste arv	52	55	43
- poiste toime pandud õigusrikkumiste arv	198	142	143
2. Komisjonile tehtud pöördumised alaealiste suhtes, kes:			
- on noorema kui 14-aastasena toime pannud karistusseadustikus ettenähtud kuriteokoosseisule vastava õigusvastase teo	65	60	57
- on noorema kui 14-aastasena toime pannud karistusseadustikus või muus seaduses ettenähtud väärteokoosseisule vastava õigusvastase teo	145	86	84
- on 14–18-aastasena toime pannud karistusseadustikus ettenähtud kuriteo, kuid prokurör või kohus on leidnud, et isikut saab mõjutada karistust või karistusseadustiku §-s 87 ettenähtud mõjutusvahendit kohaldamata ja kriminaalmenetlus on tema suhtes lõpetatud	22	49	44
- on 14–18-aastasena toime pannud karistusseadustikus või muus seaduses ettenähtud väärteo, kuid kohtuväline menetleja on leidnud, et isikut saab mõjutada karistust kohaldamata, või kohus on leidnud, et isikut saab mõjutada karistust või karistusseadustiku §-s 87 ettenähtud mõjutusvahendit kohaldamata ja väärteomenetlus on tema suhtes lõpetatud	6	2	0
- ei täida koolikohustust	12	-	-
3. Taotluse alaealise õiguserikkumise asja arutamiseks on esitanud:			
alaealise seaduslik esindaja	-	-	1
politseiametnik	211	147	141
kooli esindaja	11	-	-
lastekaitseametnik	-	1	-
sotsiaalametnik	2	-	-
kohtunik	-	-	-
prokurör	26	49	44
4. Mõjutusvahendeid on määratud järgmiselt:			
- hoiatus	95	63	76
- koolikorralduslikud mõjutusvahendid (pikapäevarühma ja kasvatusraskustega õpilaste klassi suunamine)	-	-	-
- suunamine vestlusele psühholoogi, sotsiaaltöötaja või muu spetsialisti juurde	15	16	15
- lepitamine	-	-	-
- kohustus elada vanema, kasuvanema, eestkostja või perekonnas hooldaja juures või lastekodus	1	3	1
- üldkasulik töö	47	57	38
- käendus	1	1	0
- noorte- või sotsiaalprogrammides, rehabilitatsiooniteenuses või ravikuuris osalemine	6	13	3
- kasvatus eritingimusi vajavate õpilaste kooli suunamine (Tapa Erikool, Kaagvere Erikool)	4	7	3
5. Sundtoomist komisjoni istungile on alaealistele kohaldatud	1	1	0

Tabel 8. Alaealiste komisjoni töö

Konkurss „Lääne-Virumaa aasta õpetajad”

Maaja Valter, inspektor

Konkursi komisjon valis esitatud taotluste põhjal maakonna aasta õpetajaks 2012 kooliõpetajate valdkonnas Sõmeru ja Lasila Põhikooli ning Rakvere Realgümnaasiumi tehnoloogia- ja füüsikaõpetaja Toivo Reinsoo, maakonna

aasta õpetajaks lasteaedade valdkonnas Kadrina lasteaia Sipsik muusikaõpetaja Mariann Kullerkupu, maakonna aasta õpetajaks huvikoolide valdkonnas sai Kadrina Kunstidekooli kunstiõpetaja Marika Soone ja maakonna aasta õpetajaks haridusjuhtide valdkonnas Rakvere Muusikakooli direktor Toivo Peäske.

Maakonna esindajana osales Toivo Reinsoo 6. oktoobril 2012. aastal Eesti Haridustöötajate Liidu ja Eesti Haridus- ja Teadusministeeriumi korraldataval aasta õpetajate üleriiklikul vastuvõtul Tartus. Maavanem Einar Vallbaum tunnustas kõiki konkursil esile tõstetud õpetajaid 5. oktoobril õpetajate päeva tähistamisel Haljalas.

Konkursile esitati 13 kandidaati.

Koolide valdkonnas oli kandidaate kaheksa: Rakvere Realgümnaasiumi ajaloo-, ühiskonnaõpetuse- ja kultuurilooõpetaja Imbi Herm, Tapa Gümnaasiumi klassiõpetaja Elle Kivisoo, Tapa Vene Gümnaasiumi matemaatikaõpetaja Anneli Morgenson, Vinni-Pajusti Gümnaasiumi saksa keele õpetaja Sirje Püss, Jänedra Kooli klassi- ja käsitööõpetaja Malle Raunmägi, Sõmeru ja Lasila

Põhikooli ning Rakvere Realgümnaasiumi tehnoloogia- ja füüsikaõpetaja Toivo Reinsoo, Uhtna Põhikooli klassiõpetaja Malle Tiinas, Rakke Gümnaasiumi matemaatikaõpetaja Raili Veelmaa.

Lasteaedade kategoorias esitati tunnustamiseks üks kandidaat: Kadrina lasteaia Sipsik muusikaõpetaja Mariann Kullerkupp.

Haridusjuhtide valdkonnas oli kandidaate kaks: Rakvere Muusikakooli direktor Toivo Peäske ning Tapa lasteaia Pisipõnn direktor ja alushariduse juhtide aineseksiooni juht Tea Välk.

Konkursi huvikoolide kategoorias esitati

tunnustamiseks üks inimene: Kadrina Kunstidekooli kunstiõpetaja Marika Soone.

Lisaks aasta õpetaja konkursi nimetatud neljale valdkonnale kuulutas maavalitsus teist korda välja eraldi kategooria, et esile tõsta ka maakonna noori õpetajaid. Aasta noore õpetaja tiitli sai Sõmeru Põhikooli inglise keele õpetaja Kadri Mark.

Lääne-Virumaa aasta õpetaja konkursi eesmärk on esile tõsta, tunnustada ja tutvustada üldsusele maakonna haridustöötajate tegevust, selgitada välja parimad pedagoogid ja haridusjuhid, kes on saavutanud töös väljapaistvaid tulemusi, pälvinud lugupidamise nii kolleegide, õpilaste kui ka lapsevanemate seas.

Tunnustussüsteem „Eestimaa õpib ja tänab” lõpetas 2012. aastal õpetajate esiletõstmise üleriikliselt, taas käivitub see 2013. aastal.

Lääne-Virumaa aasta õpetaja 2012 Toivo Reinsoo

Vasta Põhikooli park Viru-Nigula vallas

Kunda jõel

SPORT

Kaili Sirge, vanemspetsialist

Sporditööd korraldavad ja edendavad spordiseaduse järgi riik, kohaliku omavalitsuse üksused ja spordiorganisatsioonid.

Riigi esindaja maakonnas on maavanem, kes loob tingimused spordi üldiste arengusuundade elluviimiseks ning esitab koostöös kohaliku omavalitsuse organitega ettepanekuid spordialaste riiklike finantseerimise ja investeerimisprogrammide väljatöötamiseks. Maavanema nõuandev organ on spordi nõukogu.

Lääne-Virumaa Spordiliit ühendab Lääne-Virumaal tegelevaid spordiklubisid, -seltse ja -ühendusi ühistegevuseks, sportliku tegevuse edendamiseks maakonnas ning sellealase tegevuse koordineerimiseks.

Maakonnas tegutses Eesti Spordiregistri andmetel 2012. aastal 107 spordiklubi/seltsi ja üks spordikool, harrastajaid oli spordiklubides 4967 ja spordikoolis 508, treenerikutset omas 131 Lääne-Virumaa elanikku, samas töötas maakonna klubide juures 84 treenerit. Maakonnas oli 2012. a spordiregistri järgi 143 spordirajatist. 2011. aastal oli maakonnas 106 spordiklubi kokku 4073 harrastajaga.

Infot maakonna spordiklubide, treenerite ja spordirajatiste kohta leiab Eesti Spordiregistrist www.spordiregister.ee.

Lääne-Virumaa spordinõukogu

Spordialaste ülesannete täitmiseks maakonnas on oluline panus spordinõukogu aktiivsel tegevusel.

2012. aastal kuulusid spordinõukogusse esimees Kert Karus (MTÜ Palermo spordiklubi) ja liikmed Aivar Lankei (Kadrina vald), Lauri Pärna (AS Lajos), Erich Petrovits (Rakvere spordikeskus), Sven Hõbemägi (VIROL), Merle Tammre (Rakvere Gümnaasium), Merle Laud (Esteetika ja tantsukool), Liis Lille ja Marge Lepik (Lääne-Viru Maavalitsus).

2012. aastal toimus viis spordinõukogu koosolekut, kus arutati järgmisi teemasid: sportlaste austamisõhtu, harrastusspordi riigieelarvelise toetuse jagamine, nõukogu töökorraldus.

Lääne-Virumaa Spordiliit

Lääne-Virumaa Spordiliit on registreeritud äriregistris 06.05.2002 pärast Lääne-Viru Maaspordi Seltsi Jõud põhikirja uue redaktsiooni vastuvõtmist 14.03.2002.

Maakonna spordiliit on avalikes huvides tegutsev mittetulundusühing, keda tunnustavad partnerina EOK, Kultuuriministeerium, Eestimaa Spordiliit Jõud, Eesti Koolispordi Liit jt üleriigilised spordiorganisatsioonid, kohalike omavalitsuste liit ning maavalitsused. Spordiseadusest tulenevalt on maakonna spordiliit maakonnas tegutsevate spordiklubide ühendus, kes rahvusliku olümpiakomitee liikmena esindab maakonna

sporti ja kellel on ainuõigus korraldada maakonna meistrivõistlusi ja anda vastavaid tiitleid. Lääne-Virumaa Spordiliitu kuulus 2012. a lõpus liikmena 36 spordiklubi. Lääne-Viru Spordiliidu juhatus oli 2012. aastal kuueliikmeline, esimees Udo Klopets ja peasekretär Anu Kilki.

2012. aastal korraldati maakonna meistrivõistlusi 22 spordialal: kergejõustik, võrkpall, korvpall, jalgpall, murdmaasuusatamine, jäähoki, Kreeka-Rooma maadlus, lauatennis, ujumine, koroon, juudo, orienteerumine, rannavõrkpall, laskmine, tennis, saalihoki, *bowling*, golf, male, jalgrattasport, sumo, bridž. Lisaks täiskasvanute võistlustele peeti neljal alal ka veteranide meistrivõistlusi. Meistrivõistlused toimusid läbi aasta erinevates maakonna spordibaasides. Kokku osales täiskasvanute meistrivõistlustel 1600 võistlejat. Välja anti 936 täiskasvanute ja 765 noorte meistrimedalit.

Koolispordivõistlusi peeti kümnel alal: kergejõustik, murdmaasuusatamine, korvpall, võrkpall, rahvastepall, jalgpall, lauatennis, juudo, Kreeka-Rooma maadlus ja sumo. Koolispordivõistlustel oli kogu aasta jooksul 5200 osalejat. Välja anti 765 noortemedalit.

Aasta sportlased, võistkond, treenerid

Lääne-Virumaa Spordiliit valis 2012. aastal aasta sportlased, treenerid ja võistkonna. Tiitlid selgusid kolme hääletusvooru (üldsus, spordiklubid ja meedia) tulemuste liitmisel. Hääletada sai nii e-posti teel kui ka ajalehes ilmunud hääletuskupongidega. Lääne-Virumaa Spordiveteranide Koondis nimetas veteransportlased ja Lääne-Viru Maavalitsus sportliku perekonna ja spordiaktivisti.

Aasta meessportlane – Ralf Tribuntsov,

treenerid Siiri Põlluveer ja Gunnar Tønning. Ralf oli täiskasvanute Euroopa MV lühirajal vabaltujumises 100 meetri 14. ja 50 meetri 16. Samuti täiskasvanute Eesti MV lühirajal neljakordne võitja ja tavarajal võitja. Ralfi nimel on 2012. aasta seisuga 11 Eesti rekordit.

Aasta naissportlane – Epp Mäe, treener Arvi Aavik. MM sumos tuli ta 13. kohale. Eesti meister naistemaadluses, rannamaadluses ja U20 naistemaadluses.

Aasta sportlik noormees – Ralf Tribuntsov, treenerid Siiri Põlluveer ja Gunnar Tønning. Ralf

tuli juunioride MM-il seliliujumises 12. kohale. Ta oli ka juunioride Eesti MV neljakordne võitja.

Aasta sportlik neiu – Keity Meier, treenerid Sakari Sipponen ja Roberto Weinberg. Keity oli Euroopa MV klassis Women International etapivõitja, sai Balti karikasarjas 2. koha ja oli parim naismotosportlane 2012.

Aasta võistkond – BC Rakvere Tarvas, treener Andres Sõber. Säravaim tulemus 2012. aastal oli Balti Liiga Challenge Cupi teine koht, EMV-l kolmas ja võidukas Eesti karikavõistlustel.

Aasta spordiveteran – Ago Veilberg. Ta

harrastab Lääne-Virumaa Spordiveteranide Koondise juures suusatamist, kergejõustikku, murdmaajooksu ja orienteerumist.

Aasta sportlik eakas – Helina Rannamets. On Lääne-Virumaa Spordiveteranide Koondise liige ja aktiivne spordikohtunik, parim naismaletaja ning edukas kergejõustikus.

Aasta sportlik ettevõtte – Reinpaul OÜ (valis Ettvõtjate Klubi Wesenberg).

Aasta vabatahtlik spordiaktivist – Aarne Innos. Populariseerib ja hoiab elus võrkpalli Võsul.

Aasta sportlikum perekond – perekond

Sirvel. Merike, Margus ja nende kolm tütart Anet, Merili ja Teisi on spordiklubi Rakke liikmed. Eri-nevate spordialadega (peamiselt jalgrattasõidu ja suusatamisega) tegeletakse talupidamise kõrvalt, samas toetatakse ka teisi sportimise juures.

Pikaaegse panuse eest maakonna spordiellu tunnustati **Olev Raudseppa**, kes on osalenud maakonna spordielus 1975. aastast, olles Rakvere rajooni kergejõustikusektsiooni esimees. Olev on olnud kohtunik, Kalevi Spordikooli direktor, Jõu auliige, maavalitsuse spordiameti juhataja, spetsialist sporditöö alal ning vedas 2009.–2011. aastal Lääne-Virumaa koolisporti.

Riigieelarveline toetus sporditegevusele

Harrastusspordi toetuseks eraldati 2012. aastal 19 416 eurot. Toetus jaotati vastavalt maavanema korraldustele järgnevalt: kohalike spordiorganisatsioonide toetuseks 675 eurot, maakonna elanikkonna eri vanusegruppidele korraldatud harrastusspordiürituste ja nendest osavõtu toetuseks 5785 eurot, maakonna meistrivõistlusteks 9000 eurot, sportimispaikade heakorraldamiseks ja spordiinventari soetamiseks 1216 eurot, spordi korraldamisega seotud isikute koolitamiseks 800 eurot, sportlaste austamisõhtuks 1940 eurot. Spordiorganisatsioonide omafinantseering oli 51 091 eurot ja kaasfinantseeringuid 45 291 euro ulatuses.

Ujumise algõpetuse toetuseks eraldati 13 079 eurot. Lepingud toetuse kasutamiseks sõlmiti kohalike omavalitsuste ja erakoolidega. Kohalike omavalitsuste omafinantseering oli 61 209 eurot. Ujulute üüri- ja eksploatatsioonikuludeks kulus 36 553.20 eurot, treenerite ja juhendajate töötasudeks 21 581.14 eurot, transpordikuludeks 15 994.51 eurot ja muudeks kuludeks 160 eurot.

KULTUUR

Pilvi Lepiksoo, kultuuritöö vanemspetsialist

Kultuuriauhinnad ja auhinnad kultuurivaldkonna tegijatele

Lääne-Viru vapimärgi sai kauaaegne meeskoori Rakvere dirigent Olaf Leps panuse eest maakonna kultuurivaldkonna arengusse.

47. Ed. Vilde kirjandusauhind anti Livia Viitoli monograafia „Eduard Vilde”, mille põhjalik käsitus lisab varem ilmunute kõrvale uuema ja tabudevabama pilgu Eduard Vilde eluteele ja loomingule. Eduard Vilde nimeline kirjandusauhind asutati Pajustus E. Vilde nimelise kirjandusklubi initsiatiivil 1965. aastal, kui tähistati kirjaniku 100. sünniaastapäeva. Auhinna väljaandmist jätkas Vinni Valla Kultuurkapital ning alates 1999. aastast Vinni Vallavalitsus.

Vest-Agderi kunstistipendiumi pälvis Keio Soomelt, Rakvere Kultuurikeskuse juht ja koorijuht.

Jönköpingis tegutsev Rootsi-Eesti Selts andis 12. korda stipendiumi noorele kultuuritegijale ja selle sai Mehis Saaber, ainuke Lääne-Virumaalt pärit Tallinna Balletikooli õpilane, kes on jõudnud oma õpingutega juba lõpusirgele.

Eesti Kultuurkapitali Rahvakultuuri sihtkapitali Pärandihoidja 2012 preemia sai silmapaistva tegevuse eest rahvuslike käsitöötraditsioonide hoidmisel ja edasiarendamisel Luule Nurga Loometöö MTÜ Jänedal.

Eesti Kultuurkapitali maakondlikud kultuuri-preemiad 2012. aastal:

Kultuuripärl – preemia anti kolmandat korda välja koos Lääne-Viru Maavalitsuse ja Lääne-Viru Omavalitsuste Liiduga ja selle omanikuks sai Martin Uudeküll – Uudeküla liuvälja rajaja ja eestvedaja.

Aastapreemiad

Loomingu preemia – Eili Neuhaus, Rakvere Teatri lavastaja ja inspitsient, tulemusrikka ja südamega tehtud lavastustöö eest.

Järjepidevuse preemia – Mati Merirand, Rakvere võrkpalliklubi Rivaal juht, 35aastase eduka töö eest võrkpallitreenerina.

Pühendumise preemia – Gunnar Kotiesen, Rakvere Karmeli Koguduse MTÜ juhatuse esimees, kogukondi lähendavate ürituste ja kontsertide korraldaja.

Maa Sool – Eevi Koppelmann, Tapa Gümnaasiumi õpetaja, aastakümnetepikkuse töö eest rahvatantsuõpetajana.

Elurõõmu preemia – Egne Liivalaid, Väike-Maarja Gümnaasiumi klassiõpetaja, huvijuht, tantsuringide juhendaja, tantsuseltsi Tarapita kunstiline juht ja Väike-Maarja seltsielu aktiivne edendaja.

Aasta raamatukoguhoidjaks 2012 valiti Lääne-Virumaa Keskraamatukogu töötaja Aili Hõövelsoo

Kuldne vapimärk Olaf Lepsile

töö eest Lääne-Virumaa Keskraamatukogu aja-
looraamatu „100 aastat raamatukogu Rakveres”
koostamisel.

Haljala valla kultuuripreemia omanikuks sai
Haljala Kultuuriselts.

Sõmeru valla aumärk anti Andre-Evald Rei-
nomägile kui pikaajalisele Uhtna kultuuriloo
edendajale ja valla pärandkultuuri väärtustajale,
kauaaegsele Uhtna pasunakoori liikmele ja tugi-
sambale.

Sõmeru valla Hea Teo plaadi said Maia Simkin,
Inge Pikkoja, Piret Laidroo kaastöö eest raamatu
„Pärandkultuur Sõmeru vallas” väljaandmisel.

Tapa valla elutööpreemia sai segakoori Leetar
ja MTÜ Tapa Muusikaseltsi pikaajaline eestvedaja
Lembit Vomm.

Vihula valla Aasta Tegijaks kultuurivaldkonnas
sai MTÜ Käsmu Kogudus – Käsmu kabeli reno-
veerimise eest.

Väike-Maarja valla Aasta Tegija tiitli sai Väike-
Maarja muuseumi juhataja ja Põllumeeste Seltsi
juhatuse liige Marju Metsman Väike-Maarja selt-
simaja ajalugu käsitleva raamatu „Sajand seltsielu
südames” koostamise ja „Seltsimaja 100” ürituste-
sarja eestvedamise eest.

Kammerkoor Solare saavutas XII Eesti kam-
merkooride festivalil B-kategoorias III koha ning
26. rahvusvahelisel koorifestivalil Praga Cantat
(Tšehhi) folkloori kategoorias esikoha ja kulddip-
lomi, eripreemia segakooride kategooria parima
kohustusliku laulu esituse eest ning eriauhinna
kava eest.

Rahvakultuur

Jätkus 2011. aastal ellu kutsutud Virumaa Päre-
muskultuuri programm. 2012. aastal laekus prog-
rammile 43 taotlust, millest rahastati 29 projekti.
Eesti Rahva Muuseum andis programmi toel välja
Fr. R. Kreutzwaldi käsikirja „Virumaa rahvarõivad
1842”, Viru Instituut kogumiku „Virumaa vanad
lastemängud”, korraldati Virumaa Pärimuse päev.
Väike-Maarja Põllumeeste Seltsi eestvõttel toi-
musid mitmed õppepäevad, kus taaselustati vanu
käsitööoskusi, Virumaa noorteorkestri pärimus-
muusikud pidasid suvekooli ja osalesid Käsmus
toimunud Viru Folgil, kus esinesid koos Untsaka-
tega programmis „Untsakad ja sõbrad” ning käisid
õppereisil Karksi-Nuias ja Viljandis.

Näiteid 2012. aastal toimunud rahvakultuuri-
sündmustest:

17. märtsil Haljala Rahvamajas segarühma
Segapidi 25. sünnipäeva pidu.

18. märtsil Roela Rahva Majas „Kvartettide
kevadootus”, kus osales kvartette nii Lääne-Viru-
maalt kui ka mujalt Eestist.

20. aprillil Tapa Kultuurikojas kultuurikonve-
rents „Kodupaik – kultuuriväärtuste kandja”.

22. aprillil peeti Laekvere Rahvamajas VIII
Lääne-Virumaa näitemängupäeva, parimaks lavas-
tuseks valiti Väike-Maarja Rahvamaja näiteringi
etendatud A. Kitzberg „Pila-Petri testament”,
lavastaja Tiit Alte.

25. mail toimus Rakvere Vallimäel IX maakond-
lik seniortantsupäev, kus maakonna rühmade
kõrval osalesid külaliserühmad naabermaakonda-
dest.

25.–27. mail peeti Kadriinas VIII rahvusvahelist
kultuurifestivali.

2.–3. juunil toimus Porkunis 10. rahvusvaheline

Virumaa Noorteorkestri 15. aastapäev

Emumäe Kultuuriseltside puukujude allee
Rakke vallas

folkloorifestival „Porkuni Pillar”, mis seekord keskendus perele.

16. juunil toimus III Soome-Eesti ühistantsupidu „Vennasümfoonia” Tamperes, kokku osales peol üle 4000 tantsija, sealhulgas Lääne-Virumaalt 10 rühma 160 tantsijaga.

23. juunil tähistas Lääne-Virumaa maakaitsepäeva Võsu alevikus traditsiooniliselt paraadi ja jõustruktuuride tehnika näitusega. Presidendi läkitatud võidutuli, mille maavanem omavalitsusjuhtidega valdadesse-linnadesse laiali saatis, saabus Võsule üle Käsmu lahe.

12.–18. juulil olid Võsu XX muusikapäevad.

14.–15. juulil toimus Kundas kultuuri- ja rannafestival „Sõbralaat”.

7.–9. augustil osales VI üleriigilises rahvamajade suvekoolis Marguse puhkekülas Valgamaal 15 maakonna rahvamajade töötajat.

10.–12. augustil sai Käsmus teoks viies „Viru Folk”.

8. septembril tähistati Emumäe vaatetorni 15. aastapäeva Seltside allee avamisega.

20. septembril oli Väike-Maarja Seltsimajas konverents „Seltsitegevuse aastasada”.

17.–18. oktoobril toimusid „Hõimupäevade” kontserdid – kohtumised koolides ja rahvamajades, külas oli folkloorirühm Zorjuška Komimaalt.

30. oktoobril esitleti Lääne-Virumaa Keskraamatukogu saalis Mall Hiiemäe raamatut „Virumaa vanad lastemängud”.

11. novembril toimus Roela Rahva Majas maakondlik eakate pidupäev „Aktiivne igas eas”.

24.–25. novembril said Rakvere Gümnaasiumis teoks XI Jaan Paku nim. noorte muusikute päevad, kus osales 7 noorteorkestrit üle 100 pillimängijaga.

8. detsembril tähistas Rakvere Linnaorkester

oma 20. sünnipäeva kontserdiga Rakvere Gümnaasiumis.

15. detsembril toimus kammerkoor Solare 35. juubeli kontsert Rakvere Gümnaasiumis.

Välissuhted

Lahemaa Rahvamuusikud esindasid Eestit Lõuna-Koreas toimunud ülemaailmsel folkloorifestivalil, Haljala segarühm Segapidi ja Viru-Nigula Mehed esinesid sõprusmaakonnas Dobeles, Simuna kapell osales Itaalias V rahvusvahelisel folkloorifestivalil „Bracciano kindlus”, Kadrina segakoor esines Peterburis Jaani kirikus, regilauluansamblid Kadrina Kadrid ja Tink Tingadi osalesid folkloorifestivalil „InterFolk” Peterburis, kus saadi hõbediplom. Tamsalu Kultuurimaja naisrühm Virvering osales folkloorifestivalil Austrias ja segarühm Tuhkatrallad Itaalias.

Kunda tantsurühmadel oli külas folkloorirühm Ungarist Pilissantost, VIII Kadrina rahvusvahelise kultuurifestivali pidustustel võeti vastu väliskülalisi Türgist.

Rahvamajad

Kadrinas alustas tööd Kadrina Huvikeskus.

2012. aastal korraldati klubides kokku 1583 üritust, mis teeb keskmiselt 4,5 üritust päevas, külastajate arv oli kokku 142 735, keskmine külastajate arv ühe ürituse kohta oli 90.

2012. aasta andmete põhjal tegutses klubides kokku 285 taidlus- ja huvialaringi 4186 harrastajaga. Loomingulisi töötajaid koos ringijuhtidega oli kokku 248.

Kadrina rahvamaja

Rakvere Teater

Rakvere Teatris anti 2012. aastal kokku 352 etendust, mis teeb aasta iga päeva kohta peaaegu ühe etenduse. Neist 232 etendust toimus statsionaaris ning 120 väljasõitudel. Väljasõiduetendused omakorda jagunevad 56 linnades ja 64 maal toimunud etenduste vahel. Kokku käis Rakvere Teatri etendusi aasta jooksul vaatamas 68 485 külastajat, neist täiskasvanuid 47 374 ja lapsi 21 111.

Aasta jooksul toodi vaataja ette 8 uuslavastust.

2012. aasta Rakvere Teatri kolleegipreemiad:

Parimaks lavastajaks nimetati Urmas Vadi lavastuse „Hullumaja suvepäevad Vaino Vahingu ainetel” eest, parima kunstniku preemia võitis lavastusele „Hullumaja suvepäevad Vaino Vahingu ainetel” kujunduse loonud Laura Pählapuu, parima naisnäitleja tiitli pälvis Tiina Mälberg osatäitmiste eest lavastustes „Hullumaja suvepäevad Vaino Vahingu ainetel” ja „Armastus tööpostil”, parimaks meesnäitlejaks valiti teist aastat järjest Velvo Väli rollide eest lavastustes „Armastus tööpostil”, „Uurimise all” ning „Dömdömdömm ja võluraamat”.

Kategoorias „Lihtsalt imeline” pälvis tiitli Tarmo Kesküll arvukate muusikaliste kujunduste eest lavastustele.

Parimaks etendust teenindavaks kolleegiks tunnistati kostümeerija Kaja Kupp, parim etendust ettevalmistav töötaja oli lavastus- ja haldusjuht Tiit Kalm, parim korraldaja projektijuht Heigo Teder ja parim teenindaja kohvikutöötaja Külliki Koulen.

Professionaalse teatrikunsti kättesaadavuse parandamiseks maal toetati programmi „Teater maal” raames rahvamajades, klubides ja koolides toimunud viit lastetendust summas 997 eurot, kaheksat täiskasvanute etendust summas 2205

eurot ja kooli gruppide teatrietenduste külastamist statsionaaris kaheksal korral summaga 1396 eurot, kokku saadi toetust 4598 eurot.

Raamatukogud

2012. a oli Lääne-Virumaal 29 rahvaraamatukogu ja 14 haruraamatukogu. Neist 1 maakonna-, 3 linna- ja 27 külaraamatukogu. Raamatukoguhoidjaid oli 88.

2012. a tuli maakonna raamatukogudesse juurde 23 578 teavikut, neist 3788 keskraamatukogusse, ja aasta lõpuks oli kogude suuruseks 756 939 eksemplari.

Kõik maakonna rahvaraamatukogud (v.a Tapa vallas) komplekteerisid oma teavikud keskraamatukogu kaudu.

Raha teavikute ostuks oli kokku 245 813 eurot, sealhulgas omavalitsustelt saadi 140 726 eurot. Riigipoolse dotatsiooniga (101 885 eurot) kaasnes kohustus poole summa eest osta vaid auhinnatud eesti kirjandust ja kultuuriperioodika väljaandeid.

Raamatukogusid külastas 34,8% Lääne-Virumaa elanikest.

Raamatukogud tegid 723 näitust ja väljapanekut ning 595 üritust.

Keskraamatukogu korraldas maakonna raamatukogutöötajatele 10 täienduskoolitust ja seminari.

VII maakonna raamatukoguhoidjate kahepäevane suveseminar toimus Väike-Maarja vallas, selle raames läbiti koolitus teemal „Kuidas korraldada head kirjandusüritust”.

Rahvusvaheliseks suurprojektiks kujunes sõpruslinnade Rakvere ja Lapua raamatukogude lastekirjanike vahetus. Vastastikku käisid sõprusraamatukogu teeninduspiirkonna lastega kohtumas soome lastekirjanik Hannele Huovi ja eesti lastekirjanik Kristiina Kass.

Jänedal tähistati Veera Saare 100. sünniaastapäeva kirjanduskonverentsiga.

Lääne-Virumaa Keskraamatukogu tähistas 26. oktoobril oma 100 aasta juubelit konverentsiga ja raamatu „100 aastat raamatukogu Rakveres” esitlusega. Raamatu koostas Aili Höövelsoo, kaasautorid olid Odette Kirss, Reet Tomband, Lea Lehtmets ja Tiina Kriisa, toimetaja Ilmar Vaaro. Raamatu andis välja VR Kirjastus.

Lääne-Virumaa Keskraamatukogu Aasta Raamatukoguhoidjaks valiti keskraamatukogu töötaja Aili Höövelsoo töö eest Lääne-Virumaa Keskraamatukogu ajalooramatu „100 aastat raamatukogu Rakveres” koostamisel.

Kohaliku omaalgatuse programmi toel valminud Väike-Maarja seltsimajast kõneleva raamatu „Sajand seltsielu südames” esitlus

	Lugejad	Külastused	Laenutused
Maakonna raamatukogud kokku	22 476	372 235	762 876
sh keskraamatukogu	7451	108 223	234 188

Allikas: Lääne-Virumaa Keskraamatukogu

Tabel 9. Raamatukogude kasutamine 2012. a

Tarvanpää tantsurühm Eesti Vabariigi 94. aastapäeva vastuvõtul

Muuseumid

Lääne-Virumaal tegutseb 20 muuseumit 7 filiaaliga. Lehtse Koduloomuuseum sulges oma ukse, kogud anti üle Tapa Muuseumile. Majanduslikel põhjustel olid suletud Haljala Muuseum ja Eesti Piiritustööstuse muuseum.

Lääne-Virumaa muuseume külastas 2012. a 251 500 inimest, neist 186 000 SA Virumaa Muuseumides. SA Virumaa Muuseumid tähistas 10. aastapäeva, Porkuni Paemuuseum 20. aastapäeva.

Kunda Tsemendimuuseumis toimus muuseumiöö „Öös on kino”, külastusmängus „Unustatud mõisad” osales Kiltsi loss, Viru-Nigula Koduloomuuseumis esitleti koduloolist raamatut „Sild koiduni”. Väike-Maarja muuseumis korraldati mõtte- ja tegevustalgud omakultuuri kogumisele, säilitamisele ja tutvustamisele kaasaaitamiseks, toimusid „Vana pildi päevad”, mitmeid näitusi ja üritusi korraldati seoses Väike-Maarja Seltsimaja 100. aastapäevaga, ilmus seltsimaja ajalugu käsitlev raamat „Sajand seltsielu südames”.

Rakvere Linnakodaniku muuseum

Veteranid ja jõustruktuurid maakaitsepäeval Võsul

Võidutuli saabus maakaitsepäeval üle Käsmu lahe

TERVISHOIUVALDKOND

Marge Lepik, haridus- ja sotsiaalosakonna juhataja

Maavanema ülesanded tervishoiuküsimustes on sätestatud tervishoiuteenuse korraldamise seadusega. Tervishoiuvaldkonnas toimus tavapärase tervishoiustatistika ja tervishoiualase majandustegevuse aruannete kogumine, koondamine ja õigeaegne esitamine

Sotsiaalministeeriumile. Maavanem kinnitas perearstide nimistud ning Haigekassaga kooskõlastati piirsuurusest kõrvalekalletega nimistud.

2012 kujunes analoogselt 2011. aastaga keerukaks nii Rakvere Haiglale kui ka perearstinduses seoses mitme arsti lahkumisega. Maakonnast lahkus kaks perearsti (2011. a viis). Perearstikonkursid ebaõnnestusid, kaks nimistut (Roelas ja Tamsalus) liideti teistega.

2012. a lõpul oli maavanema korraldusega määratud ajutine asendaja kolmele nimistule, kusjuures asendamine oli neile täiendav töö oma nimistule lisaks.

Maakonnas töötas 1. detsembri 2012. a seisuga 35 perearsti (2011. a 38, 2010. a 41) 37 nimistul (2011. a 39). 12 perearstinimistut (2011. a 9, 2010. a 6) on isikute arvuga üle 2000 ja 4 nimistut (2011. a 5, 2010. a 3), kusjuures kahel neist on ajutine asendaja üle 2000 isikuga perearst, isikute arvuga alla 1200. Kolmes suure nimistuga perearstipraksises töötavad abiarstid.

Maakonnas oli kokku 94 arsti, neist 33 töötas

haiglates. Lisaks oli 44 hambaarsti. Peale perearstide oli kõige enam veel günekolooge (7), anesteziolooge ja sisearste (5).

Õendusalatöötajaid oli 247, neist haiglates 124. Enim on üldõdesid (101), hoodsõdesid (100), erakorralise meditsiini õdesid (37), pereõdesid (30), ämmaemandaid (22), kuid kooliõdesid ainult 5.

Jätkusid maavanema algatusel 2011. aastal alguse saanud kohtumised perearstidega Eesti Perearstide Seltsi esindajate osavõtul, et arutada päevakajalisi teemasid.

President Toomas Hendrik Ilves tunnustas Eesti Perearstide Seltsi ettepanekul kvaliteediauhinnaga ühena 24 keskuse seas Kersti Veidriku perearstikeskust. Eesti 468 perearstikeskusest saatsid perearstide seltsile oma andmed 109, kellest 24 saidki kõrgeima kvaliteeditunnistuse.

1. jaanuarist 2013. a ei ole enam maavanema ülesanne perearstinduse korraldamine, sellega hakkas tegelema Terviseamet.

Tervishoiuasutuste aruannetega saab tutvuda internetis aadressil <http://aveeb.sm.ee>.

TERVISEEDENDUS

Olga Boitsov, terviseedenduse spetsialist

Maakonna jätkusuutlikkus on inimestest, kes siin elavad ja tegutsevad. Mida terved nad on, seda tervem on ka rahvas tervikuna. Tervis on olulisim individuaalne ja rahvuslik ressurss.

Eesti rahva tervise arengukavas püstitatakse strateegilised eesmärgid rahvastiku tervise hoidmiseks ja jätkuvaks parandamiseks. Vabariigi Valitsuse prioriteetide seas on olulisel kohal rahvastiku iibe positiivseks muutmine, eeldatava ja tervena elatud eluea pikenemine. Antud eesmärkide saavutamiseks on rahvastiku tervise arengukavas toodud ära soovituslikud eesmärgid ja tegevused. Maakonna elanike tervise ja seda mõjutavate tegurite kvantitatiivne ja kvalitatiivne kirjeldus valmis 2010. a ja sai uuendatud 2011. a pealkirja all „Lääne-Viru maakonna terviseprofiil ja tegevuskava 2010–2012”. Tutvumiseks on see kättesaadav aadressil [http://www.virumaa.info/maakond/tervishoid_ ja _sotsiaalhoolekanne/terviseedendus](http://www.virumaa.info/maakond/tervishoid_ja_sotsiaalhoolekanne/terviseedendus).

Retseptikonkursile „Lihtne salat” laekunud töid

Selles määratletakse probleemid, sekkumist nõudvad valdkonnad ja vajalikud tegevused. Need suunad on aluseks ka meie maakonna 2012. a terviseedenduse eesmärkidele ja tegevustele.

Terviseedenduse eesmärgid ja põhiülesanded Lääne-Virumaal on seotud rahvastiku tervise hoidmise ja jätkuva paranemisega, kus tähtsal kohal on inimeste eeldatava ja tervena elatud eluea pikemine. Eesmärgi täitmiseks on välja töötatud põhilised tegevussuunad, milleks on tegevused rahvastiku füüsilise aktiivsuse suurendamiseks, rahvastiku toitumisharjumuste parandamiseks, tubaka tarbimislevimuse ja tubakasuitsuses keskkonnas viibimise vähendamiseks, traumade ennetamiseks ning alkoholi tarbimisega seotud õnnetuste vähendamiseks.

2012. a suuremateks tegevusteks maakonnas on traditsiooniline südamenädal, kuhu on haaratud haridusasutused ja kohalikud omavalitsused, samuti võistlus „Suitsuprii klass”, milles osales 13 kooli 41 klassiga.

Lääne-Viru Maavalitsus võttis osa riikliku puu- ja köögivilja teavituskampaania korraldamisest maakonnas. Toimusid toidukoolitused, mille eesmärk oli õpetada osalejaid perele odavalt ja tervislikult igapäevast toitu valmistama.

Terviseedenduslik töö käis ka projekti „Vigastuste vältimine Lääne-Virumaa maakonnas” kaudu. Koolilastele toimus alates 2. jaanuarist koolitus „Kaitse end ja aita teist”, selles osales 24 kooli ligi 800 6. klasside õpilasega. Koolitustsükkel lõppes laagriga 6.–8. juunil Kaitseväe keskpöügoonil. Korraldajad olid Ida prefektuuri noorsoopolitseinikud, Ida päästkeskuse ennetustöö spetsialistid, Maanteeameti Ida regiooni spetsialistid, Kaitseliidu Viru maleva kaitseliitlased

ja teised koostööpartnerid. Koordineeris Lääne-Virumaa traumanõukogu.

Suurem üritus – ohutusosalane perepäev „Ohutult metsas” – toimus Rakvere Põhjakeskuses 5. mail. Elanikke teavitati oma kodu, pere ja piirkonna turvalisemaks muutmise võimalustest ja vahenditest. Läbivad teemad olid näiteks turvaline toimetulek metsas, eksimised, mürgised putukad, taimed, seened, kuumarabandus, õnnetused. Osales üle 30 turvalisusega tegeleva organisatsiooni ning külastajaid oli 11 127.

Noortele toimus ohutuskonverents 4. detsembril. Osalesid noorte volikogud, noorteühendused, noortega tegelevad spetsialistid. Teemadeks oli alkohol, narkootikumid ja muud sõltuvusained ning riskikäitumine. Ohutuskonverentsil osales hulgaliselt noori, kes said võimaluse kaasa rääkida ennetustegevustes ning kaasa lüüa pärast loenguid toimunud rühmatöodes.

SOTSIAALHOOLEKANNE

Tiiu Kuus, sotsiaalvaldkonna peaspetsialist

Maavanem teostab järelevalvet maakonnas osutatavate sotsiaalteenuste ja muu abi osutamise kvaliteedi üle.

Kohalikud omavalitsused on korraldanud need hoolekandeteenused, mille puhul rakendatakse abivajajale kõige lähemal oleva esmatasandi

ressursse. Kohaliku omavalitsuse pakutavateks hoolekandeteenusteks on näiteks isikliku abistaja, tugiisiku, elukoha kohandamise, turvakodu, varjupaiga, sotsiaaleluaseme, invatranspordi, perekonnas hooldamise, sotsiaalnõustamise ja hooldusabi teenus.

Riiklik järelevalve

Järelevalvet teostati kaheksas kohaliku omavalitsuse üksuses: Rakvere Linnavalitsuses, Kunda Linnavalitsuses, Rakke, Rägavere, Tamsalu, Vihula, Vinni ja Viru-Nigula vallavalitsuses. Kohalike omavalitsuste tähelepanu juhiti mitmetele parandamist vajavatele asjaoludele. Isikuandmeid sisaldavate dokumentide säilitamisel tuleb jälgida andmekaitse seaduses sätestatud. Järjepidevalt tuleb aktualiseerida sotsiaaltöötajate ametijuhendit vastavalt tööülesannete täienemisele. Jälgida tuleb kohalike omavalitsuste veebilehtedel oleva info aktuaalsust sotsiaalvaldkonda reguleerivate õigusaktide osas, samuti sotsiaaltoetuste ning taotluste

blankettide kättesaadavust kohaliku omavalitsuse kodulehel; muuta võimalikult lihtsaks ja kliendisõbralikuks omavalitsuste veebilehtedel olevate kohaliku omavalitsuse välja antud sotsiaaltoetusi ja -teenuseid käsitlevate määruste ja korralduste kättesaadavus. Isikutele abi osutamisel tuleb hakata koostama juhtumiplaane, jälgides sotsiaalhoolekande seaduse § 29¹ „Abi osutamine juhtumikorralduse põhimõttel”.

Üks töövaldkondi on kohaliku omavalitsuse sotsiaalteenuse, -toetuse või muu sotsiaalabi andmise või sellest keeldumise otsuse peale esitatud vaiete menetlemine.

2012. aasta jooksul algatati kodaniku avalduse alusel üheksa järelevalvemenetlust sotsiaalteenuste osutamise üle. Avaldused puudutasid kohaliku omavalitsuse poolt sotsiaaltoetuste maksmist ja teenuste osutamist. Lisaks koostati 6 maavanema selgituskirja vastuseks kodanike hoolekandeliste küsimustele.

Maakonna üldhooldekodudes on hooldusel 464 isikut, keskmiselt on kulud ühe hoolealuse kohta 431 eurot kuus. 2011. aastal oli see näitaja 422 eurot, hooldusel olevate isikute arv on olnud stabiilne.

Järelevalve toimus kümnes üldtüüpi hooldekodus. Kaheksale üldhooldekodule on Ida-Eesti Päästkeskuse Tuleohutusbüroo teinud ettekirjutusi tuleohutuse tagamise alal, kohustanud koostama tulekahju korral tegutsemise plaani, jätkuvalt on vaja korrastada evakuaatsiooniteel asuvate uste

avamiseseadmed ja sulgurid, korrastada turvavalgustus.

Kõik hooldustöötajad ei oma kahjuks erialast haridust.

Üldhooldekodudest vajavad endiselt renoveerimist Tapa hooldekodu ja Kadrina hooldekodu. Rakke valla Tammiku Avahoolduskeskuses algavad renoveerimistööd. Kunda Tervise- ja hooldekeskuse teise korruse ruumid ei ole senini täies

Lääne-Virumaa Puuetega Inimeste Koja delegatsioon

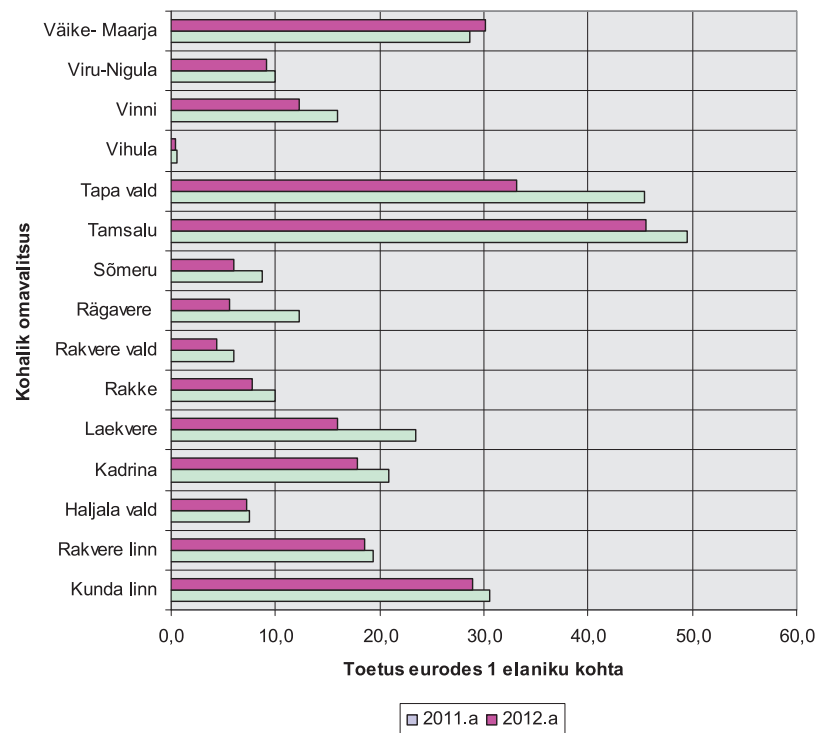
	2008	2009	2010	2011	2012
Toetused kokku, tuhat eurot	559,5	770,9	1322,8	1550,8	1347,9
Toetus toimetulekupiiri tagamiseks, tuhat eurot	327,2	719,5	1301,9	1507,6	1280,2
Rahuldatud taotluste arv toimetulekupiiri tagamiseks	3313	6551	10 417	10 088	-
Toetust saanud leibkondade arv					1303

Allikas: Eesti Statistikaameti andmebaas, www.stat.ee

Tabel 10. TTT väljamaksed elaniku kohta

Toimetulekutoetuste väljamaks 1 elaniku kohta 2011. a ja 2012. a Lääne-Viru maakonnas

Allikad: Siseministeerium, rahvastikuregister (www.siseministeerium.ee); Sotsiaalministeerium, statistika, H-veeb (www.sotsiaalministeerium.ee)

mahus kasutusele võetavad, sest puudub raha koruse lõplikuks renoveerimiseks.

Statistilised andmed hoolekandeesutuste kohta on aadressil <http://www.sm.ee/meie/statistika/sotsiaalvaldkond/sotsiaalhoolekanne.html>.

Tehnilised abivahendid

Maavanem sõlmib lepingud tehniliste abivahendite soodustingimustel müümiseks ja laenutamiseks teenust osutavate firmadega. 2012. a sõlmiti tehniliste abivahendite soodustingimustel eraldamise lepingud 25 firmaga. Sotsiaalvaldkonna peaspetsialist peab arvestust sõlmitud lepingute ja arvete üle ning koostab teenuse osutamise aruanded.

2012. a jooksul on soodustingimustel tehnilisi abivahendeid saanud osta või laenutada 2536 inimest, abivahendi saajate arv on võrreldes 2011. aastaga pisut langenud. Kõige enam vajati põetus- ja hooldusvahendeid, neid sai 1337 klienti; ortooste ja proteese 441 klienti ja liikumisabivahendeid 413 klienti.

Statistilised andmed tehniliste abivahendite eraldamise kohta on aadressil <http://www.sm.ee/meie/statistika/sotsiaalvaldkond/sotsiaalhoolekanne.html>.

Riiklik sotsiaalhoolekandeanalüüs

Maavalitsuses koguti, koondati ja esitati Sotsiaalministeeriumile sotsiaalhoolekannet puudutavat riiklikku statistika.

Muu hulgas tehakse kokkuvõtteid toimetulekutoetuse maksmisest kohalikes omavalitsustes. Toimetulekupiiri määr oli 2012. aastal endiselt 76.70

eurot kuus perekonna esimesele liikmele ning pere teisele ja igale järgnevale liikmele 80% sellest ehk 61.36 eurot. Toimetulekutoetuse saajal, kelle kõik perekonnaliikmed on alaealised, on õigus saada koos toimetulekutoetusega täiendavat sotsiaaltoetust 15 eurot kuus.

2012. aastal on toimetulekutoetuse maksmine toimetulekupiiri kindlustamiseks vähenenud võrreldes 2011. aastaga üle 200 000 euro.

Toimetulekutoetused

Statistilised andmed toimetulekutoetuse maksimise kohta kohalikes omavalitsustes on aadressil <http://www.sm.ee/meie/statistika/sotsiaalvaldkond/sotsiaalhoolekanne.html>.

Vt tabel 10.

Imeliste vanaemade ja vana-isade üle-eestiline tunnustamine 2012. aastal. Esimeses reas keskel Helina Rannamets, pildilt puudub Aino Leetberg

Tunnustamine

Vanurite Eneseabi- ja Nõustamisühing annab igal aastal välja imelise vanaema või vanaisa tiitli neile lugupidamist väärivatele vanavanematele, kes oma lapselastele jagatava hoole ja armastuse kõrval leiavad aega ja tahtmist ka aktiivseks ühiskondlikuks tööks. Imelise vanaema tiitli pälvisid läänevirulased Helina Rannamets Rakvere linnast ja Aino Leetberg Laekvere vallast.

Sotsiaalministri tänuvastuvõtule olid kutsutud tublid vabatahtliku töö tegijad Eve-Kaia Tamm Lääne-Viru Vähihaigete Ühendusest ja Helje Kulper Kunda eakate päevakeskusest.

2012. aastal andis Eesti Sotsiaaltöö Assotsiatsioon välja tiitli Aasta Sotsiaaltöötaja. Tunnustuse osaliseks sai Tapa valla sotsiaaltöötaja Sirje Salura, Aasta Hooldustöötajaks valiti Tõnu Muldma Vinni valla Tudu osavallast.

LASTEKAITSE

Helbe Jaanimägi, sotsiaalvaldkonna nõunik

Lastekaitse tagatakse riiklike, omavalitsuslike ja ühiskondlike organite kaudu. Maavalitsuse ülesanne on lapsendamise korraldamine ning vastava registri pidamine, järelevalve teostamine sotsiaalteenuste kvaliteedi osas ning kohalike omavalitsuste nõus-

tamine lastekaitsega seotud küsimustes. Lastele ja peredele osutatava abi kvaliteet on seotud lastekaitse spetsialistide arvu ning nende erialase ettevalmistusega. 2012. aastal töötas Lääne-Virumaa kaheksas kohalikus omavalitsuses üheksa lastekaitse spetsialisti, kellest seitsmel oli erialane ettevalmistus. Rakvere linnas töötab kaks lastekaitse spetsialisti. Vinni vallas teeb lastekaitsetööd haridusnõunik. Lastekaitse spetsialist puudub Laekvere, Rakvere, Rakke, Rägavere, Vihula ja Viru-Nigula vallas, seda tööd teeb omavalitsuses sotsiaaltöötaja.

Riiklik järelevalve

Järelevalvet teostati kaheksas kohaliku omavalitsuse üksuses: Rakvere ja Kunda linnavalitsuses, Rakke, Rägavere, Tamsalu, Vihula, Vinni ja Viru-Nigula vallavalitsuses. Riikliku järelevalve käigus tehti kohalikele omavalitsustele laste hoolekande korraldamises mitmeid ettepanekuid: riigi rahastatava lapsehoiuteenuse vahendite kasutamise kohta

pidada raamatupidamises eraldi kuluarvestust ning jälgida, et riiklikus statistilises aastaaruandes ja kassa/panga kannete väljavõtetes oleksid samad andmed, koostöös laste asenduskodudega täiendada laste juhtumiplaane (sh tegevuskavasid), dokumenteerida lastega peredes tehtud sotsiaaltöö, leida võimalusi raske ja sügava puudega lastele sotsiaalteenuste arendamiseks ning osutamiseks.

Perekonnas hooldamise teenuse järelevalve toimus kuues kohaliku omavalitsuse üksuses: Rakvere ja Kunda linnavalitsuses, Tapa, Laekvere, Rakke ja Haljala vallavalitsuses. Järelevalve käigus tehti mitmeid ettepanekuid: külastada hooldusperesid ja dokumenteerida kodukülastused, täiendada laste juhtumiplaane, lepingu sõlmimisel jälgida lapse õigustatust perekonnas hooldamise teenusele tulenevalt sotsiaalhoolekande seadusest, kontrollida enne lapse perre paigutamist hooldaja vastavust sotsiaalhoolekande seaduses kehtestatud nõuetele.

Asenduskoduteenuse kvaliteeti kontrolliti MTÜ Maria Lastekeskuses, kus on riiklikul ülalpidamisel kaheksa last. Asutusele tehti järgmised ettepanekud: ajakohastada ühingu põhikiri; jälgida iga lapse juhtumiplaani, teha kokkuvõtteid ja täiendada juhtumiplaani koostöös lapse võrgustiku (omavalitsuse ja kooli esindaja) liikmetega, luua kontakt kõigi laste osas kooli klassijuhatajaga, et oleks tagatud õpilase probleemideta koolikohustuse täitmine, leida võimalus asutuses töötava täisealise noormehe elamaasumiseks väljapoole lastekeskust.

Sotsiaalhoolekande seaduse alusel tehti teenuse osutajale kirjalik ettekirjutus seoses kasvatusala töötajate kvalifikatsiooninõuete mitтетäitmise ja isikkoosseisule mittevastavuse kohta

ning majandustegevuse registrisse kantud andmete muutmise mitteteavitamise kohta.

Lapsendamine on õiguslik toiming, mis loob lapsendaja ja lapsendatu vahel vanema ja lapse vahelised õigused ja kohustused. 2012. aastal lapsendati kolm last tema bioloogilise vanema abikaasa poolt (2011. a – 1; 2010. a – 1). Võõrasse peresse 2012. aastal ei lapsendatud (2011. a – 2; 2010. a – 2). Aasta jooksul esitas avalduse lapsendamiseks 22 peret. Bioloogiliste sugulaste otsimisega lahendati aasta jooksul 12 juhtumit.

Lapsendamise statistilised andmed on kättesaadavad aadressil <http://www.sm.ee/sveeb>.

Asenduskoduteenus

Alates 1. juulist 2007 peab kõigil asenduskoduteenuse osutajatel olema tegevusluba. Tegevusloa väljastab teenuse osutamise asukoha järgne maavanem, tegevusluba kehtib viis aastat. Kõigi tegevusluba omavate asenduskoduteenuse osutajate andmed on kantud majandustegevuse registrisse (<http://mtr.mkm.ee/default.aspx?s=otsiteg>).

2012. aastal uuendasid oma tegevusluba kaks asenduskoduteenuse osutajat:

Lääne-Viru maavanema 08.06.2012 korraldusega nr 1-1/477 anti tegevusluba Mittetulundusühingule Maria Lastekeskus ja Lääne-Viru maavanema 18.12.2012 korraldusega nr 1-1/901 AS-le Hoolekandeteenused asenduskoduteenuse osutamiseks Imastu Koolkodus.

Asenduskoduteenusele õigustatud lapsele osutatavat teenust rahastatakse riigieelarvest. Rahastamise tagab Sotsiaalministeerium maavalitsuste kaudu. Maavalitsus tasub maakonna lastele riikliku asenduskoduteenuse osutamise kohta

esitatud arved. Riigieelarvest rahastatava asenduskoduteenuse hinna ning maksimaalse maksumuse asenduskoduteenusele õigustatud lapse kohta kalendriaastas kehtestab Vabariigi Valitsus oma määrusega. 2012. aastal eraldati puudega laste ning 0–3-aastaste laste ülalpidamiseks 1038 eurot ja üle 4-aastaste laste ülalpidamiseks 655 eurot kuus.

Lapse elukoha järgsel omavalitsusel tuleb valida lapsele sobiv asenduskoduteenuse osutaja ja esitada seejärel taotlus asenduskoduteenuse rahastamiseks lapse elukoha järgsele maavanemale. Lapse riiklikule asenduskoduteenusele paigutamiseks sõlmiti 2012. aastal 20 halduslepingut (2011. a – 9; 2010. a – 14). Asenduskoduteenuselt lahkus iseseisvasse ellu 2 last, tagasi bioloogilisse perekonda 1 laps ja uuele hoolekandeteenusele 2 last.

Maavanema ülesanne on maakonnas asenduskoduteenuse osutamise kaasnemate aruannete kogumine, kontrollimine, koondaruannete koostamine ja nende esitamine sotsiaalministeeriumile.

Asenduskodude statistilised andmed on kättesaadavad aadressil <http://213.184.49.169/hveeb/>.

Riigi rahastatav lapsehoiuteenus

Alates 1. jaanuarist 2007 on sotsiaalhoolekande seaduses reguleeritud lapsehoiuteenus ja sellele esitatavad nõuded. Lapsehoiuteenus on lapsevanema töötamist, õppimist või toimetulekut toetav teenus, mille vältel tagab lapse hooldamise, arendamise ja turvalisuse lapsehoiuteenuse osutaja. Täielikult või osaliselt riigi- või kohaliku omavalitsuse eelarvest rahastatava lapsehoiuteenuse osutamiseks on nõutav tegevusluba, mille väljastab lapsehoiuteenuse osutaja tegevuskoha järgne maavanem. Kõigi tegevusluba omavate lapsehoiuteenuse osutajate andmed on kantud majandustegevuse registrisse.

teenuse osutajate andmed kantakse majandustegevuse registrisse (<http://mtr.mkm.ee/default.aspx?s=otsiteg>). 2012. aastal anti lapsehoiuteenuse osutamiseks välja neli tegevusluba: Majamand OÜ-le, Tapa Lastekaitse Ühingule, Porkuni Koolile ja Mannimudila OÜ-le.

Riigi rahastatavale lapsehoiuteenusele on õigus raske või sügava puudega lapse seaduslikul esindajal või hooldajal kuni selle kalendriaasta lõpuni, kui laps saab 18-aastaseks, eeldusel, et lapse hooldusteenuste vajadus on kirjas lapse rehabilitatsiooniplaanis, lapse hooldamine ei ole samal ajal tagatud teiste sotsiaalteenustega (v.a lapse perekonnas hooldamine) ja laps ei viibi samal ajal

haridusasutuses. Riigi rahastatava lapsehoiuteenuse vahendid eraldati valla- või linnaeelarvesse maavalitsuse kaudu vastavalt kohalikus omavalitsuses elavate raske või sügava puudega laste arvule 2012. aasta alguse seisuga, arvestades 2011. aasta vahendite jääki.

Riigi rahastavat lapsehoiuteenust kasutas maakonnas 2012. aasta jooksul 17 last (2011. a 8).

Lääne-Virumaa kõigis 15 omavalitsuses on volikogu vastu võtnud riigi rahastatava lapsehoiuteenuse rahaliste vahendite ülejäägi kasutamise korra, mis on kooskõlas sotsiaalhoolekande seadusega. Kõigi omavalitsuste vastav kord sisaldab ühesuguseid teenuseid. Volikogu kehtestatud

korra kohaselt võib riigi rahastatava lapsehoiuteenuse rahaliste vahendite ülejääke kasutada raske või sügava puudega laste ja nende peredega seotud sotsiaalteenuste osutamiseks ja arendamiseks, sealhulgas koolivaheajalaagrite korraldamiseks, isikliku abistaja ja tugiisiku teenuse korraldamiseks, intervallhoolduse korraldamiseks, perede nõustamise korraldamiseks, lapsehoiuteenuse osutajale koolituse korraldamiseks, transporditeenuse osutamiseks ja korraldamiseks, lastele rehabilitatsiooniplaani tegevuskavas soovitatud raviteenuste ja abivahendite hinna kompenseerimiseks.

Lapsehoiuteenuse statistilised andmed on kättesaadavad aadressil <http://www.sm.ee/sveeb>.

ARENKU- JA PLANEERINGSUOSAKOND

Mati Jõgi, arengu- ja planeeringuosakonna juhataja

Arengu- ja planeeringuosakonna jaoks on 2012. aasta märksõnad olnud projekti- taotlused ja rahvusvahelistumine.

Ettevõtluse arendamise tähtsust rõhutavad kõik. Edukas ja jätkusuutlik ettevõtlus ei arene ainult ettevõtja initsiatiivil, vaid seda peaks toetama ka ühiskond laiemalt, sealhulgas kohalik kogukond.

Eestis nähakse omavalitsuste rolli eelkõige sotsiaal- ja kommunaalteenuste pakkujana oma elanikele, Põhjamaades võtavad omavalitsused ettevõtluskeskkonna arendamisel rohkem ülesandeid. Nii saigi koostatud Põhjamaade Ministrite Nõukogu ettevõtluse-mobiilsuse programmi taotlus, mis ka rahastuse sai ning viis 18 Lääne-Viru maavalitsuse ning omavalitsuste, arenduskeskuse ja ametikoolide esindajat koos 9 Läti kolleegiga Dobeles piirkonnast kolmel oktoobrikuu päeval Jönköpingsi kommuuni sealseid tegemisi vaatama. Ettevõtlusalala ja logistikakeskuse arendus, messikeskus ja rahvusvahelised ettevõtlusüritused, Jönköpingsi ülikool ja teaduspark – need olid külastatavad kohad ja käsitletavat teemad, mida Jönköpingsis avaliku sektori tegevusena ettevõtluskeskkonna arendamisel pakuti.

Samalaadne taotlus sai esitatud ka Euroopa Liidu programmi haldusvõimekuse suurendamiseks, mille toel said 14 Lääne-Viru maavalitsuse,

arenduskeskuse ja omavalitsusliidu esindajat vaadata novembris meie maakonna teise sõpruspiirkonna Kuopio tegemisi ettevõtluse arendamisel. Ühe käesoleva aja olulise tegevusena, mida korraldab kohalik omavalitsus Kuopio piirkonnas, jäi meelde suurte ostu- ja meelelahutuskeskuste planeerimine.

Üks taotlus sai veel kirjutatud ja sellelegi saime positiivse vastuse, nii et 2013. aasta algusest tegutseb meie maakonnas Euroopa Liidu teabekeskus Europe Direct, mille edukast tegevusaastast kirjutame järgmise aasta aastaraamatus.

Osalemisest turismimesil TOUREST on kirjutatud igas aastaraamatus ja seda ei saa jätta märkimata ka sel aastal, sest Lääne-Viru maakonna väljapanek hallis Puhka Eestis sai publiku lemmiku aunimetuse. See toimus küll 2013. aasta veebruaris, aga ettevalmistused messiks toimusid peamiselt 2012.

Planeeringute valdkonnas oli vaidlemiste aasta. Kas maakonnad peaksid koostama uued maakonnaplaneeringud või jätkama täpsustavate teemaplaneeringute koostamist? Kas Lääne-Virumaal oleks vajalik Rakvere lähiümbruse perspektiivsete teede, elamu- ja ettevõtlusalade või maakonna kergliiklusteede teemaplaneering? Aruteludega on jõutud järgmisesse aastassegi, kuid selge on, et algatatakse uue maakonnaplaneeringu koostamine ja maakonna omavalitsuste initsiatiivil ning toel kergliiklusteede teemaplaneering.

Kirglikult vaieldi ka ühe tuulegeneraatori

paigaldamise üle, kus seaduse järgi oli maavalitsus vahetalitaja. Vahetalituse järgselt on luba tuuliku paigaldamiseks olemas, samas küsimus, kas tuulegeneraatorite puhul on tegemist keskkonda säästval rohelise energia või siiski kasuliku ärilise projektiga, jääb. Nagu tavaliselt, tundub õige vastus olevat kuskil vahepeal.

Ühistranspordi valdkonnas hakkasime ette valmistama riigihanget ning alustasime reisijate loendusega Rakvere linna ja lähiümbruse liinidel. Mõlemal juhul jääb tibude lugemine aga 2013. aastasse.

2012 jäi meelde aktiivse aastana, mille jooksul oli rohkelt bussiliikluse ümberkorraldamist seoses Rakvere linna veeprojekti teostamisega. Meenub ka mitme toreda rahvaürituse korraldamine Rakvere linna tänavatel. Hetkel tundub, et esialgsed arusaamatused seoses bussiliikluse ümberkorraldamisega on käesolevaks ajaks muutunud heaks tiimitööks maavalitsuse ning kaevetööde ja ürituste korraldajate vahel ning mõistlikud lahendused leitakse piisavalt varakult.

Maatoimingute talituse tegevuses suuri reforme ei toimunud.

PLANEERIMISALASE TEGEVUSE KORRALDAMINE

Jaan Kangur, planeeringuspetsialist

Maakonnatasandi planeeringute osas valitses 2012. aasta algul teadmatus. Algselt oli kavandatud algatada Rakvere linna lähiümbruse teemaplaneeringu koostamine, mis hõlmaks riigimaanteede ning jalg- ja jalgrattateede võrgustiku määramist, ning lisaks oli kavas vaadata üle asustuse (sh ettevõtlusalade) arengusuunad. Siseministeriumi planeeringute osakonnalt teemaplaneeringu koostamise algatamiseks aga toetust ei saadud, kuna koostamisel oli üleriigiline planeering ning antud ajahetkel ei olnud kindlat teadmist, millised ülesanded maavalitsustele üleriigilise planeeringuga seatakse.

2011. aastal toimunud maakonnaplaneeringute ülevaatamise tulemuste põhjal olid ka maavalitsused eri arvamusel, kas koostada uued maakonnaplaneeringud või jätkata maakonnaplaneeringute uuendamist ja täpsustamist teemaplaneeringute abil.

30. augustil 2012 kehtestas Vabariigi Valitsus üleriigilise planeeringu „Eesti 2030+“ ja selle elluviimise tegevuskava. Tegevuskava kohaselt alustavad maavalitsused riigi ruumilise arengu vajadusi ja piirkondlikke eripärasid arvestades uute maakonnaplaneeringute koostamist.

Septembris tegi Lääne-Viru Omavalitsuste Liit maavanemale ettepaneku algatada teemaplaneering jalg- ja jalgrattateede võrgustiku osas. Kuna

maavalitsusel olid käsil ettevalmistused uue maakonnaplaneeringu koostamise algatamiseks, ei olnud eraldi teemaplaneeringu koostamine tema seisukohalt otstarbekas, vaid antud teemat oleks saanud käsitleda uue maakonnaplaneeringu koostamisel. Maakonna omavalitsused on väljendanud oma selget soovi ja käesoleval hetkel on jalg- ja jalgrattateede teemaplaneering maakonna omavalitsuste liidu ning maakonna arenduskeskuse korraldamisel algatamisel.

Koostöös Tallinna Ülikooli Eesti Tulevikuuringute Instituudiga alustati uue maakonnaplaneeringu algatamiseks lähteseisukohtade koostamist. Detsembris korraldati omavalitsuste esindajatele seminar eesmärgiga arutleda, millised on need olulised Lääne-Virumaa ruumiarengu teemad, mida tuleb kindlasti uue maakonnaplaneeringu koostamise protsessis käsitleda. Lisaks tutvustas üleriigilise planeeringu projektijuht Kaur Lass üleriigilises planeeringus „Eesti 2030+“ seatud eesmärgid ning nende mõju uute maakonnaplaneeringute koostamisele ning planeerimistegevusele kohalikes omavalitsustes. Üks olulisi teemasid, mis arutelul tõstatati, on Lääne-Virumaal paiknevad keskkonnaregistrisse kantud maavarad: Kunda lubjakivimaardla, Rakvere fosforiidimaardla, Toolse fosforiidimaardla ja Eesti põlevkivimaardla, mis hõlmavad 36% maakonna territooriumist. Kõrgendatud huvi on näidatud üles nii põlevkivi kui ka fosforiidi kaevandamise võimaluste osas Lääne-Virumaal. Samas on

viimasel ajal tõstatunud probleem, kus seadusandlusest tulenev tingimus tagada ligipääsuvõimalused maavaradele seab takistused maakonna majandusarengule.

Planeeringute järelevalve

Detailplaneeringute üle teostati järelevalvet üheksal korral. Eraldi võib välja tuua Väike-Maarja valla Aburi külasse rajatava elektrituuliku detailplaneeringu.

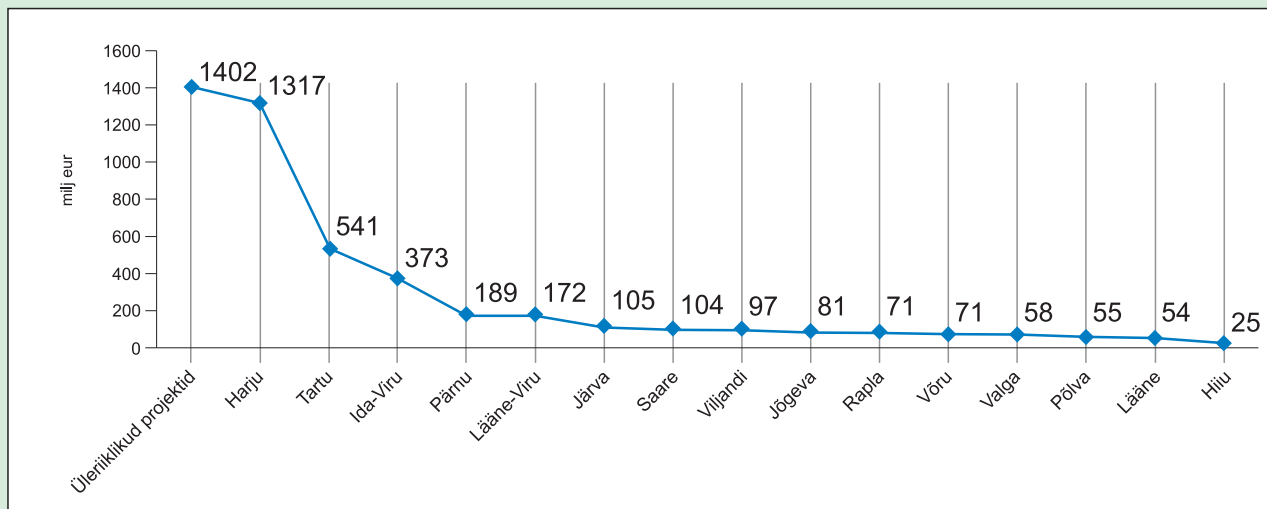
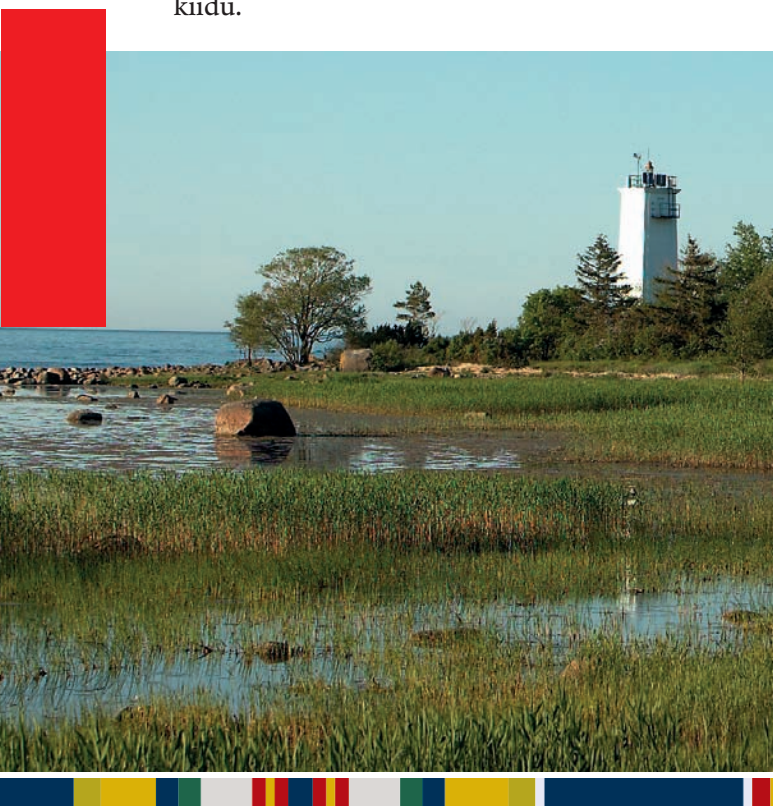
Algselt oli kavandatud elektrituulik rajada Tamsalu valla Kullenga küla maadele, aga kohalike elanike vastuseisu ja Tamsalu valla üldplaneeringu seatud tingimuste tõttu jäi detailplaneering kehtestamata. Uus detailplaneering algatati juba Väike-Maarja valla Aburi küla maadele, kuid vaidlused jätkusid endiselt. Paralleele võib tõmmata ka teistes maakondades tuuleparkide rajamiseks koostatavate detailplaneeringutega, kus osa kohalikest elanikest on tuulikute püstitamisele selgelt vastu. Üldiselt ollakse vastu sellele, et tuulikud rajataks liiga lähedale elamutele ning tuuliku töötamisel tekkiv müra ja varjutus võiksid häirida elanike igapäevast elurütmi. Kuna tuulikute mõju inimeste tervisele on suhteliselt vähe uuritud, siis on tekkinud kartus ka selles osas.

Arendaja ja planeeringu koostamisel osalenud keskkonnaeksperti hinnangul ei kujuta tuuliku rajamine inimeste tervisele mingit ohtu, samuti võib loomastikku ja linnustikku mõjutada üksnes

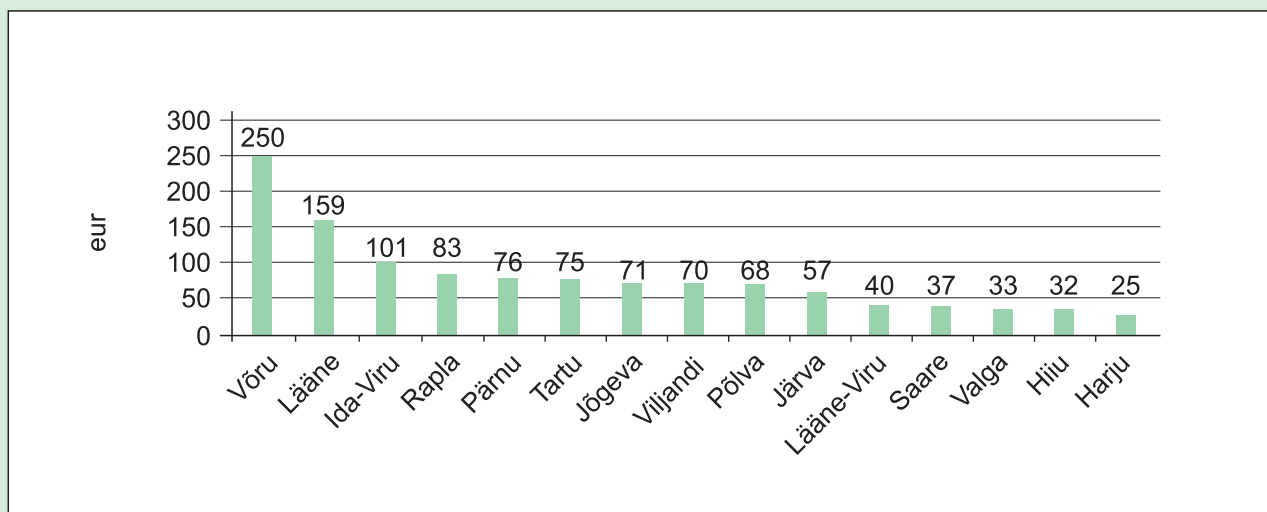

ehitustegevus ning sellega kaasnev häiring. Hili-
sem tuuliku töötamine enam maismaaloomastikku
ei häiri, samuti ei asu tuulik massilisel rändeteel,
millega halva nähtavuse korral võiks tekkida kok-
kupõrkeoht.

Kuna kehtivas maakonnaplaneeringus on ühe
eesmärgina välja toodud tuuleenergeetika laial-
dasemale kasutamisele võtmise eelistamine ning
muid tingimusi maakonnaplaneeringu ja Väike-
Maarja üldplaneeringuga tuulegeneraatorite
rajamise osas seatud ei ole, samuti arvestades pla-
neeringu kohta esitatud vastuväidete oletuslikku
iseloomu, andis maavanem planeeringule heaks-
kiidu.

Tõukefondidest 2004–2012 rahastatud projektide eelarvete kogusumma maakonniti

Regionaalarengutoetused (SiM/EAS) 1 elaniku kohta eurodes 2012. aastal

RAHASTAMINE EUROOPA LIIDU TÕUKE- JA SISERIIKLIKEST REGIONAALARENGU FONDIDEST

2012. aasta on olnud kuues aasta Euroopa Liidu rahastamisperioodi 2007–2013 vahendite kasutamisel. Vaadates vahendite kasutamistatistikat, mis näitab võrreldes eelneva aasta seisuga maakonniti vaid vähest tõusu või isegi mõningast langust, siis on selge, et antud aasta puhul oli tegemist eurovahendite hiliste projektide lõpetamise ja mõnel puhul ka esialgselt kavandatud tegevuste korrigeerimise või ka mitte realiseerimise aastaga.

Oleme aastaraamatus summeerinud kahe eelarveperioodi vahendid, kuna esimene eelarveperiood 2004–2006 oli Eesti jaoks poolik ning meetmete arv ega ka vahendite suurus ei ole järgnenud, 2007–2013 perioodiga võrreldav.

Tõukefondidest vahendite taotlemise ja kasutamise maakondade edetabel peaaegu kattub maakondade reastusega rahvaarvu järgi. Nii Harju- kui ka Tartumaa projektide maht on ligi 40% projektide kogumahust. Kui lisada 30% nn üleriiklike projektide eelarved, siis ülejäänud 13 maakonna projektid hõlmavad 30% tõukefondidega seotud Euroopa Liidu ja siseriiklike vahendeid.

Lääne-Viru maakonna toetatud projektide eelarvete kogumaht perioodil 2007–2013 on siiani 141,3 miljonit eurot ja sellest 101,7 miljonit eurot ehk 72% on Euroopa Liidu toetus. Toetusest omakorda 47,8% on läinud keskkonnainvesteeringute valdkonda, millest omakorda 93% ehk 45,2 miljonit eurot on kasutatud maakonna linnade ning teiste asulate vee- ja kanalisatsioonisüsteemide rajamiseks.

Regionaalarenguprogrammid on valdavalt Siseministeeriumi (SiM) koordineerida ja Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (EAS-i) rakendada. 2012. aastal olid rahaliselt mahult suurimad välisrahastuse toel kohalike avalike teenuste arendamise (KOIT kava) programm 13,5 miljonit eurot, internetiühenduse kättesaadavuse parandamise programm 11,6 miljonit eurot ning linnaliste piirkondade arendamise programm 11,2 miljonit eurot.

Lisaks Euroopa Liidu tõukefondidele on ka mitmeid siseriiklike regionaalarenguprogramme, millest mahukamad olid kergliiklusteede toetuskeem 2,9 miljonit eurot, hasartmängumaksust regionaalsete investeeringutoetuste andmise programm 2,6 miljonit eurot ja kohaliku omaalgatuse programm 1,2 miljonit eurot.

2012. aastal oli Siseministeeriumi regionaalarengutoetuste maht u 75 miljonit eurot, mis on pisut väiksem, kui seda oli 2011. aasta summa. Võrreldes maakondi toetusega 1 elaniku kohta 2012. aastal, siis Lääne-Virumaa on langenud pingerea viimase kolmandiku etteotsa, mis ühelt poolt võib tähendada ka seda, et suuremahulised projektid olid Lääne-Virumaa jaoks juba varasematel aastatel peamiselt teostatud.

Kõige rahamahukamad toetusprojektid meie maakonnas olid 2012. aastal seotud ühendustega: kaks internetiühenduse rajamist (Pada-Uhtna-Ulvi-Rägavere-Pajusti ja Järva-Jaani-Vajangu-Väike-Maarja-Kadila-Pajusti) toetusega 965 000

	Toetus (mln eurot)	Projektide arv	Toetuse keskmine suurus (tuh eurot)
Harju	14,0	221	63,3
Hiiu	0,3	53	5,0
Ida-Viru	15,0	103	145,6
Jõgeva	2,2	96	22,9
Järva	1,7	58	29,3
Lääne	3,8	62	61,3
Lääne-Viru	2,4	86	27,9
Põlva	1,8	87	20,7
Pärnu	6,3	121	52,1
Rapla	2,9	100	29,0
Saare	1,2	77	15,6
Tartu	11,0	133	82,7
Valga	1,0	62	16,1
Viljandi	3,3	125	26,4
Võru	8,4	112	75,0

Allikad: Euroopa Liidu tõukefondide (www.struktuurfondid.ee), Siseministeeriumi (www.siseministeerium.ee) 2012. aasta regionaalarengutoetuse ja EAS-i (www.eas.ee) toetatud projektide andmebaasid

Tabel 11. Regionaalarenguprogrammide toetused (SiM/EAS) 2012. aastal maakonniti

eurot ning kolm kergliiklusteed Kadrina–Hulja, Vinni–Pajusti–Kakumäe ning Viru–Nigula–Vasta kogutoetusega u 750 000 eurot.

Märkimisväärne on ka Kesk-Läänemere programmi saarte ja saarestike allprogrammi toetus 359 000 euro ulatuses Vihula vallavalitsusele vabatahtliku merepääste arendamiseks koostöös Soome vabatahtlike merepäästjatega

2012. aastal said 29 maakonna ettevõtet EAS-ilt toetust 417 000 euro ulatuses. Suurima toetuse pälvijad olid AS Rakvere Lihakombinaat 157 000 ja OÜ Palmse Metall 76 000-eurose toetusega ekspordiplaanide väljatöötamiseks.

LÄÄNE-VIRU MAAVALITSUSE MENETLETUD REGIONAALARENGU MEETMED

*Moonika Aruvainu,
arendusspetsialist*

Kaire Kullik, peaspetsialist

*Mati Jõgi, arengu- ja
planeeringuosakonna juhataja*

Euroopa Liidu „Maaelu arengukava 2007–2013” meede 1.1 „Koolitus- ja teavitustegevus”

Toetatavad koolitus- ja teavitustegevused on:

- mitmepäevase koolitustegevuse, sh õppe-reisi korraldamine ja koolitusel osalemine;
- ühepäevase teavitustegevuse, sh ekskursiooni korraldamine ja infopäeval osalemine;
- konverentsi korraldamine ja konverentsil osalemine;
- juhendaja teenuse ostmine;
- kutse andmine;
- väljaande, sh käsikirja ettevalmistamine, koostamine, täiendamine, kujundamine, paljundamine, trükkimine ja ostmine;
- koolitusprogrammi ja õppekava väljatöötamine.

Toetust võib taotleda täiskasvanute koolitusasutus „Täiskasvanute koolituse seaduse” § 2 tähenduses. Taotlusi menetleb ja lõpliku rahastamisotsuse teeb PRIA, kuid taotlusi hindab ja moodustab pingerea taotluste rahastamiseks maa- ja metsanduse arengukava komisjon.

Lääne-Virumaalt esitati PRIA-le 20 taotlust taotlussummas 26 294.64 eurot, maakondliku vooru võimaliku toetuse maht oli aga 22 370 eurot. Komisjon hindas projekte ja moodustas pingerea, mille maavanem oma korraldusega ka kinnitas.

ARENGU- JA PLANBERINGU-
OSAKOND

Tapa Mill

Porkuni järv Tamsalu vallas

Taotleja	Tegevus	Toetus eurodes
1. Jõgeva Sordiaretuse Instituut	Infopäeva „Teravilja-, rapsi- ja hernekasvatuse põl- lupäev” korraldamine	957
2. Lääne-Viru Maanaiste Liit	Õppereisi „Maitsete otsingul Lätis ja Leedus” koos infotundidega korraldamine	6920
3. Lääne-Viru Maanaiste Liit	Infopäeva „Karulauk meie toidulaual” korralda- mine	136
4. MTÜ Virumaa Põllumeeste Liit	Koolituse „Majandamine elektriturul ja tööohu- tuse korraldamine ettevõttes” korraldamine	4060
5. MTÜ Virumaa Põllumeeste Liit	Koolituse „Taimekaitsekoolitus põllumeestele” korraldamine	1740
6. MTÜ Virumaa Põllumeeste Liit	Koolituse „Piimakarjakasvatus Lääne-Virumaal” korraldamine	3480
7. MTÜ Virumaa Põllumeeste Liit	Koolituse „Töötervishoiu ja tööohutuse korralda- mine ettevõttes” korraldamine	2600
8. Räpina Aianduskool	Viljapuude ja marjapõõsaste lõikamise ja vilja- puude pookimise koolituse korraldamine	1530
9. Eesti Maaülikool	Infopäeva „Lüpsikarja sigivus, selle kontroll ja ana- lüüs” korraldamine	947
	Toetust kokku:	22 370

Allikas: PRIA andmebaasi andmed ning Lääne-Viru Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakond

Tabel 12. Meetmes „Koolitus- ja teavitustegevus” toetust saanud taotlejad

Hajaasustuse veeprogramm (siseriiklik regionaalprogramm)

Hajaasustuse veeprogramm rakendus 2008. aastal tervikuna kogu Eesti territooriumil.

Programmi raames toetati järgmisi hoonete-
välise joogivee kättesaadavust tagavate rajatiste
rajamisega seotud tegevusi hajaasustusega piirkon-
dades:

- kaevude (puur- ja salvkaevude) ehitamine ja puhastamine, kaevumajade ehitamine;
- olemasolevatest või uutest kaevudest joogi-
veetorustiku ehitamine ja selle ühendamine
hoonesisese veesüsteemiga;
- kaevude varustamine vee pumpamiseks ja
puhastamiseks vajalike tehniliste seadmete
ja tarvikutega, sealhulgas selleks vajalike
elektritööde teostamine;
- rajatud hoonetevälise veesüsteemide teos-
tusmöödistamine;
- vanade puurkaevude tamponeerimine;
- vee kvaliteedi analüüs.

Programmi raames said taotlejaks olla:

- füüsilised isikud;
- mittetulundusühingud ja sihtasutused
(mille põhikirjaliste tegevuste hulka kuulub
oma liikmete või elanike joogiveega varusta-
mise tagamine või kes täidavad korteri- või
veeühistu ülesandeid).

Maavalitsus korraldas programmi iga-aas-
tase väljakuulutamise, jagas programmi riiklikud
vahendid omavalitsuste vahel, informeeris, nõus-
tas maakonna tasandil ja tegi järelevalvet kohaliku
omavalitsuse tegevuse üle antud programmi raa-
mes.

2012. aastal toimus uute taotluste vastuvõtt ja

Hajaasustuse veeprogrammi toel rajatud kaev Vihula vallas

rahastamine ainult Rägavere vallas, mis tähendas kolme taotlust toetussumмага 2706.71 eurot, millele lisandus taotlejate enda panus vähemalt 1/3 osas taotluste kogumaksumusest.

Sisuliselt oli 2011 programmi rahastamise viimane aasta, 2012. aastal said toetust vaid need taotlejad, kes eelnevatel aastatel taotluste rohkuse ja vahendite vähesuse tõttu rahastusest ilma jäid. Samas oli 2012 varasematel aastatel rahastuse saanud projektide lõpetamise aasta.

Siinjuures saabki esitada juba sisuliselt lõpliku ülevaate (vt tabel 13) projekti tegevustest ja tulemustest perioodil 2008–2012. Programmi viie

aasta jooksul rajati ja uuendati 305 majapidamises 247 kaevu, sh 10 salvkaevu, paigaldati üle 190 veetõste- ja puhastusseadme, pandi maasse ligi 4,3 kilomeetrit veetorustikku. Maakonna 13 omavalitsuse 1050 inimesel on joogivee kättesaadavus ja kvaliteet oluliselt paranenud.

Programm dokumendi kohaselt tuleb maavalitsusel teostada järelevalvet programmi tegevuste üle kohalike omavalitsuste tasandil. 2012. aastal tehti järelevalvet viies kohalikus omavalitsuses (Kadrina, Sõmeru, Laekvere, Rakvere, Tamsalu vallas).

Maakondliku arendustegevuse programm

Programmi eesmärk:

- Programm on ellu kutsutud maavaneemale Vabariigi Valitsuse seadusega pandud kohustuse – hoolitseda maakonna tervikliku ja tasakaalustatud arengu eest – täitmiseks.
- Programmi eesmärk on toetada ja rahastada projekte maakonna sotsiaalmajanduslikku arengut takistavate kitsaskohtade lahendamiseks, regionaalarengu stimuleerimiseks ja maakonna arengueelduste tugevdamiseks ning paremaks kasutamiseks.
- Programmi vahendite kasutamisel keskendutakse maakonna paremale turundamisele, maakonna arengu kavandamiseks vajalike uuringute ja analüüside ning strateegiate väljatöötamisele, maakondlike koostöövõrgustike edendamisele.

2012. aastal toetati maakondliku arendustegevuse programmist maakonna ettevõtluse arengut – alates 2011. aasta kevadest on maakonna

Jrk nr	Omavalitsuse nimi	Vastu võetud taotlusi	Vastu võetud taotlusi, kogusumma	Rahuldatud taotlusi	Rahuldatud taotlusi, toetused kogusummas	Lõpetatud projektide arv seisuga 31.12.2012	Toetus lõpetatud projektide puhul	Keskmine toetus ühe lõpetatud projekti kohta
1	Rakke v	40	94 645.58	29	63 367.50	29	63 251.71	2181.09
2	Rägavere v	37	66 849.55	26	43 442.62	24	38 877.93	1619.91
3	Sõmeru v	17	48 770.51	16	46 203.85	16	45 605.61	2850.35
4	Vihula v	50	238 267.65	30	124 947.13	26	92 832.51	3570.48
5	Viru-Nigula v	20	62 607.89	14	39 209.35	13	35 743.71	2749.52
6	Haljala v	37	72 308.50	29	53 055.25	29	51 857.45	1788.19
7	Kadrina v	23	37 051.38	20	31 669.09	19	28 378.70	1493.62
8	Laekvere v	35	71 061.87	33	67 189.66	33	65 648.40	1989.35
9	Rakvere v	22	74 631.41	21	66 363.31	20	56 662.09	2833.10
10	Tamsalu v	21	49 828.51	21	47 618.00	19	44 264.06	2329.69
11	Tapa v	22	48 296.63	17	43 578.28	15	40 357.12	2690.47
12	Vinni v	14	36 033.13	14	36 033.13	13	32 875.90	2528.92
13	Väike-Maarja v	14	29 600.17	7	13 165.99	7	13 105.98	1872.28
	Maakond	352	929 952.78	277	675 843.16	263	609 461.17	2317.34

Tabel 13. Hajaasustuse veeprogrammi perioodi 2008–2012 taotluste andmed omavalitsuste lõikes (summad eurodes)

ettevõtted olnud esindatud Tallinna Lennujaamas asuval Eesti Ekspokeskuse väljapanekul, kus on üleval maakonna ettevõtteid ja ettevõtluskeskkonda tutvustav esitlus ja voldikud. Ettevõtete toetamist Eesti Ekspokeskuse näitusel jätkati ka 2012. aastal, mil esindatud olid HAKA Plast OÜ, Lajos AS, AS Kunda Nordic Tsement, Palmse mõis ja Rakvere linnus.

Toetati koostöövõrgustiku TriK uuringu I etappi – koostati uuring, mille eesmärk on hinnata kauba- ja reisijate liikluse potentsiaali Kotka, Kroonlinna ja Kunda (sadama) ühendussuundadel, võimalusi ja vajadusi kauba- ja reisijateveo intensiivistamiseks.

2012. aastal toimus maavalituse eestvedamisel maakonna arendustöötajate, ettevõtjate ning kutse- ja kõrgkoolide esindajate õppereis Rootsi Jönköpingisse. Õppereisi eesmärk oli teadmiste ja kogemuste vahetamine, ettevõtluskeskkonna arendamine ning ettevõtlusalase koostöö tugevdamine sõpruspiirkondade vahel.

Toetati ettevõtlikkuse ja ettevõtluse arendamist noorte seas – käivitati programm „Ettevõtlik haridus”.

Endiselt oli suur osakaal ka turismivaldkonna projektidel – toetati osalemist turismimesil Tourest (2013. aasta messipinna rendiga), toodeti maakonna turismialane üldrükk ja kordustrükk Lääne-Viru maakonna vaatamisväärsuste kaardist. Valmisid 12 maakonda tutvustavat reklaamiklippi järgmistel teemadel: looduspuhkus, looduspuhkus perega, mõisapuhkus, aktiivne puhkus perega, noortepuhkus, kultuuripuhkus, seenioride puhkus ning seminaride korraldamise võimalused.

Jätakuvalt on maakondliku arendustegevuse programmist toetatud ka heakorralaste

Projekt	Summa (eurodes)
Lääne-Viru maakonna siseturismi kvaliteedi tõstmine	9137.60
Lääne-Virumaa välisturundusprojekt	2952.89
Lääne-Viru maakonna arendustöötajate, omavalitsusjuhtide ja partnerite 2 õppereisi naabermaakondadesse Jõgeva- ja Pärnumaale	399
Ettevõtluskeskkonna tutvustamine	2707.46
Programm „Ettevõtlik haridus” 2012 (üritused noortele)	570.25
Konkursi „Kaunis Eesti kodu” läbiviimine	1405
Lääne-Viru maakonna omavalitsusjuhtide ja arendustöötajate koolitus „Arenge kavandamine”	1000
Objektid investorile	960
Maakondlik kodanikeühenduste seminar	217
Lääne-Viru maakonna osalemine SA Põhja-Eesti Turismi turismiturundusprojektis	1278
Koostöövõrgustiku TriK uuringu I etapp	1600
Ettevõtlikud sõpruspiirkonnad	1717.80
Priit Pärna 1. animafilmifestivali korraldamine	500
SA Põhja-Eesti Turismile tegevustoetus	2235
Kokku	26 680

Allikas: Lääne-Viru Maavalituse arengu- ja planeeringuosakond

Tabel 14. Maakondliku arendustegevuse programmi raames toetatud projektid

Lääne-Virumaa messipind rahvusvahelisel turismimesil Tourest 2012

konkursside „Kaunis Eesti kodu” ja „Ilus küla” korraldamist Lääne-Virumaal.

Kohaliku omaalgatuse programm

Kohaliku omaalgatuse programmi eesmärk on kohalik areng ja piirkondade konkurentsivõime kasv kohalike elanike initsiatiivi, kogukonna kaasamise ja koostöö tugevdamise abil.

Taotlusi programmi vahenditest toetuste saamiseks võivad esitada avalikes huvides tegutsevad seltsingud (v. a linnapiirkondades), mittetulundusühingud ja sihtasutused, mis pole asutatud kohaliku omavalitsuse või riigi osalusel ning milles ei osale liikmena kohalik omavalitsus või riik.

Toetatakse järgmisi valdkondi:

1. Kogukonnaliikmete koolitamine ja kohaliku arengu kavandamine.
2. Kohaliku ajaloopärandi ja traditsioonide väärtustamine.
3. Kohaliku elukeskkonna parandamine.

Toetuse suurus oli 2012. aastal kuni 1600 eurot.

I ja II voor kokku				
KOV	Registreeritud taotluste arv	Maht	Toetatud taotluste arv	Maht
Haljala vald	6	7491.20	4	5271.20
Kadrina vald	10	12 737.28	5	5266.80
Kunda linn	0	0.00	0	0.00
Laekvere vald	6	8087.29	4	5490.35
Rakke vald	5	6336.40	4	5097.40
Rakvere linn	18	28 329.01	7	9944.03
Rakvere vald	3	4097	3	2998
Rägavere vald	10	14 305.03	3	3609.03
Sõmeru vald	2	1778	1	518
Tamsalu vald	12	14 643.20	5	4800.70
Tapa vald	4	5259	3	3819
Vihula vald	10	12 965.27	10	11 345.27
Vinni vald	14	16 936.50	4	4237
Viru-Nigula vald	8	11 493	5	6627
Väike-Maarja vald	14	19 780.00	11	16 859.00
Maakondlik	5	6461.11	3	3950.11
KOKKU	127	170 699	72	89 832.90

Allikas: Lääne-Viru Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakond

Tabel 15. Kohaliku omaalgatuse programmi 2012. a registreeritud ja toetatud projektid omavalitsuste lõikes

TURISM

Kaire Kullik,

arengu- ja planeeringuosakonna peaspetsialist

Arengu- ja planeeringuosakonna peaspetsialisti üks ülesandeid on maakonna turismivaldkonna koordineerimine. Maakonna turismivaldkonna edendamine toimub koostöös MTÜ-ga Lääne-Viru Turism ja SA-ga Põhja-Eesti Turism.

Olulised informatsiooni

kogujad ning vahetud suhtlejad turistidega on turismiettevõtjad ja turismiinfopunktid.

2012. aastal külastas maakonna ametlikke turismiinfopunkte statistika järgi kokku 22 117 inimest. Välis turistidest külastavad turismiinfopunkte kõige rohkem soomlased, sakslased ja venelased.

Lahemaa teabepunkt 2011. aastast enam päritoluriikide lõikes statistikat ei kogu.

Tabelis 18 on välja toodud külastajate elukohariigid külastatavuse sageduse põhjal. Riike, mille esindajad maakonna turismiinfopunkte külastavad, on veelgi.

Riikliku statistikaameti andmebaasi järgi tekib suvekuudel, mil turismihooaeg on võrreldes talvise madalhooajaga kõrgpunktis, majutuskohtasid juurde ligikaudu 35,7%. Põhjus seisneb selles, et talvisel hooajal osa majutusasutusi turiste ei teeninda. Seetõttu on suvekuudel ka rohkem voodikohtasid ja tube pakkuda. Ööpäevane keskmine maksumus on võrreldes madalhooajaga väiksem. See tuleneb sellest, et suvel pakutakse lisaks

	Üritus	Sisu
17.–19. veebruar	Turismimesse „Tourest 2012” Tallinnas	Lääne-Viru maakonna stendi suurus oli 67 m ² . Maakonna turismivaldkonda esindasid 9 ettevõtet/organisatsiooni (Eesti Ööjooks, Rakvere linn, Sagadi mõis, Vihula mõis, Kunda linn, Pandivere Paetee, Viru Folk, Avinurme Puiduait, Rakvere Teater), kellele lisandusid koostöövõrgustiku Ehedad Elamused Lahemaal esindajad
Kogu aasta	Turismialased välis turundusklippid	Koostöös MTÜ-ga Lääne-Viru Turism ja OÜ-ga Saundland maakonna turismialaste välis turundusklippide tootmine
18.–22. aprill	Lääne-Viru maakonna esitlus Hollandis	MTÜ Lääne-Viru Turism projekti raames esitles maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonna peaspetsialist Kaire Kullik maakonda
2012. a teine pool	Riikliku turismiarenduskava ettevalmistamine EAS-i ja SA-ga Põhja-Eesti Turism	Osalemine riikliku turismiarenduskava ettevalmistamise etappidel
Oktoober 2012 – mai 2013	Pandivere piirkonna giidide atesteerimine	Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonna peaspetsialist Kaire Kullik osales Pandivere piirkonna giidide atesteerimisel atestatsioonikomisjoni liikmena
8. november	SA Põhja-Eesti Turism koolitus visitestonia.com’ist ja kodulehe turundusest	Koostöös SA-ga Põhja-Eesti Turism Lääne-Viru ettevõtjatele suunatud koolituse korraldamine Eesti ametliku turismiinfo veebilehe visitestonia.com ja kodulehe turunduse teemadel

Allikas: Lääne-Viru Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakond

Tabel 16. Olulisemad turismivaldkonna tegemised 2012. aastal

kallimatele majutuspaikadele ka odavamaid, mis talvel valikus ei ole.

Tabelist 19 on näha, et Lääne-Viru maakonnas majutub välis turistidest kõige rohkem soomlasi ja sakslasi. Võrreldes 2010. aastaga, oli 2011. aastal

majutatud turiste kokku 7,4% rohkem ning võrreldes 2011. aastaga on 2012. aastal majutatud turistide arv kasvanud 2,23%. 2012. aastal on kasv küll väiksem olnud, kuid siiski jätkub. Kõigist majutatud turistidest moodustasid 2012. aastal eestlased

	Jaan	Veebr	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dets
Majutuskohad	42	42	43	45	54	61	64	64	54	45	44	42
Toad	667	670	680	713	851	952	947	938	843	722	708	695
Voodikohad	1593	1603	1630	1714	2145	2427	2475	2479	2172	1761	1654	1617
Tubade täitumus, %	29	23	31	27	29	35	42	37	31	33	31	31
Voodikohtade täitumus, %	20	17	24	20	24	28	34	34	20	23	23	24
Ööpäeva keskmine maksumus, eurot	27	27	26	35	27	24	22	21	29	30	28	30

Allikas: Eesti Statistikaameti andmebaas, www.stat.ee

Tabel 17. Majutamine Lääne-Virumaal aastal 2012

Essu mõis Haljala vallas

	Rakvere turismi- info- keskus	Lahe- maa teabe- punkt	Kunda turismi- info- punkt	Väike- Maarja turismi- infopunkt
Eesti	1459		141	242
Soome	410		30	6
Saksamaa	233		32	7
Venemaa	265		42	1
Läti	58		26	3
USA	55			
Prantsusmaa	42		3	
Itaalia	23			
Hispaania	22			6
Leedu	16			
Rootsi	37			6
Taani	12			
Inglismaa	28			2
Holland	6		1	2
Poola	7			
Austraalia	4			
Šveits				2
Tšehhi			24	
Iirimaa				1
Austria				2
Kokku külastas	2801	18 737	299	280

Allikas: turismiinfopunktide töötajate kogutud statistika

Tabel 18. Ametlike turismiinfopunktide statistika

70,2%, soomlased 12,5%, sakslased 5,5% ja venelased 4,1%. Ülejäänud välituristid moodustasid väiksema osa kõigist majutatud turistidest.

Võrreldes naabermaakondade ja Tallinnaga, on näha, et Lääne-Viru maakonnas ööbitakse enim seoses puhkuse- ja tööreisidega.

Lisaks turismipunktide külastustele annavad informatsiooni maakonna suuremate vaatamisväärsuste külastatavused. Siinkohal on välja toodud ainult mõningad näited.

Rakveres on head näited Aqva Hotel & Spa ning Rakvere linnus.

Aqva Hotel & Spa hotellis oli 2012. aastal ööbimisi 39 181, millest 50% moodustasid eestlased, 30% soomlased, 12% venelased. Lisaks toome välja ka norralaste ööbimised, mis arvuliselt oli 493, moodustades ööbijate koguarvust küll vaid 1,26%, kuid Norra turiste on Eestisse küllaltki keeruline saada. Eksootilisematest riikidest ööbis Aqvas 5 inimest Lõuna-Aafrikast, 2 Senegalist, 1 Mehhikost, aga ka külalised Fääri saartelt, Tšiili ja Brasiiliast. Saabujaid oli aastas 24 829, neist eestlasi 15 717, soomlasi 5387, venelasi 2225.

2013. aasta mais avas Aqva Hotel & Spa aga hotelli ja konverentsi osas suure juurdehitise, mis kõigi eelduste kohaselt toob Rakverre veel hulganisti turiste nii puhkuse- kui ka tööreisidele.

Rakvere linnust külastas 2012. aastal 92 000 inimest, kellest 40% olid eestlased ja 60% välismaalased. Välismaalastest olid suurem osa venelased, ingliskeelsed grupid ja soomlased. 2012. aastal valmis SA Virumaa Muuseumide 10. aastapäevaks Rakvere linnuse suur renoveerimisprojekt, mille eesmärk oli linnuse atraktiivsuse tõstmine ja aasta läbi avatud olemine.

Mõisatest on näitena välja toodud Lahemaa

	Kokku	Eesti	Soome	Saksamaa	Venemaa	Läti	Rootsi	Prantsusmaa	Holland
2010	84 215	60 975	11 132	3779	1817	1193	684	377	233
2011	90 987	65 799	11 975	4589	2636	1166	729	350	409
2012	93 062	65 298	11 637	5114	3844	2049	623	284	414

Allikas: Eesti Statistikaameti andmebaas, www.stat.ee

Tabel 19. Majutatud elukohariigi järgi Lääne-Virumaal 2010, 2011, 2012

	Kokku	Puhkusereis	Tööreis	Osavõtt konverentsist, koolitusest	Muu reis
Tallinn	1 516 919	1 121 825	378 136	44 674	16 958
Ida-Viru maakond	153 870	62 472	51 885	4579	39 513
Järva maakond	11 246	5340	5301	552	605
Lääne-Viru maakond	93 062	55 867	25 044	5636	12 151
Rapla maakond	14 112	4108	4569	539	5435

Allikas: Eesti Statistikaameti andmebaas, www.stat.ee

Tabel 20. Ööbimised reisi eesmärgi järgi 2012. aastal

piirkonnast Sagadi mõis ja maakonna lääneosast Jäneda mõis.

Sagadi mõisakompleksi (hotell, metsamuuseum, looduskool, koolitused) külastas 2012. aastal kokku ligi 45 000 inimest, kellest 28 600 olid muuseumikülastajad (u 40% välismaalased), 8641 majutuskliendid (4642 välismaalased), 7237 olid loodusharidusprogrammides osalenud õpilased ning üle 500 täiskasvanu osales koolitustel. Välismaalastest ööbis hotellis kõige enam soomlasi (1742) ja sakslasi (1261).

2012. aasta septembris valmis Sagadi mõisa

looduskooli põhjalik renoveerimisprojekt. Looduskooli ruumidesse mahub nüüd korraga kuni 40 õpilast ning ümbritsevad ruumid pakuvad võimalusi nii rühmatöödeks kui ka näiteks looduskunstikursusteks.

Jäneda mõisas oli ööbijaid hinnanguliselt 9000, kellest üle 80% olid eestlased. Välismaalastest ööbis Jäneda mõisas kõige enam soomlasi, lätlasi ja venelasi. Jäneda mõis on tuntud oma aia- ja lillepäevade poolest, mis igal aastal mai lõpus aset leiavad. Samuti on mõisale kuulsust toonud Musta Täku Talli simmanid. Jäneda mõis pakub lisaks

Aqva Hotel & Spale ja Vihula mõisa ökospaale lõõgastuskeskuse teenuseid.

Lääne-Virumaa lõunaosast on näitena toodud Kiltsi loss ja Porkuni Paemuuseum.

2012. aastal külastas Kiltsi lossi 899 inimest, kellest 35 olid välismaalased. Kiltsi loss on ajalooliselt oluline seal 19. sajandil elanud baltisaksa päritolu Vene meresõitja Adam Johann von Krusensterni tõttu.

2012. aastal külastas Porkuni Paemuuseumit 3600 inimest, kelle hulgas oli välismaalasi 10,5%. Rahvuseliselt olid külastajateks nii inglased, sakslased kui ka venelased.

Kui Kiltsi mõisaga tutvujad on peamiselt vene päritolu, siis sakslased on käinud tutvumas baltisakslaste pärandiga. See on vaid väike osa Lääne-Virumaa olulistest vaatamisväärsustest ja atraktsioonidest. Maakonnas on palju põnevat, mida vaadata ja teha.

Lontova seikluspark Kundas

Porkuni Paemuuseum Tamsalu vallas

Tapa bussijaam

ÜHISTRANSPOORT

Martin Keskküla,

maavalitsuse ühistranspordi vanemspetsialist

2012. aastal eraldati Lääne-Viru Maavalitsusele ühistranspordi sihtotstarbelist toetust 1 506 000 eurot. Liinimaht avaliku teenindamise lepingute alusel oli 2012. aastal ligikaudu 2,43 miljonit liinikilomeetrit. Avaliku teenindamise lepingute alusel

teenindas maakonnaliine kokku neli vedajat: OÜ Kiiker, OÜ M.K.Reis-X, AS GoBus ja AS Järve Bussipark.

Lääne-Viru Maavalitsus oli kehtestanud 2012. aastal maakonnaliinidel järgmised piletitariifid:

- Avaliku teenindamise lepinguga seotud vedajate maakonnaliinide liinikilomeetri kõrgeim tariif on 5,56 eurosent, mis kehtib kuni 20 kilomeetri sõidu kaugusele. Alates sõidukaugusest 21 kilomeetrit on liinikilomeetri kõrgeim tariif 4,73 eurosent. Pileti miinimumhind maakonnaliinidel, välja arvatud maakonna linnaliinidel (liinid 1, 2, 3, 5), oli 0.65 eurot ja tariifide alusel arvestatud kõrgeim sõidupileti hind oli 2.56 eurot.
- Rakvere linna ja lähiümbruse maakonnaliinidel nr 1, 2, 3 ja 5 on eelnevalt ostetud sõidutalongi hind 0.60 eurot ning autobussist ostetud bussipileti (või sõidutalongi) hind 0.65 eurot.

Kuupileti hind on 16 eurot, õpilastele 8 eurot.

Kohalikud autobussiliinid

Kohalikke autobussivedusid maakonnaliinidel teostati 2012. aastal 2 428 344 liinikilomeetri ulatuses, mida on u 30 000 km vähem kui 2011. aastal. Liinikilomeetri keskmine maksumus avaliku teenindamise alusel sõitvatel liinidel oli vedajate andmetel 1.06 eurot liinikilomeetri kohta.

2012. aastal oli Lääne-Virumaal käigus 61 maakonnaliini. Maakonna suurima teenindusmahuga bussiettevõtteks, veomaht ligi 74%, oli AS GoBus, teenindades avaliku teenindamise lepingu alusel kokku 45 maakonnaliini. Maakonnas registreeritud suurim bussiettevõtte busside arvu alusel oli OÜ M.K.Reis-X.

Nr	Liinipidaja	Liinide arv 2012	Sõidetud liinikilomeetreid 2011. a (tuh km)	Sõidetud liinikilomeetreid 2012. a (tuh km)	Veetud reisijaid 2011. a (tuh)	Veetud reisijaid 2012. a (tuh)
1	Kiiker OÜ	7	180,3	180,2	76,3	80,7
2	Järve Bussipark AS	7	276	255,6	50,9	46,3
3	GoBus AS	45	1793,7	1788,7	1024,6	982,9
4	M.K.Reis-X OÜ	4	208,8	203,8	294,5	281,9
Kokku		63*	2458,8	2428,3	1446,3	1391,8

* Osa liine teenindas mitu vedajat.

Allikas: Lääne-Viru Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakond

Tabel 21. Avaliku teenindamise lepinguga vedajad maakonnas 2012. aastal

ATL lepinguga vedaja	Liinimaht (tuh km)	Liinimaht maakonnaliinide liinimahust	Sõitjad (tuh)	Sõitjate osakaal maa- konnaliinide reisijate arvust
Kiiker OÜ	180,2	7,42%	80,7	5,8%
Järve Bussipark AS	255,6	10,53%	46,3	3,33%
GoBus AS	1788,7	73,66%	982,9	70,62%
M.K.Reis-X OÜ	203,8	8,39%	281,9	20,25%
Kokku	2428,3	100%	1391,8	100%

Allikas: Lääne-Viru Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakond

Tabel 22. Avaliku teenindamise lepinguga vedajate liinimaht ja reisijate osakaal maakonnaliinidel 2012

Jaama nimi	2012			2011 kokku
	KOKKU	Peale	Maha	
Jäneda	9047	4215	4832	7968
Lehtse	13 743	7167	6576	13 615
Tapa	154 551	75 951	78 600	140 513
Tamsalu	53 641	26 936	26 705	50 670
Kiltsi	9119	4645	4474	9160
Rakke	18 203	9752	8451	18 486
Kadrina	12 886	6462	6424	12 166
Rakvere	27 678	12 923	14 755	27 560
Kabala	1444	782	662	1548
Kokku	300 312	148 833	151 479	281 686

Allikas: Edelaraudtee AS

Tabel 23. Rongikasutajad Lääne-Virumaal 2012 AS Edelaraudtee liinidel

Reisijate vedu raudteel

Võrreldes 2012. aastaga, on reisijate arv kasvanud alla 7%.

Reisijate arv kasvas kõige rohkem Tapa ja Järeda jaamas. Kõige suurem vähenemine toimus Kabala jaamas.

Järelevalve

Lääne-Viru Maavalitsuses töötab kaks ühistranspordi inspektorit, kelle peamised tööülesanded on järelevalve teostamine, reisijate loendamine ning ühistranspordialase info kogumine maakonnas.

Kontrollitud liine	1762
Avastatud rikkumisi	158
Alustatud väärteomenetlusi	75
Kirjalikke hoiatusi	83
Avastatud rikkumisi bussijuhtide poolt	3
Menetluses rikkumisi	23

Allikas: Lääne-Viru Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakond

Tabel 24. Järelevalve numbrites jaanuar-detsember 2012. a

Koeravere bussipeatus Vinni vallas

Paljude maatoimingute puhul on vaja alustada maamõõduteenuse tellimisest. Avanduse mõis Väike-Maarja vallas

MAATOIMINGUD

Sirje Kurik,

maatoimingute talituse juhataja

Maareformi käigus on Lääne-Viru maakonna territooriumist 2012. aasta lõpuks maakatastrisse kantud 94%, st 340 538 ha, meie omavalitsustest on see protsent suurim Laekverel, järgnevad Rakvere vald ja Haljala vald. Ka 2012. aastal kanti maakatastrisse

sarnaselt eelmiste aastatega u 1% registreeritud maast, kokku on maaomandi tekkimise eesmärgil katastriüksusi moodustatud nii möödustamise teel kui ka olemasoleva plaanimaterjali alusel 42 167.

2012. aastal olid maatoimingute talitusel maareformi elluviimisel peamiseks tegevusteks kohalike teede aluse ja neid teenindava maa munitsipaalomandisse andmine (178 otsust), maa erastamise korraldamine (77 lepingut) ja vaba põllumajandusmaa kasutusvaldusse andmine (44 lepingut). Vaid mõnel juhul toimus maa riigi omandisse jätmist ja selle hoonestusõigusega koormamise korraldamist hoonete omanike kasuks ja iseseisva kinnistuna väärtust mitte omava maa ehk nn ribade erastamise korraldamist.

Järelevalvet teostati kohalike omavalitsuste otsuste üle õigusvastaselt võõrandatud maa tagastamise kohta seitsmel korral. Järelevalve käigus puudusi ei leitud.

Seoses kasutusvalduse tasu maksmise kohustuse tekkimisega viie aasta möödumisel kasutusvalduse seadmisest teavitasime 142 kinnistu

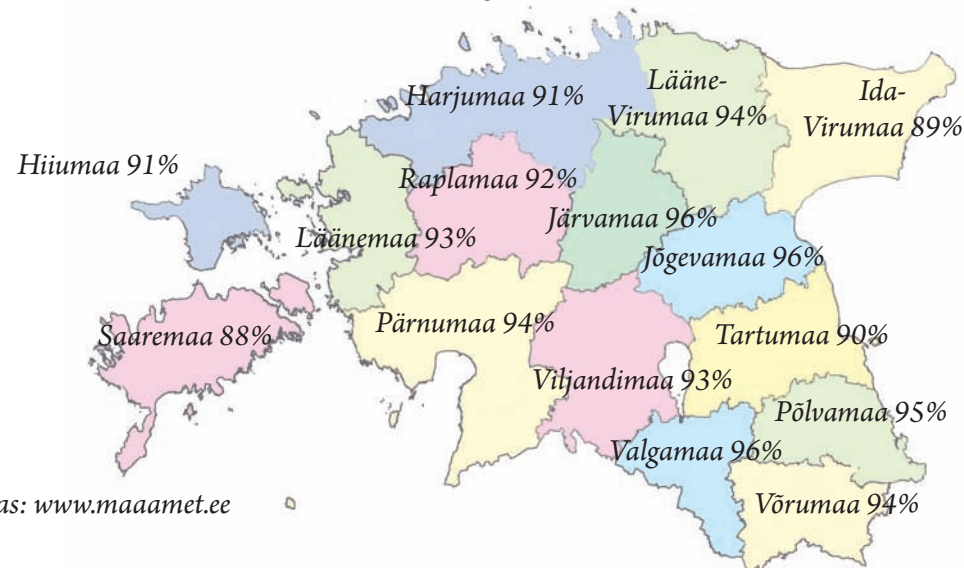
kasutusvaldajat selle tasu täpsest suurusest ja maksmise korrast. Maakonnas on aasta lõpuks kehtivaid kasutusvalduse lepinguid 627.

Alates 2009. aasta märtsikuust on olnud võimalik kasutusvalduses olevaid riigimaid omandada. 2012. aasta lõpuks on põllumajandustootjad seda võimalust kasutanud 54 korral, neist pooled lepingud sõlmiti 2012. aastal.

Jätakuvalt riigi omandis oleva maa ajutisel valitsemisel on tulnud menetleda maa ajutise kasutamise taotlusi nii põllumassiividele, mille kohta on andmed kantud põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse, kui ka keskkonnaregistrisse kantud poollooduslikele kooslustele (27 lepingut),

nõusolekute taotlusi tehnovõrkude ja -rajatiste paigaldamiseks (106 korraldust) ning sotsiaalkultuuriliste objektide rajamiseks ja ühekordsete ürituste korraldamiseks (13 korraldust).

Maa erastamisel Eesti Vabariigi kasuks hüpoteekidega koormatud kinnistuid ja vastavaid lepinguid oli hüpoteegipidajal seisuga 31.12.2012 hallata kokku 2097, 2012. aastal sõlmiti 7 uut maa järelmaksuga erastamise lepingut. Võrreldes 2011. aastaga vähenes hüpoteekidega koormatud kinnistute üldarv 23 võrra. Järeelmaksudena peab riigile laekuma 13,15 miljonit eurot. Maksetähtajaks tasumata summa oli 31.12.2012 seisuga 497 000 eurot.

Allikas: www.maaamet.ee

Riigi Maa-ameti maakatastris registreeritud maa osatähtsus maakondade lõikes seisuga 31.12.2012

Maa-amet

Katastri andmetöölusbüroo

Maakond / omavalitsus	Haldus- üksuse pind- ala kokku	Katastris regist- reeritud arv	Katastris registreeritud pindala	%	sh riigi omandisse jäetud maa	munitsipaal- omandisse antud maa	ostuees- õigusega erastatav maa	enam- paku- misega erastatav maa	vaba põllumaj- maa erast.	vaba metsa- maa erast.	tagastatud maa	Katastris registree- rimata maa
L-Virumaa	362 779,7	42 167	340 538,5	93,9%	118 258,0	2368,4	73 274,0	6206,1	20 447,5	12 377,2	107 607,3	22 241,2
Haljala	18 302,1	2155	17 874,6	97,7%	4282,5	46,0	4403,6	62,6	2647,8	776,9	5655,2	427,5
Kadrina	35 481,3	4070	33 737,0	95,1%	8913,4	139,8	9138,2	215,0	2283,4	1348,7	11 698,5	1744,3
Kunda linn	1001,4	465	606,7	60,6%	121,9	276,3	161,1	2,1	0,0	0,0	45,3	394,7
Laekvere	35 241,8	2439	34 572,5	98,1%	15 083,4	69,1	4725,6	954,4	1501,1	1240,0	10 998,9	669,3
Rakke	22 586,8	2040	20 624,8	91,3%	7006,6	191,1	4627,5	361,4	272,6	866,5	7299,1	1962,0
Rakvere	12 768,6	2025	12 402,2	97,1%	1370,6	156,1	5193,5	63,3	1209,1	247,3	4162,3	366,4
Rakvere linn	1073,5	3737	933,2	86,9%	57,4	398,3	356,0	0,0	0,0	0,0	121,5	140,3
Rägavere	17 374,3	1236	16 775,9	96,6%	7133,8	43,5	3030,8	628,4	709,8	444,0	4785,6	598,4
Sõmeru	16 819,2	2308	14 941,3	88,8%	2242,8	157,4	4587,0	61,9	1812,8	435,8	5643,6	1877,9
Tamsalu	21 462,5	2635	19 855,4	92,5%	5348,3	256,3	5741,8	210,4	1471,0	559,7	6267,9	1607,1
Tapa	26 433,1	3689	23 473,6	88,8%	5289,0	8,2	6244,9	926,0	2252,4	2129,6	6623,5	2959,5
Vihula	36 428,1	4436	33 958,9	93,2%	21 303,1	111,8	3668,8	1,7	217,6	322,3	8333,6	2469,2
Vinni	48 664,8	4303	47 022,8	96,6%	19 508,5	196,6	7893,0	1011,6	2431,7	1760,1	14 221,3	1642,0
Viru-Nigula	23 404,6	2053	20 672,4	88,3%	6904,7	63,3	4272,2	766,1	2537,3	674,3	5454,5	2732,2
Väike-Maarja	45 737,6	4576	43 087,2	94,2%	13 692,0	254,6	9230,0	941,2	1100,9	1572,0	16 296,5	2650,4

Tabel 25. Maaomand kohalike omavalitsusüksuste kaupa (ha) seisuga 31.12.2012

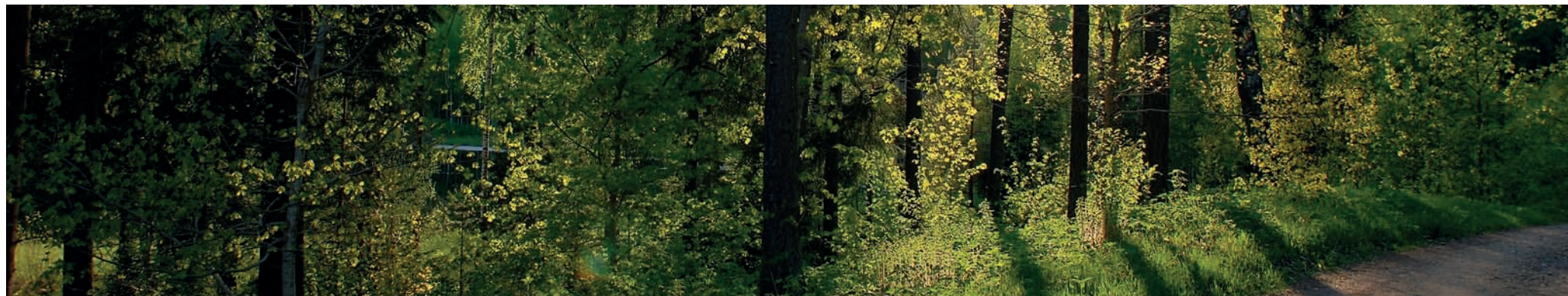

Haldusüksus	Registreeritud katastriüksused		Sihtotstarvete liikide järgi										Sihtotstarvete liikide järgi			
			elamumaa (001)		ärimaa (002)		tootmismaa (003)		sotsiaalmaa (005)		veekogude maa (006)		transpordimaa (007)		jäätmehooldla maa (008)	
	arv	pindala	arv	pindala	arv	pindala	arv	pindala	arv	pindala	arv	pindala	arv	pindala	arv	pindala
Lääne-Virumaa	42 167	340 538,5	14 169	5479,0	846	537,6	1971	2115,1	4	11,2	19	124,6	1873	3793,9	72	128,8
Haljala	2155	17 874,6	479	291,8	26	14,6	122	102,5	0	3,7	0	0,0	113	262,0	8	16,8
Kadrina	4070	33 737,0	1131	535,7	64	142,2	174	133,3	1	5,5	2	12,7	224	542,9	16	10,0
Kunda linn	465	606,7	330	63,0	43	27,3	51	264,3	0	0,0	1	5,2	11	23,7	3	18,3
Laekvere	2439	34 572,5	301	215,4	21	4,4	78	85,5	0	0,0	0	0,0	65	139,0	4	5,0
Rakke	2040	20 624,8	382	200,1	10	8,2	65	72,8	0	0,0	1	10,5	118	252,8	4	5,4
Rakvere	2025	12 402,2	703	352,6	40	37,9	112	115,2	0	0,0	1	0,4	176	214,2	8	15,4
Rakvere linn	3737	933,2	2965	322,7	277	75,5	222	117,3	0	0,0	2	1,6	112	91,7	0	0,0
Rägavere	1236	16 775,9	181	164,4	6	4,1	32	49,7	0	0,0	0	0,2	31	179,1	1	0,7
Sõmeru	2308	14 941,3	732	330,2	44	69,5	158	300,9	0	0,0	1	3,3	113	277,7	7	29,8
Tamsalu	2635	19 855,4	782	250,6	44	19,5	158	165,2	0	0,0	1	54,9	251	292,2	5	3,9
Tapa	3689	23 473,6	1602	510,6	76	27,9	157	146,0	0	0,0	0	0,0	110	489,0	0	0,0
Vihula	4436	33 958,9	2001	800,3	64	28,8	96	44,5	3	2,0	6	18,6	78	220,6	2	3,9
Vinni	4303	47 022,8	1159	606,8	57	26,4	250	214,5	0	0,0	1	0,7	124	281,0	6	10,3
Viru-Nigula	2053	20 672,4	521	362,8	17	28,0	72	138,8	0	0,0	0	0,0	67	162,6	1	2,0
Väike-Maarja	4576	43 087,2	900	472,0	57	23,3	224	164,6	0	0,0	3	16,5	280	365,4	7	7,3

Tabel 26. Katastris registreeritud maa (ha) jagunemine sihtotstarbe liigi järgi kohalike omavalitsusüksuste kaupa seisuga 31.12.2012

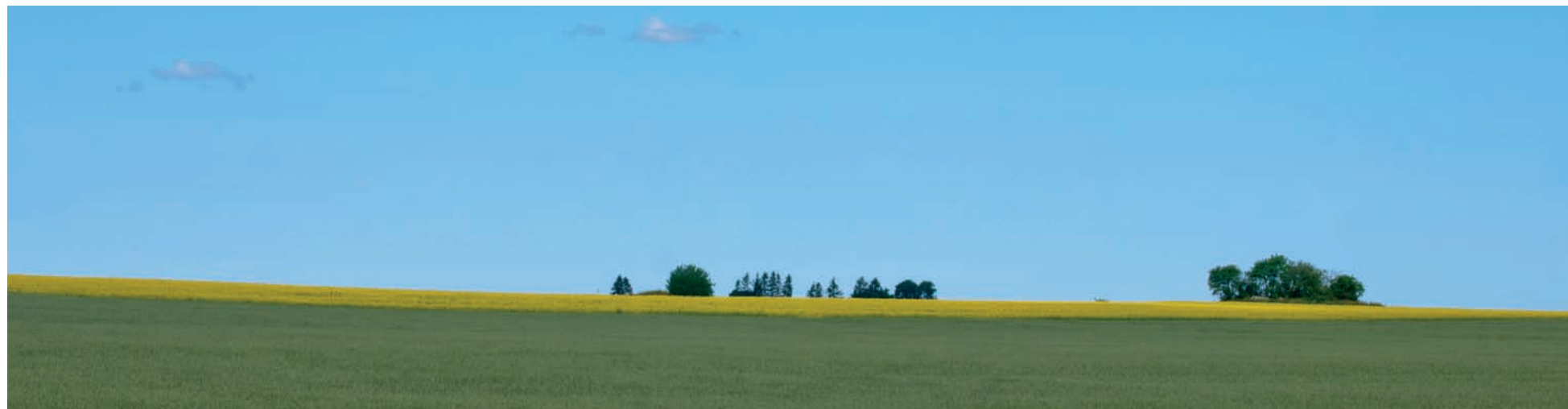
												Sihtotstarvete liikide järgi					
riigikaitsemaa (009)		kaitsealune maa (010)		maatulundusmaa (011)		sihtotstarbeta maa (012)		määratlemata sihtotstarve		mäetööstusmaa (014)		turbatööstusmaa (015)		ühiskondlike ehitiste maa (016)		üldkasutatav maa (017)	
arv	pindala	arv	pindala	arv	pindala	arv	pindala	arv	pindala	arv	pindala	arv	pindala	arv	pindala	arv	pindala
49	900,6	53	14 317,6	22 438	309 186,7	8	71,1	0	0,0	46	1199,9	13	1399,6	327	554,2	279	718,6
1	0,7	3	12,9	1386	17 129,4	0	0,0	0	0,0	1	11,4	0	0,0	14	18,8	2	10,0
4	33,2	15	4162,9	2393	27 835,9	0	0,0	0	0,0	2	17,2	2	207,8	19	40,3	23	57,4
2	2,9	0	0,0	3	78,5	1	49,2	0	0,0	1	35,5	0	0,0	15	13,5	4	25,3
2	6,5	4	2664,0	1942	31 380,2	0	0,0	0	0,0	5	37,2	0	0,0	9	17,5	8	17,8
1	0,5	1	901,2	1429	18 927,5	0	0,0	0	0,0	4	188,8	0	0,0	14	17,2	11	39,8
0	0,0	0	0,0	951	11 577,0	0	0,0	0	0,0	5	17,9	0	0,0	11	5,7	18	65,9
7	4,3	0	0,0	8	85,5	1	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	60	46,4	83	188,2
1	3,9	2	8,8	971	16 313,8	0	0,0	0	0,0	3	9,7	0	0,0	6	35,5	2	6,0
4	24,1	0	0,0	1202	13 059,1	1	3,2	0	0,0	6	750,3	0	0,0	20	29,2	20	64,0
0	0,0	0	0,0	1353	18 925,4	0	0,0	0	0,0	4	52,1	0	0,0	17	32,2	20	59,4
10	575,7	0	0,0	1713	21 595,9	2	5,5	0	0,0	1	10,0	3	86,4	13	21,5	2	5,1
10	208,7	26	6284,2	2095	26 177,6	0	0,0	0	0,0	2	6,1	0	0,0	37	113,2	16	50,4
0	0,0	2	274,7	2629	45 114,9	1	12,2	0	0,0	5	14,1	2	355,6	44	86,7	23	24,9
1	11,7	0	0,0	1349	19 680,6	0	0,0	0	0,0	2	24,4	1	223,4	14	13,8	8	24,3
6	28,4	0	8,9	3014	41 305,4	2	1,0	0	0,0	5	25,2	5	526,4	34	62,7	39	80,1

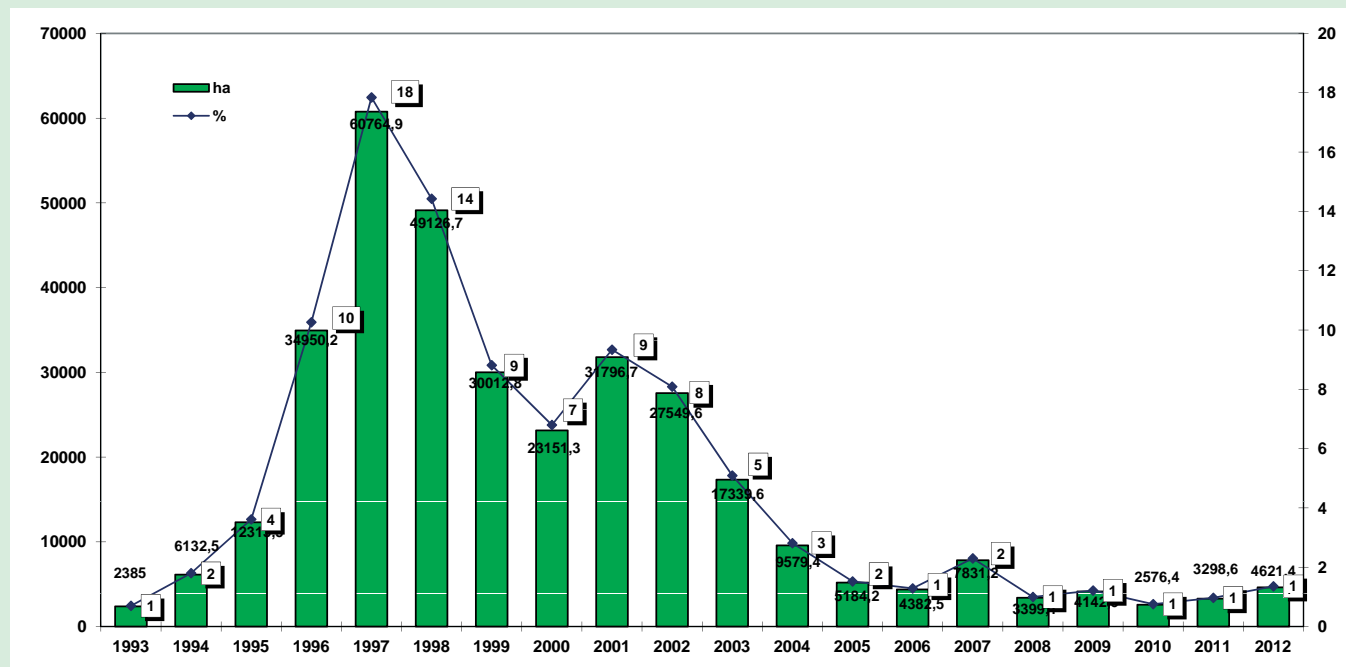

Haldusüksus	Arv	Pindala	Haritav maa	Looduslik rohumaa	Metsamaa	Õuemaa	Vesi	Muu maa
Haljala vald	2155	17 874,60	9226,60	1890,20	5127,40	210,6	278,5	1141,30
Kadrina vald	4070	33 737,00	12 123,70	2667,90	13 774,20	403,1	513,2	4254,90
Kunda linn	465	606,7	11,8	31,2	12	71,4	1,9	478,4
Laekvere vald	2439	34 572,50	8280,80	1210,70	22 385,20	217,1	391,7	2087,00
Rakke vald	2040	20 624,80	6959,00	1585,30	9903,70	134,9	346,1	1695,80
Rakvere vald	2025	12 402,20	6946,00	1494,00	2721,40	226,1	115,2	899,5
Rakvere linn	3737	933,2	5,7	9,4	147,4	350	0,3	420,4
Rägavere vald	1236	16 775,90	3401,80	1013,50	11 430,80	111	120,9	697,9
Sõmeru vald	2308	14 941,30	7358,40	1498,50	4005,60	200,2	214,4	1664,20
Tamsalu vald	2635	19 855,40	8105,10	1077,10	9203,60	253,8	91,4	1124,40
Tapa vald	3689	23 473,60	9218,50	1704,80	9003,60	406,2	273,9	2866,60
Vihula vald	4436	33 958,90	2790,70	3354,30	23 974,70	332,4	444,3	3062,50
Vinni vald	4303	47 022,80	14 161,70	2038,10	28 221,30	483,6	306,3	1811,80
Viru-Nigula vald	2053	20 672,40	5314,30	3101,40	9213,20	173	417,8	2452,70
Väike-Maarja vald	4576	43 087,20	15 961,00	1371,80	22 468,40	433,3	327,5	2525,20
Lääne-Virumaa	42 167	340 538,50	109 865,10	24 048,20	171 592,50	4 006,70	3 843,40	27 182,60

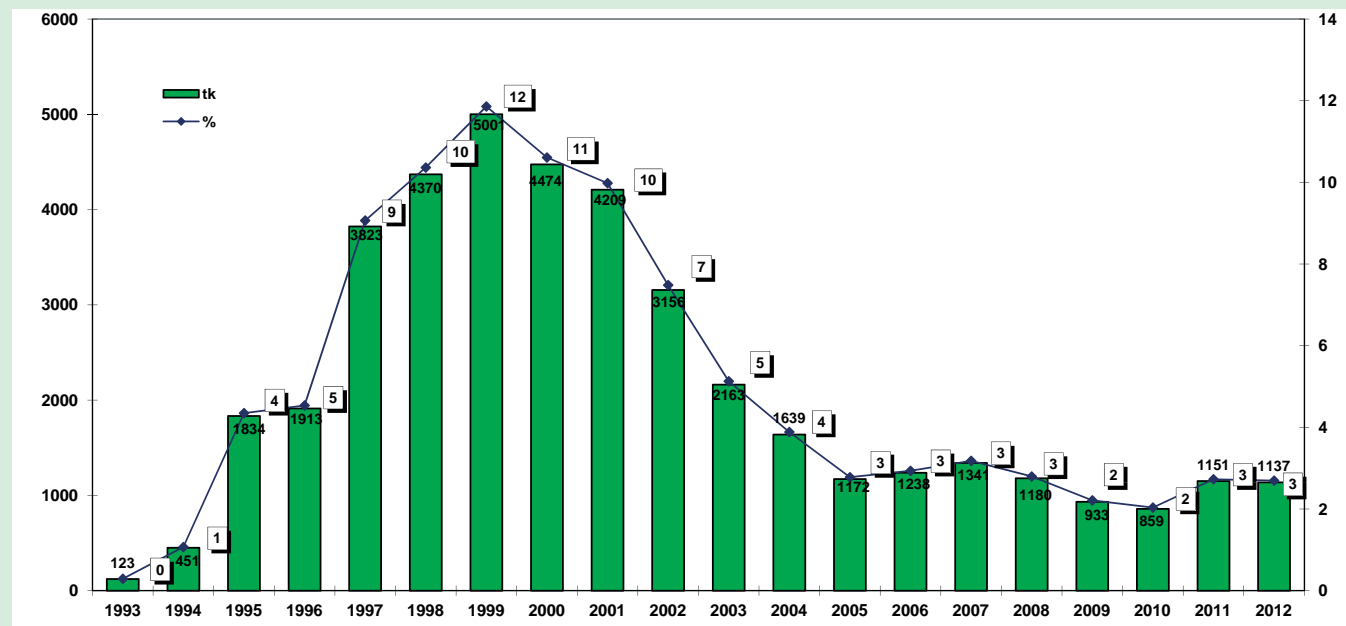
Tabel 27. Maakatastris registreeritud katastriüksused kõlvikulise koosseisu järgi (ha) seisuga 31.12.2012

Lääne-Viru maakonnas registreeritud pind (ha) 1993–2012 (seisuga 31.12.2012)

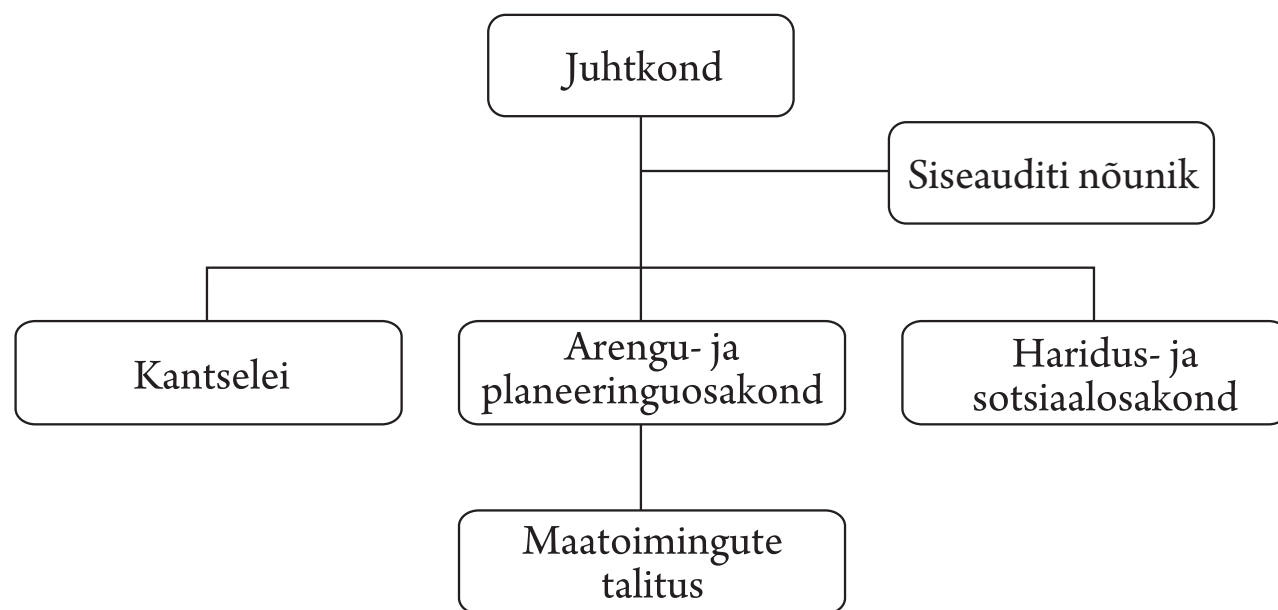

Lääne-Viru maakonnas registreeritud katastriüksused (tk) 1993–2012 (seisuga 31.12.2012)

LÄÄNE-VIRU MAAVALITSUSE STRUKTUUR JA TÖÖTAJAD 2012

JUHTKOND

Einar Vallbaum
Maavanem

Tarmo Mikkal
Maasekretär

Tiit Hallikma
Siseauditi nõunik

KANTSELEI

Helin Leichter
Jurist-nõunik

Riina Kaptein
Finantsnõunik

Aili Ehamaa
Kantselei vanemspetsialist

Heili Nõgene
Avalike suhete
peaspetsialist

Anneli Riim
Perekonnaseisuametnik-
juhtivspetsialist

Liina Raudsepp
Vanemspetsialist

Eve Prillop
Vanemspetsialist
(rahvastikuregistripidaja)

Silvi Palmar
Omandireformi
vanemspetsialist

Eda Lauri
Vanemspetsialist

Terje Pärnasalu
Perekonnaseisuametnik-
vanemspetsialist

Arne Laks
Haldusspetsialist

Uno Eiber
Informaatik

Riina Aas
Kantselei arhivaar

ARENKU- JA
PLANEERINGU-
OSAKOND

Mati Jõgi
Osakonna juhataja

Jaan Kangur
Planeeringuspetsialist

Kaire Kullik
Peaspetsialist (regionaal-
arenguprogrammid, MTÜ-d,
turism)

Moonika Aruvainu
Arenduspetsialist

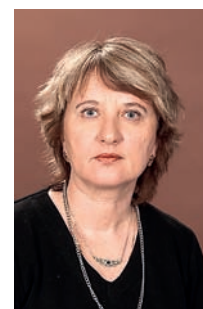
Martin Keskküla
Vanemspetsialist
(ühistransport)

Väino Aunapuu
Ühistranspordi inspektor

Urve Saluste
Ühistranspordi inspektor

MAATOIMINGUTE
TALITUS

Sirje Kurik
Talituse juhataja

Eerik Lumiste
Peaspetsialist

Leili Kaljula
Vanemspetsialist

**HARIDUS- JA
SOTSIAALOSAKOND**

Marge Lepik
Osakonna juhataja

Maaja Valter
Inspektor

Tiina Halling
Hariduse vanemspetsialist

Pilvi Lepiksoo
Vanemspetsialist
(kultuuritöö)

Merle Maimjärv-Mirka
Vanemspetsialist

Kaili Sirge
Vanemspetsialist
(sporditöö)

Helbe Jaanimägi
Sotsiaalvaldkonna nõunik

Tiiu Kuus
Sotsiaalvaldkonna
peaspetsialist

Siiri Rannamäe
Alaealiste komisjoni sekretär-
vanemspetsialist

Merike Trumm
Nõustamiskomisjoni sekretär

Olga Boitsov
Terviseedenduse spetsialist

LÄÄNE-VIRU COUNTY GOVERNMENT YEARBOOK 2012

Lääne-Virumaa or Lääne-Viru County is located in North-Eastern Estonia and covers the western part of the historical Virumaa region.

Lääne-Viru County is the fifth county in Estonia by population and the third county by total area. According to the Population Register data as at January 1, 2013, the number of inhabitants in the county was 63,574. The total area of the county is 3,626.6 km². The county seat is Rakvere with a population of 16,640 people according to the Population Register data as at January 1, 2013.

Different areas of life are coordinated and organised by the Lääne-Viru County Government, which is located at F. R. Kreutzwaldi 5, 44314 Rakvere, phone +372 325 8001, fax +372 325 8003, e-mail: maavalitsus@l-virumv.ee

Brief summary

Population

In 2012, 630 children were born in Lääne-Virumaa (for reference – the total number of children in Estonia was 14,096). In the same year, 779 deaths were registered in the county (for reference – the total number of deaths in Estonia was 15,519); therefore, the natural growth continues to be negative.

The County Government officials registered 174 marriages, church ministers 13 and notaries 18 marriages, while the number of divorces registered in the County Government was 106 and notaries registered 1 divorce.

Operational expenses of the County Government

The County Government is under the jurisdiction of the Ministry of the Interior and is funded from the state budget. The management expenses in 2012 were 659,332.8 EUR (in 2011: 656,171.6 EUR). Two thirds of the management expenses go into staff costs and one third into economic costs. The 2012 total budget of the County Government was 3,605,294.3 EUR (in 2011: 3,499,447.7 EUR).

Education, culture and the social area

As at the end of 2012, there were 33 municipal

schools (3 kindergartens/primary schools, 1 primary school, 10 basic schools/kindergartens, 7 basic schools and 12 upper secondary schools) and 2 private schools (1 basic school and 1 upper secondary school) in the county.

There are 5 special schools (3 state schools and 2 private schools). As at September 2012, there were 2,775 children attending kindergartens, 5,508 students attending basic schools and 1,142 students attending upper secondary schools.

The county's high schools and colleges had 1,106 students and vocational schools 1,508 students.

In 2012, 1,708 students participated in the work of the county's hobby schools (dance, music and art schools).

In 2012, there were 20 open youth centres in the county, 8 of them acting as non-profit organizations and 12 as structure units of local governments. Different projects of the county's youth centres were given 13,881 euros via a call for proposals.

According to the Estonian Sports Register, there were 107 sports clubs/organizations and 1 sports school operating in the county in 2012 with 4967 people in the sports clubs and 508 in the sports school. 131 people had coaching licences and 84 of them were working in the county's clubs.

19,416 euros were allocated for amateur sports in 2012.

The teaching of basic swimming skills was supported with 13,079 euros. Contracts to use the funding were made with local governments and private schools.

Supervision is one of the most important functions of the governor. Due to changes in the law, the governor no longer oversees the activities of family doctors after 2012 and the responsibility is passed on to the Health Board from 2013.

The education and social department inspects the quality of social services, assesses the work of nursing homes and makes suggestions for improvements. In 2012, there were 14 general social welfare institutions whose services were used by 464 people.

The County Government draws up contracts for selling or renting technical medical aids at a reduced price with companies providing such services. In 2012, the County Government signed contracts with 25 companies to provide technical medical aids at a discount. The social welfare specialist keeps records of contracts and invoices and compiles service reports.

During 2012, 2536 people had a chance to buy or rent technical medical aids at a reduced price, the number of recipients declined slightly compared to 2011.

Development and planning

In 2012, the most important keywords for the development and planning department were project applications and internationalisation.

Funding applications were prepared for the Nordic Council of Ministers' mobility programme for business and industry as well as the European Union programme for increasing the administrative capacity. We managed to receive funding for both endeavours and two study trips were organized, one to Jönköping, our twin region in Sweden, and the other to Kuopio, our twin region in Finland.

The funding application to open a Europe Direct information centre in the County Government in 2013 was successful as well.

72 projects of non-profit associations and foundations were funded through the County Government via the local initiative grant programme, totalling 89,832.90 euros.

The county's land procedures service mainly focused on carrying out a land reform in 2012 by making the foundations of roads municipal property (178 orders) and organizing land privatisation (77 contracts).

For more information and contacts, see
<http://laane-viru.maavalitsus.ee> and
<http://virol.ee>

LÄÄNE-VIRU MAAVALITSUSE SÕPRUSPIIRKONNAD 2012

Twin regions of Lääne-Viru County Government 2012

Jász-Nagykun-Szolnok,
Ungari Vabariik
Republic of Hungary

Konin,
Poola Vabariik
Republic of Poland

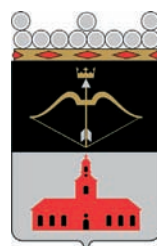
Plön,
Saksamaa Liitvabariik
Federal Republic of Germany

Jönköping,
Rootsi Kuningriik
Kingdom of Sweden

Vest-Agder,
Norra Kuningriik
Kingdom of Norway

Kuopio,
Soome Vabariik
Republic of Finland

Dobeles,
Läti Vabariik
Republic of Latvia

Criuleni,
Moldova Vabariik
Republic of Moldova